

1. Informacje ogólne o programie „Czyste Powietrze”

1.1. Cel i czas realizacji programu „Czyste Powietrze”

Cel programu „Czyste Powietrze”

Celem głównym programu „Czyste Powietrze” jest:

poprawa jakości powietrza i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez: wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe (tzw. „kopciuchy”), oraz poprawę efektywności energetycznej budynków jednorodzinnych i lokali mieszkalnych.

Co to znaczy w praktyce?

Dla beneficjenta oznacza to możliwość uzyskania **dotacji (bezzwrotnej pomocy finansowej)** na: wymianę starego pieca lub kotła na nowoczesne urządzenie grzewcze (np. **kocioł na pellet drzewny, pompa ciepła**),

wykonanie **ocieplenia domu**, wymiany **okien, drzwi** lub instalacji **wentylacji z odzyskiem ciepła (rekuperacji)**,

przeprowadzenie **audytu energetycznego** i wystawienie **świadczenia charakterystyki energetycznej**,

wykonanie niezbędnych **instalacji c.o. i c.w.u.** (centralne ogrzewanie i ciepła woda użytkowa).

Dlaczego to jest ważne?

Według danych Ministerstwa Klimatu i Środowiska, głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w Polsce są **emisje z sektora komunalno-bytowego**, czyli gospodarstw domowych opalających węglem, drewnem czy śmieciami w przestarzałych piecach.

Program ma więc charakter **ekologiczny, społeczny i energooszczędny**, ale też:

zmniejsza **koszty ogrzewania**,

zwiększa komfort życia,

wspiera **gospodarkę lokalną i producentów** (takich jak PEREKO).

Czas realizacji programu (horyzont czasowy)

Program „Czyste Powietrze” został uruchomiony w 2018 roku i ma długofalowy charakter.

Oficjalny okres realizacji:

2018–2032 – ogólny czas trwania programu.

Szczegółowe terminy:

Do 31 grudnia 2030 r. – można **podpisywać umowy** z beneficjentami.

Do 31 grudnia 2032 r. – **wydatkowanie środków** przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska (WFOŚiGW).

Oznacza to, że **wnioski o dofinansowanie będzie można składać aż do końca 2030 roku**,

natomiast **wypłaty, rozliczenia i kontrole mogą trwać do 2032 roku**.

Planowane zapotrzebowanie na środki finansowe

Docelowe **zapotrzebowanie na środki** wynosi aż **127,6 miliarda złotych**.

W **2025 roku** program dysponuje **budżetem w wysokości 10 miliardów złotych**, pochodzącym z **Funduszu Modernizacyjnego** (na podstawie decyzji Europejskiego Banku Inwestycyjnego z 14 marca 2025 r.).

Zakres działania: ile budynków obejmie program?

Program zakłada:

2 500 000 budynków i lokali mieszkalnych zostanie objętych wsparciem – poprzez wymianę źródła ciepła lub poprawę efektywności energetycznej.

To oznacza, że jest to **największy tego typu program w historii Polski**, dostępny **dla szerokiego grona obywateli**.

Kluczowe pojęcia – wyjaśnienie dla beneficjenta programu „Czyste Powietrze”

Pojęcie	Wyjaśnienie
Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe	Zastąpienie starych pieców i kotłów (tzw. „kopciuchów”) nowoczesnymi urządzeniami spełniającymi normy emisji, np. kotłami zgazowującymi drewno lub kotłami na pellet wpisanymi na listę ZUM . Takie urządzenia są bardziej ekologiczne, wydajne i bezpieczne.
Poprawa efektywności energetycznej budynków	Wszelkie prace zmniejszające zapotrzebowanie budynku na energię cieplną – np. ocieplenie ścian, stropów, wymiana okien i

Pojęcie	Wyjaśnienie
jednorodzinnych i lokali mieszkalnych	drzwi, instalacja wentylacji z odzyskiem ciepła. Celem jest obniżenie kosztów ogrzewania i emisji CO ₂ .
Efektywność energetyczna	Miara zużycia energii przez budynek – im lepsza efektywność, tym mniejsze straty ciepła i niższe rachunki. Ocenia się ją na podstawie audytu i świadectwa charakterystyki energetycznej.
Kopciuch	Potoczne określenie przestarzałych pieców i kotłów na węgiel lub drewno, niespełniających żadnych norm emisyjnych. Charakteryzują się dużą emisją pyłów i niską sprawnością.
Dotacja	Bezwrotna pomoc finansowa, przyznawana beneficjentom programu na realizację konkretnych inwestycji, np. zakup i montaż urządzeń grzewczych, ocieplenie domu.
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – instytucja regionalna odpowiedzialna za przyjmowanie, rozpatrywanie i rozliczanie wniosków o dofinansowanie w ramach programu.
Fundusz Modernizacyjny	Europejskie źródło finansowania transformacji energetycznej w państwach UE. W 2025 roku zasila program „Czyste Powietrze” kwotą 10 miliardów złotych.
Lista ZUM	Oficjalna lista Zielonych Urządzeń i Materiałów zawierająca urządzenia i materiały kwalifikujące się do dofinansowania. Wpis na listę ZUM jest wymagany m.in. dla pomp ciepła, kotłów na pellet i zgazowujących drewno. Dostępna pod adresem: https://lista-zum.ios.edu.pl

1.2. Zakres działania programu „Czyste Powietrze”

czyli co można sfinansować z dotacji i jakie warunki trzeba spełnić

Czego dotyczy wsparcie w programie?

Program „Czyste Powietrze” wspiera:

wymianę starych, nieefektywnych źródeł ciepła na nowoczesne, ekologiczne urządzenia grzewcze, **prace termomodernizacyjne**, które mają poprawić efektywność energetyczną budynków, **opracowanie wymaganej dokumentacji technicznej**, w tym audytów i świadectw energetycznych, **modernizację instalacji grzewczej i ciepłej wody użytkowej**.

Czym są „koszty kwalifikowane”?

Koszty kwalifikowane to wydatki, które mogą być objęte dotacją – czyli dofinansowane ze środków programu.

Aby wydatek był uznany za kwalifikowany:

musi być **ujęty w oficjalnych tabelach** programu (np. w Załączniku nr 2),

dotyczyć **fabrycznie nowych** urządzeń i materiałów,

urządzenia muszą spełniać **określone wymagania techniczne** i być **wpisane na listę ZUM**, jeśli tego wymaga program,

prace muszą być wykonane **zgodnie z obowiązującym prawem i normami technicznymi**.

Przykłady kosztów kwalifikowanych:

zakup i montaż **kotła na pellet** z osprzętem,

wykonanie ocieplenia ścian lub stropu,

instalacja wentylacji z odzyskiem ciepła,

sporządzenie **audytu energetycznego** i **świadectwa charakterystyki energetycznej**.

Zakres działań, które można objąć dotacją:

1. Wymiana źródeł ciepła

Dofinansowanie przysługuje m.in. na:

Kotły na pellet drzewny o podwyższonym standardzie

To nowoczesne, **automatyczne kotły**, które spalają **sprasowane trociny drzewne w formie pelletu**.

Muszą być **wpisane na listę ZUM**.

Nie mogą mieć rusztu awaryjnego ani możliwości jego montażu.

Muszą spełniać **klasę efektywności energetycznej A+** oraz wymogi **emisji cząstek stałych ≤ 20 mg/m³**.

Ich montaż wymaga dodatkowych elementów: zbiornika buforowego, armatury zabezpieczającej, odpowiedniego komina.

✔ **Kotły zgazowujące drewno spełniające określone normy**

Przeznaczone do spalania **drewna kawałkowego**, czasem także pelletu.

Działają w procesie **zgaszowania biomasy**, co zwiększa efektywność i zmniejsza emisję.

Również muszą spełniać wymagania listy ZUM i efektywność energetyczną A+.

Do montażu wymagane są m.in. zbiorniki buforowe i zgodność z przepisami lokalnych uchwał antysmogowych.

⚡ **Ogrzewanie elektryczne (tylko pod określonymi warunkami)**

Dofinansowanie dotyczy **grzejników i systemów elektrycznego ogrzewania**, ale **tylko tych, które spełniają klasę efektywności energetycznej minimum C** (jeśli nie są to pompy ciepła).

Montaż musi obejmować również **zbiornik c.w.u. z osprzętem**, jeśli jest wymagany.

Tego typu ogrzewanie **nie jest zalecane jako główne źródło ciepła**, ale może być uznane za uzupełniające lub zastępcze.

🏠 **2. Termomodernizacja**

Dofinansowanie można uzyskać na:

ocieplenie ścian, stropów, podłóg, dachów,

wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, w tym bram garażowych (z ograniczeniami dot. powierzchni ogrzewanej),

wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła (rekuperację).

Wszystkie materiały muszą spełniać **wymagania techniczne** i posiadać odpowiednie certyfikaty.

Prace te muszą skutkować poprawą **standardu energetycznego budynku**.

🔧 **3. Instalacje i prace towarzyszące**

Można uzyskać dofinansowanie na:

instalację centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej (c.w.u.),

demontaż starego systemu, transport i utylizację odpadów,

prace towarzyszące, np. płukanie instalacji, równoważenie hydrauliczne – ale z limitem do 10% kosztu instalacji.

📄 **4. Dokumentacja energetyczna (obowiązkowa w programie)**

📄 **Audyt energetyczny budynku i dokument podsumowujący**

To **analiza techniczna budynku**, której celem jest określenie aktualnego zużycia energii i wskazanie optymalnych działań termomodernizacyjnych.

W programie Czyste Powietrze audyt musi zostać wykonany **przed rozpoczęciem inwestycji**.

Zawiera tzw. „**dokument podsumowujący**”, który pokazuje, jakie prace należy wykonać, by osiągnąć wymagany poziom efektywności.

Musi być sporządzony przez osobę **uprawnioną (wpisaną do rejestru Ministerstwa Rozwoju i Technologii)**.

📄 **Świadectwo charakterystyki energetycznej (po realizacji inwestycji)**

To oficjalny dokument, który **potwierdza, że budynek po przeprowadzeniu inwestycji zużywa mniej energii**.

Wymagane **po zakończeniu prac** – obowiązkowe przy rozliczeniu dotacji.

Również musi być wykonane przez **osobę uprawnioną** i zgłoszone do **centralnego rejestru świadectw energetycznych**.

📌 **Podsumowanie – co można objąć dofinansowaniem?**

Kategoria	Przykłady kosztów kwalifikowanych
Wymiana źródeł ciepła	Kotły na pellet, kotły zgazowujące drewno, pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne
Termomodernizacja	Ocieplenie budynku, wymiana okien i drzwi, wentylacja z odzyskiem ciepła
Instalacje i montaż	Instalacje c.o., c.w.u., prace towarzyszące, utylizacja starego sprzętu
Dokumentacja	Audyt energetyczny, dokument podsumowujący, świadectwo energetyczne

1.3. Grupy docelowe – dla kogo jest program „Czyste Powietrze”?

Program „Czyste Powietrze” jest przeznaczony **dla osób fizycznych** – czyli zwykłych obywateli – które **są właścicielami lub współwłaścicielami** domów jednorodzinnych albo wydzielonych lokali mieszkalnych w takich domach.

Celem programu jest pomoc finansowa przy **wymianie starych źródeł ciepła i/lub poprawie efektywności energetycznej budynku.**

✔ Warunki, które trzeba spełnić:

Aby móc złożyć wniosek o dotację, musisz spełniać **łącznie wszystkie poniższe warunki:**

Jesteś właścicielem lub współwłaścicielem:

budynku mieszkalnego jednorodzinnego,

lub wyodrębnionego lokalu mieszkalnego w takim budynku (musi mieć **osobną księgę wieczystą**).

Posiadasz prawo własności od co najmniej 3 lat

– licząc od daty złożenia wniosku.

👉 **Wyjątek:** ten warunek **nie dotyczy osób, które odziedziczyły nieruchomości** w spadku – mogą wnioskować od razu.

Twój budynek/lokal uzyskał pozwolenie na budowę najpóźniej 31.12.2020 r.

– budynki nowsze nie kwalifikują się do programu.

Nie składałeś wniosku o dofinansowanie w naborze od 22.04.2024 r. dla innej nieruchomości

– nie można otrzymać dotacji na więcej niż jeden dom/lokal.

Jeśli jesteś **w związku małżeńskim**, Twój małżonek:

musi być uwzględniony we wniosku,

a Wasze dochody są liczone wspólnie (niezależnie od tego, kto formalnie jest właścicielem).

📄 Co to znaczy „współwłaściciel” i „wyodrębniony lokal”?

Współwłaściciel – masz np. 50% udziału w domu lub lokalu. Możesz złożyć wniosek, jeśli inni współwłaściciele wyrażą zgodę.

Wyodrębniony lokal mieszkalny – mieszkanie w domu jednorodzinny, które ma **osobną księgę wieczystą**. Jeśli jej nie ma – nie możesz ubiegać się o dotację oddzielnie.

👤 Przykłady – kto może, a kto nie:

✔ Tak – mogą złożyć wniosek:

Przykład	Dlaczego?
Pani Anna jest właścicielką domu z 1995 r.	Spełnia warunki – jest właścicielem, dom spełnia kryteria czasowe.
Pan Jan i jego siostra odziedziczyli dom po rodzicach.	Są współwłaścicielami – mogą wspólnie ubiegać się o dofinansowanie.
Pani Ewa odziedziczyła dom w 2024 r.	Choć nie ma jeszcze 3 lat własności, spadek to wyjątek – może złożyć wniosek.
Małżonkowie Marta i Paweł mieszkają razem, dom jest na Pawła.	Paweł jako właściciel może złożyć wniosek, ale Marta musi być ujęta – ich dochody liczą się wspólnie.

✘ Nie – nie mogą samodzielnie złożyć wniosku:

Przykład	Dlaczego NIE?
Pan Adam wynajmuje dom, ale go nie posiada.	Nie jest właścicielem – najemcy nie kwalifikują się.
Pani Teresa mieszka w domu, który formalnie należy do jej syna.	Nie ma prawa własności – nie może ubiegać się o dotację.
Pan Robert kupił dom w 2021 r.	Budynek jest zbyt „nowy” – pozwolenie na budowę wydane po 2020 r.

🧠 Wyjaśnienie ważnych pojęć:

Pojęcie	Znaczenie
Osoba fizyczna	Zwykły obywatel, nie firma, nie fundacja itp.
Właściciel / współwłaściciel	Masz prawo własności potwierdzone w księdze wieczystej.
Księga wieczysta	Oficjalny rejestr, który potwierdza prawo własności do nieruchomości lub lokalu.
Spadek	Dziedziczenie nieruchomości – nawet niedawno nabytej – umożliwia udział w programie bez czekania 3 lat.
Związek małżeński	Dotyczy rozliczeń dochodów – w programie traktowani jesteście jako jedno gospodarstwo domowe.

🔍 Podsumowanie:**✅ Możesz złożyć wniosek, jeśli:**

masz dom lub lokal (z księgą wieczystą),
 jesteś właścicielem lub współwłaścicielem od min. 3 lat (lub odziedziczyłeś),
 dom/lokal ma pozwolenie na budowę sprzed 2021 r.,
 nie składałeś już wniosku w innej lokalizacji po 22.04.2024,
 uwzględniasz dochody małżonka (jeśli dotyczy).

❌ Nie możesz, jeśli:

tylko wynajmujesz budynek,
 nie masz tytułu prawnego własności,
 budynek jest zbyt nowy.

1.4. Nowości w programie „Czyste Powietrze” od 31 marca 2025 r.

Nowa odsłona programu, która rusza **31 marca 2025 r.**, wprowadza szereg istotnych zmian mających na celu:

uszczelnienie systemu dotacji,

skierowanie większego wsparcia do osób najbardziej potrzebujących (ubogich energetycznie),
 oraz **zwiększenie efektywności energetycznej budynków.**

Nowe zasady zostały wypracowane na podstawie konsultacji z ekspertami, samorządami, organizacjami społecznymi i instytucjami finansującymi.

NEW Najważniejsze zmiany w skrócie:

Zmiana	Opis
Obowiązkowe potwierdzenie standardu energetycznego budynku	Każdy beneficjent musi wykonać audyt energetyczny przed rozpoczęciem inwestycji oraz świadcstwo charakterystyki energetycznej po jej zakończeniu.
Najwyższy poziom dofinansowania tylko dla najbardziej potrzebujących i z energochłonnymi budynkami	Dotacja do 100% dostępna tylko przy niskich dochodach oraz gdy budynek zużywa powyżej 140 kWh/m² rocznie na ogrzewanie.
Wprowadzenie systemu operatorów programu	Operatorzy (gminy, WFOŚiGW) bezpłatnie pomagają beneficjentom w złożeniu wniosku, realizacji inwestycji i rozliczeniu.
Prefinansowanie tylko przez operatora i tylko dla dwóch wyższych progów	Zaliczki (do 35%) będą wypłacane wyłącznie poprzez operatora, po podpisaniu umów z wykonawcami.
Racjonalizacja kosztów	Wprowadzono limity dotacji jednostkowych (np. za m ² ocieplenia, sztukę okna itp.) i ograniczono koszty prac towarzyszących.
Wyłączenie kotłów gazowych z dofinansowania	Ze względu na unijne regulacje klimatyczne kotły gazowe nie są już objęte wsparciem – planowane jest stworzenie osobnego komponentu dotacyjnego.
Wyższe progi dochodowe	Umożliwiają większej liczbie gospodarstw domowych zakwalifikowanie się do podwyższonego lub najwyższego poziomu wsparcia.
Jedno dofinansowanie na jeden budynek	Nie można otrzymać dotacji wielokrotnie ani dla kilku nieruchomości.
Dotacje tylko dla budynków z pozwoleniem na budowę sprzed 2021 r.	Nowe budynki (po 31.12.2020) są wyłączone z programu.
Okres przejściowy	Osoby, które poniosły koszty od 28.05.2024 r., ale nie zdążyły złożyć wniosku przed wstrzymaniem naboru w listopadzie 2024, mogą to zrobić w ciągu 4 miesięcy od 31.03.2025 r.

🧠 Wyjaśnienie kluczowych pojęć:

Pojęcie	Znaczenie
Standard energetyczny budynku	Wskaźnik, który określa, ile energii zużywa budynek na ogrzewanie. Im niższy, tym lepiej. Wymóg >140 kWh/m ² dotyczy najwyższego poziomu dotacji.
Operator programu	Instytucja (np. gmina, WFOŚiGW), która wspiera beneficjenta na każdym etapie: od złożenia wniosku, przez realizację, po rozliczenie. Usługa jest bezpłatna.
Prefinansowanie	Wypłata zaliczki na realizację inwestycji – możliwa tylko dla osób korzystających z operatora i tylko dla 2 wyższych poziomów dofinansowania.
Racjonalizacja kosztów	Wprowadzenie maksymalnych limitów dotacji na konkretne elementy inwestycji, aby zapobiec zawyżaniu cen przez wykonawców.
Dotacja jednostkowa	Określona kwota maksymalna dotacji np. na m ² ocieplenia, sztukę okna, kocioł pelletowy itp.

Przykład: jak to działa w praktyce?

Pani Katarzyna z dochodem 1 100 zł/os. w gospodarstwie wieloosobowym mieszka w nieocieplonym domu z 1980 r., gdzie zapotrzebowanie na energię wynosi 180 kWh/m²/rok.

Z pomocą operatora może:

otrzymać **dotację do 100% kosztów kwalifikowanych**,

złożyć wniosek i umowy z wykonawcami,

uzyskać **prefinansowanie do 35%**, które trafi bezpośrednio do wykonawców,

przeprowadzić całą inwestycję z pełnym wsparciem, w tym rozliczenie.

Dlaczego te zmiany są ważne?

Program staje się bardziej sprawiedliwy – trafia do osób, które realnie go potrzebują.

Wydatki są kontrolowane, a dotacje trafiają tam, gdzie są najlepiej wykorzystane.

Beneficjenci otrzymują wsparcie nie tylko finansowe, ale też organizacyjne – co znacząco upraszcza proces.

1.5. Operatorzy programu – kto to, jaka jest ich rola i kiedy są potrzebni?

W nowej odsłonie programu „Czyste Powietrze” od 31 marca 2025 r. wprowadzono **system operatorów**, który ma ułatwić życie beneficjentom – szczególnie tym, którzy nie mają doświadczenia z formalnościami, techniką, ani kontaktami z wykonawcami.

Kim jest operator programu?

Operator to podmiot (np. gmina lub fundusz wojewódzki), który bezpłatnie pomaga beneficjentowi w realizacji całej inwestycji – od złożenia wniosku po rozliczenie dotacji.

Operator:

pomaga wypełnić i złożyć wnioski,

może wesprzeć w organizacji audytu, doborze technologii i kontaktach z wykonawcami,

monitoruje zgodność inwestycji z zasadami programu,

zatwierdza wypłatę zaliczek (prefinansowania) dla wykonawców,

pomaga w skompletowaniu dokumentów do rozliczenia.

Kiedy operator jest obowiązkowy?

Poziom dofinansowania Czy wsparcie operatora jest wymagane?

Najwyższy (do 100%) **TAK – obowiązkowe**

Podwyższony (do 70%) **Opcjonalne – dobrowolnie**

Podstawowy (do 40%) **Nie – nie jest potrzebny**

Prefinansowanie tylko przez operatora

Jeśli beneficjent chce skorzystać z opcji **prefinansowania** (czyli zaliczki na realizację inwestycji wypłacanej jeszcze przed zakończeniem prac), to:

musi być **objęty pomocą operatora**,

dotyczy to tylko **dwóch wyższych poziomów dofinansowania (podwyższonego i najwyższego)**.

Zaliczka wynosi maksymalnie **35% kosztów kwalifikowanych**, i jest wypłacana **bezpośrednio na konto wykonawcy**, po spełnieniu warunków formalnych (umowy, faktury, lista sprawdzająca).

Kto może być operatorem?

W pierwszym etapie programu operatorami są:

gminy,

wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW).

W dalszych etapach planowane jest **włączenie także innych podmiotów** – np. organizacji społecznych, stowarzyszeń, fundacji.

Jak wygląda współpraca beneficjenta z operatorem?

Beneficjent kontaktuje się z wybraną instytucją (np. swoją gminą).

Operator prowadzi go krok po kroku:

przygotowanie dokumentacji,

złożenie wniosku,

wsparcie przy wyborze urządzenia (np. kotła na pellet z listy ZUM),

rozliczenie inwestycji.

Operator **dokumentuje cały proces i kontroluje zgodność z zasadami programu.**

Po realizacji inwestycji pomaga złożyć wniosek o wypłatę pozostałej części dotacji.

Ile kosztuje pomoc operatora?

 **Nic – dla beneficjenta jest to całkowicie bezpłatne.**

Operator otrzymuje **ryczałt 1700 zł** z budżetu programu za każdego skutecznie obsłużonego beneficjenta (czyli takiego, który zrealizował inwestycję i otrzymał dotację).

Po co wprowadzono operatorów?

Aby **wyrównać szanse osób z mniejszą wiedzą i zasobami.**

Żeby **ograniczyć błędy formalne** w dokumentacji i przy wnioskach.

Żeby **usprawnić przebieg inwestycji i zwiększyć kontrolę nad wykorzystaniem środków publicznych.**

Przykład:

Pan Andrzej z dochodem 1100 zł/os. chce wymienić kopciucha na nowoczesny kocioł pelletowy.

Nie wie, jak wypełnić wniosek i nie ma wykonawcy. Zgłasza się do gminy – operator:

pomaga mu znaleźć wykonawcę z urządzeniem z listy ZUM (np. PEREKO),

składa za niego wniosek,

organizuje zaliczkę 35% dla wykonawcy,

wspiera go przy rozliczeniu po zakończeniu inwestycji.

2. Warunki udziału w programie

2.1. Kto może być beneficjentem programu „Czyste Powietrze”?

Definicja beneficjenta

Beneficjentem programu może być osoba fizyczna spełniająca **łącznie kilka kluczowych warunków**. Tylko wtedy może ona ubiegać się o dofinansowanie na wymianę źródła ciepła, termomodernizację budynku lub inne działania objęte programem.

Warunki formalne – kto się kwalifikuje?

1. Właściciel lub współwłaściciel budynku lub lokalu mieszkalnego

Możesz złożyć wniosek, jeżeli jesteś:

właścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego,

lub właścicielem lub współwłaścicielem **wydzielonego lokalu mieszkalnego** w takim budynku (musi posiadać **osobną księgę wieczystą**).

! Osoby wynajmujące, zamieszkujące „na użyczenie” lub dzierżawiące nieruchomość – **nie mogą ubiegać się o dofinansowanie.**

2. Prawo własności od minimum 3 lat

Wnioskodawca musi posiadać prawo własności lub współwłasności **nieprzerwanie od co najmniej 3 lat przed złożeniem wniosku.**

Wyjątek: **osoby, które odziedziczyły nieruchomość** (spadek) – nie muszą spełniać tego wymogu.

3. Budynek/lokal z pozwoleniem na budowę wydanym do 31.12.2020 r.

Tylko nieruchomości zbudowane na podstawie **pozwolenia na budowę** wydanego do końca 2020 roku kwalifikują się do programu.

Budynki nowsze – z pozwoleniem po tej dacie – są **wyłączone** z możliwości uzyskania dotacji.

4. Brak aktywnego dofinansowania w innej nieruchomości

Osoba, która otrzymała już dotację w ramach programu „Czyste Powietrze” w naborze rozpoczętym od **22.04.2024 r.**, **nie może** złożyć wniosku dla kolejnego budynku/lokalu.

👉 **Dofinansowanie przysługuje tylko raz – na jeden budynek lub lokal mieszkalny.**

5. Związek małżeński = wspólna odpowiedzialność

Jeśli wnioskodawca pozostaje w związku małżeńskim, to:

nie może być traktowany jako jednoosobowe gospodarstwo domowe,

musi uwzględnić **dochody małżonka**,

wspólne oświadczenie (np. o dochodach, liczbie osób w gospodarstwie) jest obowiązkowe.

🧠 Wyjaśnienia ważnych pojęć:

Pojęcie	Znaczenie
Osoba fizyczna	Każdy obywatel – w odróżnieniu od firmy, fundacji czy instytucji.
Właściciel / współwłaściciel	Masz pełne lub częściowe prawo własności wpisane do księgi wieczystej.
Księga wieczysta	Rejestr pokazujący, kto jest prawnym właścicielem nieruchomości lub lokalu.
Spadek	Dziedziczenie domu po bliskich – zwalnia z obowiązku posiadania 3-letniej historii własności.
Pozwolenie na budowę	Urzędowy dokument zezwalający na budowę – jego data przesądza o kwalifikowalności.

📌 Przykłady – czy możesz być beneficjentem?

Przykład	Czy kwalifikujesz się?	Dlaczego?
Pani Zofia ma dom z lat 80., który kupiła w 2015 r.	✅ TAK	Ma prawo własności od ponad 3 lat, dom spełnia kryteria.
Pan Tomasz odziedziczył dom po rodzicach w 2024 r.	✅ TAK	Spadkobierca – nie obowiązuje go wymóg 3 lat.
Pani Iwona mieszka w domu partnera, ale go nie posiada.	❌ NIE	Nie jest właścicielem – nie może złożyć wniosku.
Pan Andrzej kupił nowy dom w 2021 r.	❌ NIE	Budynek zbyt nowy – pozwolenie po 2020 r.
Małżonkowie Anna i Piotr – dom jest formalnie na Piotra.	✅ TAK	Piotr może złożyć wniosek, ale muszą uwzględnić wspólne dochody.

2.2. Wymóg posiadania prawa własności od co najmniej 3 lat**🏠 Co to za wymóg?**

Aby móc ubiegać się o dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze”, wnioskodawca musi: **posiadać prawo własności (lub współwłasności) budynku jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego przez minimum 3 lata** przed złożeniem wniosku.

📅 Co to znaczy „od co najmniej 3 lat”?

Wymóg ten oznacza, że musisz być wpisany w księdze wieczystej jako właściciel lub współwłaściciel **nieprzerwanie od minimum 3 lat wstecz** licząc od dnia złożenia wniosku o dotację.

Data ta musi być możliwa do **udokumentowania** – np. poprzez:

odpis z księgi wieczystej,

akt notarialny,

postanowienie sądu o nabyciu spadku (jeśli dotyczy).

📄 Wyjątek: nieruchomość nabyta w drodze spadku**✅ Jeśli odziedziczyłeś nieruchomość – nie obowiązuje Cię wymóg 3 lat własności.**

Nie ma znaczenia, czy odziedziczyłeś ją wczoraj czy rok temu – możesz złożyć wniosek natychmiast, o ile spełniasz pozostałe warunki programu.

📄 Dokumentem potwierdzającym spadek może być:
akt poświadczenia dziedziczenia (notarialny),
postanowienie sądu o nabyciu spadku.

🔴 Przykłady praktyczne:

Przykład	Czy spełnia wymóg?	Dlaczego?
Pani Elżbieta kupiła dom w 2017 r.	✅ TAK	Ma prawo własności od ponad 3 lat.
Pan Marcin kupił lokal 18 miesięcy temu	❌ NIE	Własność krótsza niż 3 lata.
Pani Sylwia odziedziczyła dom w 2024 r.	✅ TAK	Spadek – zwolniona z wymogu 3 lat.
Małżonkowie Piotr i Joanna kupili dom 2 lata temu	❌ NIE	Muszą poczekać jeszcze rok.
Pani Katarzyna miała działkę, ale dom postawiła w 2022 r.	❌ NIE	Wymagana jest 3-letnia własność budynku/lokalu , nie tylko gruntu.

🧠 Dlaczego ten warunek jest ważny?

Wymóg ten ma na celu:

zapobieganie **nadużyciom i "handlowi dotacją"** (np. zakup domu wyłącznie w celu otrzymania dofinansowania), skierowanie programu do **rzeczywistych właścicieli i mieszkańców**, którzy planują realną modernizację budynku.

✅ Formularz autosprawdzenia: Czy spełniam warunek 3-letniego prawa własności?

Zaznacz odpowiedź TAK lub NIE dla każdego pytania:

Pytanie	TAK	NIE
1. Czy jesteś właścicielem lub współwłaścicielem domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Czy Twoje prawo własności jest potwierdzone wpisem w księdze wieczystej?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Czy posiadasz prawo własności (lub współwłasności) tej nieruchomości nieprzerwanie od co najmniej 3 lat?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Czy posiadasz dokument potwierdzający datę nabycia nieruchomości (np. akt notarialny, wypis z KW)?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. (Jeśli NIE w pytaniu 3): Czy odziedziczyłeś tę nieruchomość jako spadek (np. po rodzicach)?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Czy nieruchomość, której dotyczy wniosek, została zbudowana na podstawie pozwolenia na budowę wydanego do 31 grudnia 2020 r. ?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

📄 Interpretacja wyniku:

- 🟦 **Jeśli odpowiedziałeś „TAK” na pytania 1, 2, 3, 4 i 6 – ✅ Spełniasz wymóg 3-letniego prawa własności i możesz ubiegać się o dotację.**
- 🟢 **Jeśli odpowiedziałeś „NIE” na pytanie 3, ale „TAK” na pytanie 5 i spełniasz pozostałe warunki – ✅ Spełniasz warunek dzięki dziedziczeniu (spadek jest wyjątkiem).**
- 🔴 **Jeśli odpowiedziałeś „NIE” na pytanie 3 i nie zaznaczyłeś „TAK” w pytaniu 5 – ❌ Niestety nie spełniasz wymogu 3 lat własności.**

2.3. Wyjątki od wymogu 3-letniego prawa własności (np. spadek)

Program „Czyste Powietrze” wprowadza **ważne wyjątki** od niektórych warunków formalnych, które umożliwiają udział w programie osobom, które w standardowej sytuacji nie kwalifikowałyby się do dotacji – np. **nie mają 3-letniego stażu własności**.

✓ Główny wyjątek: dziedziczenie nieruchomości (spadek)

Jeśli nabyłeś budynek lub lokal mieszkalny **w drodze spadku**, to:

nie obowiązuje Cię warunek posiadania prawa własności przez co najmniej 3 lata.

Możesz złożyć wniosek o dofinansowanie **od razu po uzyskaniu formalnego prawa własności**, nawet jeśli spadek nabyłeś niedawno (np. miesiąc temu).

📄 Jak udokumentować spadek?

Musisz załączyć jeden z poniższych dokumentów:

Postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku,

Akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony u notariusza,

lub **wpis do księgi wieczystej** potwierdzający zmianę właściciela po dziedziczeniu.

! Nie wystarczy tylko zamieszkiwać dom po zmarłych krewnych – trzeba mieć potwierdzone prawo własności (lub współwłasności).

🔴 Kiedy spadek NIE wystarczy?

Jeśli sprawa spadkowa nie została jeszcze zakończona, lub nie nastąpiło prawne przejście własności (brak dokumentów) – nie możesz jeszcze złożyć wniosku.

Najpierw trzeba dopełnić formalności spadkowych.

🧠 Przykłady:

Przykład	Czy można złożyć wniosek?	Dlaczego?
Pan Michał odziedziczył dom po rodzicach w 2024 r. i posiada akt notarialny potwierdzający spadek	✓ TAK	Spadkobierca – nie obowiązuje go 3-letni okres własności
Pani Barbara mieszka w domu po dziadkach, ale nie przeprowadziła sprawy spadkowej	✗ NIE	Nie ma formalnego prawa własności – musi najpierw uregulować sprawę
Pani Aneta współdzieli dom po rodzicach z rodzeństwem i ma wpis w księdze wieczystej	✓ TAK	Współwłasność spadkowa jest uznawana
Pan Łukasz otrzymał dom jako darowiznę 2 lata temu	✗ NIE	Darowizna to nie spadek – obowiązuje go 3-letni okres własności

📄 Inne możliwe wyjątki (rzadsze przypadki):

Choć głównym wyjątkiem jest **spadek**, to w dokumentacji mogą pojawić się również inne sytuacje, które będą analizowane **indywidualnie przez WFOŚiGW**, np.:

orzeczenia sądowe przyznające własność (po rozwodzie, podziale majątku),

odzyskanie nieruchomości w wyniku ugody lub decyzji administracyjnej.

W takich przypadkach **warto skonsultować się z operatorem lub funduszem wojewódzkim**, który oceni, czy sytuacja mieści się w wyjątkach.

2.4. Warunki formalne i dokumenty wymagane przy wniosku

Aby otrzymać dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze”, nie wystarczy tylko spełniać warunki opisane w punkcie 2.1. **Konieczne jest również złożenie kompletnego, poprawnego wniosku wraz z wymaganymi dokumentami.** Braki formalne mogą spowodować odrzucenie wniosku lub opóźnienie w rozpatrzeniu.

📄 Co trzeba spełnić formalnie?

Aby wniosek był uznany za **kompletny i poprawny**, musi:

Dotyczyć **kwalifikującej się nieruchomości** (z pozwoleniem na budowę do 31.12.2020 r.)

Być złożony przez osobę uprawnioną (właściciela lub współwłaściciela)

Zawierać wszystkie **wymagane załączniki i oświadczenia**

Być złożony w terminie i we właściwym miejscu (poprzez właściwy WFOŚiGW, ePUAP, bank, gminę lub operatora)


Spełniać warunki programu aktualne na dzień złożenia wniosku (np. lista ZUM, standard energetyczny, limity dochodów)

Wymagane dokumenty – lista podstawowa

Oto najważniejsze dokumenty, które należy przygotować i dołączyć do wniosku (mogą się różnić w zależności od poziomu dofinansowania i rodzaju inwestycji):

Wniosek o dofinansowanie

– elektroniczny formularz dostępny na:

 <https://www.gov.pl/web/czyste-powietrze/wez-dofinansowanie>

Oświadczenie o prawie własności

– potwierdza, że jesteś właścicielem lub współwłaścicielem nieruchomości.

Oświadczenie o dochodach lub zaświadczenie z gminy

– w zależności od poziomu dofinansowania:

poziom podstawowy: oświadczenie,

poziom podwyższony i najwyższy: zaświadczenie z gminy (wydaje Ośrodek Pomocy Społecznej).

Zgoda małżonka (jeśli dotyczy)

– obowiązkowa, jeśli jesteś w związku małżeńskim.

Dokument potwierdzający datę wydania pozwolenia na budowę

– np. decyzja, wypis z ewidencji gruntów lub projekt budowlany.

Audyt energetyczny (jeśli inwestycja obejmuje kompleksową termomodernizację)

– wymagany **przed** rozpoczęciem inwestycji.

Świadectwo charakterystyki energetycznej (po realizacji inwestycji)

– wymagane przy rozliczeniu dotacji.

Dokumentacja techniczna urządzeń (jeśli dotyczy)

– np. karta produktu, certyfikat z laboratorium, wpis na listę ZUM:

 <https://lista-zum.ios.edu.pl>

Umowy z wykonawcami (przy prefinansowaniu)

– do 3 umów maksymalnie, wymagane są szczegóły zakresu, terminów i wartości robót.

Jak i gdzie złożyć wniosek?

Masz kilka ścieżek do wyboru:

Elektronicznie przez stronę GOV.pl

– najwygodniej, logując się profilem zaufanym lub e-dowodem:

 <https://www.gov.pl/web/gov/skorzystaj-z-programu-czyste-powietrze>

Za pomocą ePUAP

– z podpisem elektronicznym (kwalifikowanym lub profilem zaufanym):

 <https://epuap.gov.pl>

W formie papierowej w WFOŚiGW

– osobiście w siedzibie wojewódzkiego funduszu (lista dostępna na stronie programu).


Z pomocą operatora (np. gminy)

– szczególnie przy podwyższonym i najwyższym poziomie dofinansowania.

Przez bank (ścieżka z kredytem Czyste Powietrze)

– składasz wniosek razem z wnioskiem kredytowym w banku współpracującym z NFOŚiGW.

Wskazówki praktyczne:

 **Zadbaj o kompletność** – brak nawet jednego załącznika może spowodować opóźnienie lub odrzucenie wniosku.

 **Sprawdź dane osobowe i adresowe** – muszą być zgodne z dokumentami urzędowymi (księga wieczysta, PESEL).

 **Dochody małżonka są obowiązkowe do wykazania**, jeśli jesteście w związku małżeńskim.

 **Sprawdź, czy Twoje urządzenia są na liście ZUM** – np. kocioł pelletowy PEREKO musi tam figurować.

 **Korzystaj z pomocy operatora**, jeśli masz jakiegokolwiek wątpliwości – to bezpłatne, a znacznie ułatwia cały proces.

 **Zachowuj kopie wszystkich dokumentów** – będą potrzebne przy rozliczeniu inwestycji i ewentualnych kontrolach.

2.5. Czego nie można finansować – wydatki niekwalifikowane

Program „Czyste Powietrze” ma **ściśle określony katalog kosztów kwalifikowanych**, czyli takich, które mogą być objęte dofinansowaniem. Wszystko, co nie mieści się w tym katalogu, traktowane jest jako **koszty niekwalifikowane** – i musi zostać sfinansowane przez beneficjenta z własnej kieszeni.

🚫 Co to są koszty niekwalifikowane?

To wszelkie wydatki, które **nie podlegają dofinansowaniu** w ramach programu, ponieważ: nie są bezpośrednio związane z celem programu, nie spełniają wymagań technicznych, są zbyt luksusowe lub zbędne z punktu widzenia efektywności energetycznej.

✖ Przykładowe wydatki niekwalifikowane

1. Podatek VAT

Niezależnie od poziomu dofinansowania, **VAT zawsze pokrywa beneficjent** – nie jest objęty dotacją. Dotyczy to zarówno materiałów, urządzeń, jak i robocizny.

2. Zakup używanego sprzętu

Dotacje przysługują wyłącznie na **nowe, fabrycznie wyprodukowane urządzenia i materiały**.

Nie można finansować:

używanych kotłów,
regenerowanych pomp ciepła,
zdemontowanej stolarki okiennej z odzysku.

3. Urządzenia i materiały spoza listy ZUM (jeśli wymagana)

Np. kotły pelletowe lub pompy ciepła **nieujęte na liście ZUM** są automatycznie wykluczone.

Lista ZUM: <https://lista-zum.ios.edu.pl>

4. Prace wykończeniowe i dekoracyjne

Nie są kwalifikowane: malowanie ścian, tynkowanie, panele, wykładziny, listwy przypodłogowe itp.

5. Kominki i ogrzewanie pomocnicze

Kominki **mogą zostać** jako dodatkowe źródło ciepła, ale:

nie mogą być głównym źródłem ogrzewania,

nie są finansowane w ramach programu – nawet jeśli spełniają normy ekoprojektu.

6. Klimatyzacja, wentylatory, nagrzewnice przenośne

Nie są uznawane za rozwiązania wspierające efektywność energetyczną.

7. Prace wykonane bez faktury lub paragonu z NIP

Wszystkie koszty muszą być **udokumentowane fakturą VAT lub równoważnym dokumentem księgowym**.

Brak dokumentu = brak możliwości refundacji.

8. Samodzielny montaż przez beneficjenta

Dotacja nie obejmuje sytuacji, gdy właściciel sam wykonuje prace (np. montuje piec czy ociepla dom).

Usługi montażowe muszą być wykonane przez podmiot zewnętrzny.

9. Koszty związane z działalnością gospodarczą

Jeśli budynek jest używany np. jako biuro, sklep, warsztat – tylko **część mieszkalna** może być objęta dofinansowaniem, proporcjonalnie do powierzchni.

🔴 Dlaczego to ważne?

Wielu beneficjentów **zakłada błędnie**, że dofinansowanie pokryje całą inwestycję „od A do Z” – a potem są zaskoczeni, że muszą pokryć część kosztów sami.

Ten punkt kompendium **pomaga ustawić realistyczne oczekiwania i ograniczyć reklamacje lub nieporozumienia**.

„Dofinansowanie pokrywa tylko to, co bezpośrednio służy poprawie efektywności energetycznej budynku i jest zgodne z listą kosztów kwalifikowanych. Jeśli chcesz zrobić coś „przy okazji” – np. przemałować ściany czy wymienić podłogi – to będzie już Twój własny koszt.”

2.6. Czyste Powietrze – na co NIE dostaniesz dotacji?

Lista wydatków niekwalifikowanych – sprawdź zanim złożysz wniosek!

🔒 Dotacja NIE obejmuje:

✖ Podatku VAT

– VAT zawsze pokrywasz sam – niezależnie od poziomu dofinansowania.

✖ Sprzętu używanego lub z odzysku

– Dofinansowanie przysługuje tylko na **nowe, fabryczne urządzenia i materiały**.

✗ Urządzeń spoza listy ZUM

– np. kocioł, który nie widnieje na liście:

👉 <https://lista-zum.ios.edu.pl>

✗ Prac wykończeniowych

– malowanie, panele, tynki, płytki, podłogi itp. nie są dotowane.

✗ Kominków, nagrzewnic, klimatyzacji

– nawet jeśli są energooszczędne – **nie kwalifikują się do dotacji.**

✗ Zakupu bez faktury lub paragonu z NIP

– tylko **udokumentowane koszty się liczą**. Montaż „na słowo” nie przejdzie.

✗ Samodzielnego montażu przez właściciela

– prace muszą być wykonane przez **firmę zewnętrzną** – najlepiej z doświadczeniem i znajomością programu.

✗ Inwestycji w części usługowej nieruchomości

– jeśli masz sklep, warsztat lub biuro – tylko **część mieszkalna** może być dotowana (proporcjonalnie do powierzchni).

♦ Masz wątpliwość? Sprawdź wcześniej z doradcą lub operatorem programu.

Nie ryzykuj, że poniesiesz koszty, których program nie pokryje.

🗨 Klientki PEREKO – wszystkie nasze kotły pelletowe z oferty dotacyjnej są na liście ZUM. Chcesz sprawdzić konkretny model? Skontaktuj się z nami:

👉 www.pereko.pl

2.7. Najczęstsze błędy formalne przy składaniu wniosku

Wniosek o dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze” musi być złożony **kompletny, poprawny i zgodny z regulaminem**. Nawet drobne błędy mogą skutkować:

odrzuconiem wniosku,

koniiecznością uzupełnienia dokumentów,

opóźnieniem wypłaty dotacji,

a w skrajnych przypadkach – **cofnięciem przyznanych środków**.

⚠ Lista najczęstszych błędów formalnych:**1. Brak któregoś z obowiązkowych załączników**

Np. brak zaświadczenia z gminy (przy podwyższonym i najwyższym poziomie),

brak zgody współwłaścicieli lub małżonka,

brak dokumentu potwierdzającego datę nabycia nieruchomości.

✅ *Sprawdź zawsze pełną listę załączników do konkretnej wersji wniosku!*

2. Nieprawidłowe dane osobowe lub adresowe

Literówki w imieniu, PESEL-u lub adresie,

dane niezgodne z księgą wieczystą,

nieaktualne dane współmałżonka lub współwłaściciela.

✅ *Zawsze sprawdzaj zgodność z dokumentami urzędowymi (KW, dowód, akt notarialny).*

3. Niespełnienie warunku 3-letniego prawa własności (i brak spadku)

Osoby, które nabyły nieruchomość niedawno (np. w drodze darowizny), **nie mogą jeszcze**

wnioskować, jeśli nie minęły 3 lata.

✅ *Sprawdź: kiedy dokładnie uzyskałeś prawo własności?*

4. Złożenie wniosku na nowy budynek (po 31.12.2020 r.)

Program nie obejmuje budynków z pozwoleniem na budowę wydanym po tej dacie.

✅ *Dołącz dokument potwierdzający datę wydania pozwolenia lub rozpoczęcia budowy.*

5. Urządzenie nie znajduje się na liście ZUM

Dotyczy m.in. kotłów pelletowych, pomp ciepła, rekuperatorów – jeśli nie ma ich na liście, **nie kwalifikują się do dotacji**.

✅ *Zawsze sprawdź urządzenie na: <https://lista-zum.ios.edu.pl>*

6. Brak podpisu wniosku lub niezgodność podpisów

Zdarza się w wersji papierowej, elektronicznej (ePUAP), a nawet przez operatora.

✅ *Upewnij się, że podpisali się wszyscy wymagani współwłaściciele i/lub małżonek.*

7. Załączniki zeskanowane nieczytelnie lub w złym formacie

Zbyt mała rozdzielczość, brak stron, błędne rozszerzenie pliku.

✔ *Skany powinny być wyraźne, kompletne, najlepiej w formacie PDF.*

8. Złożenie kilku wniosków na różne nieruchomości

Od naboru 22.04.2024 r. można złożyć **tylko jeden wniosek na jedną nieruchomość**.

✔ *Jeśli masz kilka budynków – wybierz ten, który najbardziej potrzebuje modernizacji.*

9. Podanie nieprawdziwych informacji o dochodach

Może skutkować nie tylko cofnięciem dotacji, ale też konsekwencjami prawnymi.

✔ *Zgłoś realne dochody, zgodnie z oświadczeniem lub zaświadczeniem z gminy.*

Wskazówka praktyczna:

- ✦ **Przed złożeniem wniosku** zrób sobie listę kontrolną.
- ✦ **Poproś operatora lub gminę o weryfikację dokumentów**, jeśli masz wątpliwości.
- ✦ **Zachowuj kopie wszystkich dokumentów i korespondencji.**

3. Poziomy dofinansowania i progi dochodowe

3.1. Poziomy dofinansowania i progi dochodowe

Program „Czyste Powietrze” oferuje **trzy poziomy wsparcia finansowego**, uzależnione od **dochodu na osobę w gospodarstwie domowym** oraz od **charakterystyki energetycznej budynku**.

Zasada ogólna

Im **niższe dochody** oraz **gorszy stan energetyczny budynku**, tym **wyższy poziom dofinansowania**.

Poziom podstawowy – do 40% kosztów kwalifikowanych

Dla kogo?

Osoby fizyczne będące właścicielem lub współwłaścicielem domu/lokalu, które osiągają dochód roczny:

do 135 000 zł rocznie (brutto), czyli średnio **11 250 zł miesięcznie**.

👉 Dla gospodarstw domowych jedno- i wieloosobowych.

Wysokość dotacji:

Maksymalnie do **66 000 zł** (dla kompleksowej termomodernizacji z audytem).

Do **40% wartości kosztów kwalifikowanych**.

Co trzeba złożyć?

Oświadczenie o dochodach – brak konieczności zaświadczenia z OPS.

Standardowy wniosek + dokumenty potwierdzające prawo własności.

Poziom podwyższony – do 70% kosztów kwalifikowanych

Dla kogo?

Osoby fizyczne, których **średni miesięczny dochód na osobę** wynosi:

do 1 894 zł w gospodarstwie wieloosobowym,

do 2 651 zł w gospodarstwie jednoosobowym.

♦ W przypadku rolników – dochód z gospodarstwa **nie może przekroczyć 1 288 zł/ha przeliczeniowego**.

Wysokość dotacji:

Maksymalnie do **99 000 zł** (dla pełnej termomodernizacji z audytem).

Do **70% wartości kosztów kwalifikowanych**.

Co trzeba złożyć?

Zaświadczenie o dochodach z gminy (OPS) – wymagane.

Dokumenty potwierdzające własność, poziom zużycia energii (jeśli dotyczy), inne załączniki.

Poziom najwyższy – do 100% kosztów kwalifikowanych

Dla kogo?

Osoby o najniższych dochodach:

dochód miesięczny na osobę nie przekracza 1 090 zł (wieloosobowe),

lub 1 526 zł (jednoosobowe).

♦ Rolnicy: dochód z gospodarstwa **do 600 zł/ha przeliczeniowego**.




▲ **Dodatkowy warunek techniczny:**

Budynek musi mieć **zapotrzebowanie na energię użytkową do ogrzewania (EUco) powyżej 140 kWh/m²/rok** – potwierdzone w **audytach energetycznych**.

 **Wysokość dotacji:**Nawet do **135 000 zł**.Nawet do **100% kosztów kwalifikowanych** – ale tylko przy pełnej termomodernizacji i spełnieniu kryterium energetycznego. **Co trzeba złożyć?****Zaświadczenie z gminy o dochodach,****Audyt energetyczny budynku** (potwierdzający wysokie zużycie energii),

Standardowy zestaw dokumentów.

 **Tabela porównawcza poziomów dofinansowania**

Poziom	Dochód (na osobę)	Maks. dotacja	Wymóg energetyczny budynku	Wymagane dokumenty
 Podstawowy	≤ 135 000 zł/rok	do 66 000 zł	brak	oświadczenie o dochodach
 Podwyższony	≤ 1 894 zł/os. (wieloos.) ≤ 2 651 zł/os. (jednoos.)	do 99 000 zł	brak	zaświadczenie z OPS
 Najwyższy	≤ 1 090 zł/os. (wieloos.) ≤ 1 526 zł/os. (jednoos.)	do 135 000 zł	EUco > 140 kWh/m ² /rok	zaświadczenie + audyt

 **Ważne informacje:**Progi dochodowe są **ustalane na podstawie przeciętnego miesięcznego dochodu netto z ostatnich 12 miesięcy** przed złożeniem wniosku.Dochody są weryfikowane **łącznie z małżonkiem**.Rolnicy podają **dochód przeliczeniowy na podstawie hektarów**. **Gdzie uzyskać zaświadczenie o dochodach?**W **Ośrodku Pomocy Społecznej (OPS)** właściwym dla miejsca zamieszkania.

Formularz do pobrania:

 <https://www.gov.pl/web/czyste-powietrze> **Praktyczne wskazówki dla beneficjenta:**Jeśli nie masz zaświadczenia z gminy, **możesz zacząć od poziomu podstawowego**.Jeśli nie wiesz, jaki masz poziom EUco – **warto zlecić audyt**. Może się okazać, że kwalifikujesz się do najwyższego poziomu!**Masz dochód poniżej progu, ale nie masz dokumentów?** Porozmawiaj z gminą lub operatorem – nie rezygnuj bez sprawdzenia!**3.2. Zasady ustalania dochodów**czyli **jak obliczany jest dochód do ustalenia poziomu dofinansowania**Aby prawidłowo określić, **na który poziom dofinansowania kwalifikuje się beneficjent**, należy **poprawnie ustalić dochód gospodarstwa domowego**. To właśnie od dochodu zależy, czy możesz otrzymać do 40%, 70% czy nawet 100% dotacji. **Jak liczy się dochód?**

Dochód jest liczony jako:

Średni miesięczny dochód netto na osobę w gospodarstwie domowym w okresie **ostatnich 12 miesięcy kalendarzowych** poprzedzających miesiąc złożenia wniosku. **Co to jest gospodarstwo domowe?**

Gospodarstwo domowe to osoby:

wspólnie mieszkające i prowadzące wspólne gospodarstwo,

np. małżonkowie, rodzice z dziećmi, konkubinat.

! Małżonkowie są traktowani jako jedno gospodarstwo, nawet jeśli tylko jedno z nich jest właścicielem nieruchomości.

Dochody, które są brane pod uwagę:

- ✓ Przychody z pracy:
umowa o pracę, umowa zlecenie, działalność gospodarcza
- ✓ Świadczenia:
emerytura, renty, zasiłki, świadczenia przedemerytalne
- ✓ Dochody z gospodarstwa rolnego:
dochód przeliczeniowy (liczony według stawki za hektar przeliczeniowy)
- ✓ Alimenty i inne dochody regularne
- ! Dochody są liczone **po odliczeniu składek ZUS, podatków, alimentów płaconych**.

⚠ Dochody, które nie są wliczane:

- ✗ 500+ i inne świadczenia wychowawcze
- ✗ „Dobry start” (wyprawka szkolna)
- ✗ Świadczenia jednorazowe i celowe (np. zasiłek na opał)

🔥 Co się dzieje, jeśli dochód jest nieregularny?

Jeśli w danym miesiącu nie było dochodu – **liczysz tylko te miesiące, w których dochód był**.
Jeśli dochody się zmieniają (np. emerytura, praca sezonowa) – liczy się **średnia z 12 miesięcy**, a nie tylko ostatnie wypłaty.

📄 Jakie dokumenty potwierdzają dochód?**Poziom dofinansowania**

- 🟢 Podstawowy (do 40%)
- 🟡🔴 Podwyższony / Najwyższy (do 70% / 100%)

🔗 Wzór zaświadczenia:

👉 <https://www.gov.pl/web/czyste-powietrze/wez-dofinansowanie#zaświadczenie>

Dokument wymagany

Oświadczenie o dochodach – wypełnia wnioskodawca

Zaświadczenie z gminy (OPS) o dochodach

🏠 Przykład obliczenia dochodu:**Rodzina 2+2** (4 osoby):

mama – umowa o pracę: 3 500 zł netto

tata – emerytura: 2 000 zł netto

dzieci – bez dochodu

👉 Razem: 5 500 zł miesięcznie

👉 Dochód na osobę: $5\,500 \div 4 = 1\,375$ zł/os.

👉 Efekt: kwalifikują się do **podwyższonego poziomu dofinansowania** (do 70%)

🧠 Praktyczne wskazówki:

Nie zwyżaj ani nie zaniżaj dochodów – OPS może to sprawdzić, a w razie nieprawidłowości grozi zwrot dotacji.

Dochody małżonka liczą się zawsze, nawet jeśli dom formalnie należy tylko do jednego z Was.
W przypadku osób pracujących za granicą lub mających różne źródła dochodu – warto wcześniej skonsultować się z gminą.

3.3. Dodatkowe kryteria – zapotrzebowanie budynku na energię > 140 kWh/m²/rok

W nowej wersji programu „Czyste Powietrze” (od 31 marca 2025 r.) wprowadzono **dotatkowe wymagania techniczne**, które decydują o tym, czy beneficjent może otrzymać **najwyższy poziom dofinansowania (do 100%)**.

Chodzi przede wszystkim o **zużycie energii w budynku**, czyli tzw. **EUco**.

🏠 Co to jest EUco?

EUco – zapotrzebowanie budynku na energię użytkową do ogrzewania i wentylacji (w kWh/m²/rok)
To wskaźnik, który pokazuje, **ile energii zużywa dom na potrzeby ogrzewania i wentylacji w ciągu roku**, przeliczając to na każdy metr kwadratowy powierzchni.

✓ Im **wyższe EUco**, tym **bardziej energochołonny** i nieefektywny budynek – a więc bardziej uzasadnione jest jego wsparcie z programu.

▲ Wymóg dla najwyższego poziomu dofinansowania:

Aby uzyskać **100% dofinansowania (do 135 000 zł)**, budynek musi mieć:

EUco > 140 kWh/m²/rok

Wartość ta musi zostać **potwierdzona w audycie energetycznym**, wykonanym **przed rozpoczęciem inwestycji**.

📄 Jak potwierdzić EUco?

Wymagane są dwa dokumenty:

Audyt energetyczny budynku

– przygotowany przez osobę uprawnioną, zawierający obliczenie EUco przed termomodernizacją.

Dokument podsumowujący

– w skróconej wersji przedstawia wartość EUco oraz rekomendacje modernizacyjne.

✅ Audyt jest obowiązkowy tylko przy najwyższym poziomie dofinansowania, ale **warto go zrobić także przy niższych poziomach**, by dobrze dobrać zakres prac.

🏠 Przykład:

Dom jednorodzinny z 1980 r., nieocieplony, z kopciuchem:

EUco wg audytu: **178 kWh/m²/rok**

Dochód: 950 zł/os.

✅ Spełnione warunki: **można uzyskać do 100% dotacji**

⚠️ Co jeśli EUco jest niższe niż 140?

Beneficjent z niskim dochodem **nał może otrzymać do 70% dofinansowania** (poziom podwyższony),

Ale **nie spełni warunku do otrzymania najwyższego poziomu (100%)**.

🔍 Gdzie znaleźć specjalistów do wykonania audytu?

Lista osób uprawnionych do sporządzania audytów i świadectw znajduje się na portalu Ministerstwa Rozwoju:

👉 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

🧠 Dlaczego to ważne?

Wprowadzenie kryterium EUco ma na celu:

kierowanie największych środków do najbardziej potrzebujących budynków,

zachęcanie do **pełnej termomodernizacji**, a nie tylko wymiany kotła,

poprawę efektywności energetycznej całego zasobu mieszkaniowego w Polsce.

✅ Podsumowanie – co musisz mieć, aby otrzymać 100% dofinansowania?

Warunek	Wymagany?
Dochód poniżej progu (np. 1 090 zł/os.)	✅ TAK
Audyt energetyczny	✅ TAK
EUco > 140 kWh/m ² /rok	✅ TAK
Kompleksowa termomodernizacja	✅ TAK
Urządzenia z listy ZUM	✅ TAK

3.4. Udział własny beneficjenta i zmiana poziomu dofinansowania

Choć program „Czyste Powietrze” oferuje znaczące wsparcie finansowe (od 40% do 100% kosztów kwalifikowanych), **często pojawiają się pytania o to, ile beneficjent musi dołożyć z własnej kieszeni** oraz **czy można zmienić poziom dofinansowania w trakcie realizacji inwestycji**.

Poniżej wyjaśniamy oba te zagadnienia.

🔧 Jak obliczyć udział własny?

Dotacja z programu **nie pokrywa całości inwestycji** (chyba że ktoś kwalifikuje się do poziomu 100%). Oznacza to, że beneficjent **musi zapewnić środki własne** – jako tzw. **wkład własny**.

Przykłady:

Poziom	Przykładowy koszt inwestycji	Maks. % dotacji	Maks. dotacja	Wkład własny
Podstawowy	60 000 zł	40%	24 000 zł	36 000 zł
Podwyższony	70 000 zł	70%	49 000 zł	21 000 zł
Najwyższy	100 000 zł	100%	100 000 zł	0 zł (dotacja pełna)

 Warto wyjaśnić klientowi, że program nie zwraca 100% inwestycji każdemu – większość osób będzie musiała dołożyć część kwoty samodzielnie.

Czy można zmienić poziom dofinansowania?

Tak – w określonych sytuacjach możliwa jest zmiana poziomu dofinansowania, ale:

Warunki:

Zmiana sytuacji dochodowej

– np. utrata pracy, przejście na emeryturę, urodzenie dziecka → spadek dochodów może uprawniać do wyższego poziomu dotacji.

Uzupełnienie dokumentacji


– np. klient składał wniosek na poziom podstawowy (bez zaświadczenia), ale po czasie dostarczył **zaświadczenie z OPS** – może przejść na poziom podwyższony lub najwyższy.

Warunek techniczny EUco spełniony

– jeśli wykonano audyt i potwierdzono, że EUco > 140 kWh/m²/rok, można wnioskować o najwyższy poziom wsparcia.

Co trzeba zrobić?

Złożyć **korektę wniosku** lub **nowy wniosek**, zależnie od etapu realizacji inwestycji, Skontaktować się z **WFOŚiGW lub operatorem**, który pomoże w przeprowadzeniu zmiany.

 Uwaga: **nie można zmieniać poziomu w trakcie, jeśli dotacja została już wypłacona i rozliczona.**

4. Wymogi energetyczne budynku

4.1. Obowiązkowy audyt energetyczny (przed inwestycją)

Co to jest audyt energetyczny?



Audyt energetyczny budynku to opracowanie techniczne, które:

analizuje aktualny stan energetyczny budynku (izolacja, źródło ciepła, straty energii), określa zapotrzebowanie na energię użytkową (**EUco**), wskazuje możliwe działania poprawiające efektywność (np. ocieplenie, wymiana kotła), zawiera **warianty termomodernizacji**, wraz z kalkulacją oszczędności i kosztów.

 Dokument ten jest **opracowywany przez osobę uprawnioną**, czyli audytora wpisanego do rejestru Ministerstwa Rozwoju i Technologii:

 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

Obowiązek wykonania audytu energetycznego – tabela sytuacji

Sytuacja	Opis	Czy audyt jest wymagany?
Wniosek o 100% dofinansowania (poziom najwyższy)	Dotyczy osób o najniższych dochodach, które chcą otrzymać maksymalną dotację. Warunkiem jest potwierdzenie, że budynek zużywa więcej niż 140 kWh/m ² /rok (EUco). Bez audytu nie można uzyskać 100% wsparcia.	 Tak – obowiązkowo
Wniosek o kompleksową termomodernizację (z bonusem)	Obejmuje inwestycje zakładające pełną modernizację energetyczną budynku – np. ocieplenie, wymianę stolarki, źródła ciepła, wentylacji. Aby skorzystać z premii za kompleksowość lub zwiększonego wsparcia, audyt musi wskazywać zakres niezbędnych działań.	 Tak – obowiązkowo

Sytuacja	Opis	Czy audyt jest wymagany?
Wniosek na niższe poziomy (40%, 70%) bez kompleksowych działań	Dotyczy prostszych inwestycji, np. samej wymiany kotła, montażu pompy ciepła, czy częściowego docieplenia. Audyt nie jest obowiązkowy, ale zalecany – może pomóc ocenić opłacalność prac, udokumentować wyższe zużycie i kwalifikację do wyższego poziomu.	✗ Nie – ale warto go rozważyć

Co zawiera audyt?

Dane budynku (rok budowy, powierzchnia, konstrukcja)
 Opis obecnego stanu: źródła ciepła, izolacja, stolarka
 Wskaźnik zapotrzebowania na energię: **EUco (kWh/m²/rok)**
 Co najmniej **2 warianty termomodernizacji**:
 opis działań (np. ocieplenie ścian, wymiana okien),
 koszty realizacji,
 prognozowane oszczędności,
 czas zwrotu inwestycji
Dokument podsumowujący – wymagany do wniosku

Dlaczego audyt jest ważny?

Potwierdza, czy kwalifikujesz się do 100% dotacji (EUco > 140 kWh/m²/rok),
Pomaga dobrać najlepsze rozwiązania techniczne (np. czy lepiej wymienić piec, czy najpierw ocieplić dach),
Wymagany przy wniosku o premię termomodernizacyjną lub kredyt z dotacją,
Zwiększa szansę na akceptację wniosku – pokazuje, że inwestycja ma sens energetyczny i ekonomiczny.

Czy audyt jest refundowany?

Tak – **koszt audytu jest kosztem kwalifikowanym** programu (można uzyskać dofinansowanie na jego wykonanie w ramach całej dotacji).
 Najczęściej:
 Koszt audytu: ok. 1 000–1 500 zł brutto,
 Refundacja: do 100% (w zależności od poziomu dofinansowania).

Praktyczna rada:

Nawet jeśli nie musisz robić audytu – **warto go rozważyć**, bo może:
 wykazać, że kwalifikujesz się do wyższego poziomu dotacji,
 uchronić przed nietrafionymi decyzjami inwestycyjnymi,
 pokazać realne oszczędności – które często są większe niż koszt audytu.

4.2. Dokument podsumowujący audyt – co to jest i do czego służy?

Czym jest dokument podsumowujący audyt?

To **skrótowa wersja audytu energetycznego**, zawierająca najważniejsze dane i wyniki – przedstawione w sposób ustandaryzowany, przejrzysty i łatwy do weryfikacji przez instytucję rozpatrującą wniosek.
 Dokument ten **nie zastępuje pełnego audytu**, ale jest jego **obowiązkowym załącznikiem**, jeżeli: starasz się o **100% dofinansowania**, lub zgłaszasz **kompleksową termomodernizację**.

Co zawiera dokument podsumowujący?

Dane budynku
 – adres, rok budowy, powierzchnia, typ konstrukcji
Stan obecny budynku (przed modernizacją)
 – źródło ciepła, izolacja, stolarka, wentylacja
Wyliczenie wskaźnika EUco
 – czyli zapotrzebowania budynku na energię użytkową do ogrzewania i wentylacji (**w kWh/m²/rok**)
 – ten parametr jest kluczowy dla przyznania 100% dotacji

Zalecane warianty termomodernizacji

– np. „docieplenie ścian 15 cm styropianem”, „wymiana źródła ciepła na kocioł na pellet klasy 5”, „wymiana okien”

Szacunkowy koszt inwestycji i efekty energetyczne

– jakie oszczędności przyniesie każdy wariant, jaki poziom EUco można osiągnąć po modernizacji

Dane osoby sporządzającej audyt

– imię, nazwisko, numer uprawnień, podpis

✔ Dlaczego dokument podsumowujący jest ważny?

Ułatwia ocenę wniosku przez WFOŚiGW lub operatora – bez konieczności analizowania całego audytu.

Jest **dowodem technicznym**, że inwestycja ma sens energetyczny i spełnia warunki programu. Pozwala **potwierdzić spełnienie warunku EUco > 140 kWh/m²/rok**, który jest wymagany przy najwyższym poziomie dofinansowania.

Może służyć jako **narzędzie komunikacji z wykonawcą** – jasno pokazuje, co powinno zostać zrobione.

📄 Gdzie zdobyć wzór dokumentu podsumowującego?

Audytory sporządza go na podstawie pełnego audytu – często jako osobny plik PDF.

WFOŚiGW udostępniają **wzory i szablony**, np. w formacie Excel lub Word.

Przykładowy wzór można znaleźć na stronach funduszy lub u operatora programu.

📌 Wskazówki:

Zleć audyt **wyłącznie osobie z odpowiednimi uprawnieniami**, wpisanej do rejestru:

👉 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

Poproś audytora o **czytelny, dobrze opisany dokument podsumowujący**, który będziesz mógł załączyć do wniosku.

Nie składaj samego pełnego audytu bez wersji podsumowującej – może to wydłużyć rozpatrzenie wniosku.

4.3. Świadectwo charakterystyki energetycznej (po realizacji inwestycji)

📄 Co to jest świadectwo charakterystyki energetycznej?

To **urzędowy dokument**, który określa **ile energii zużywa budynek lub lokal mieszkalny po przeprowadzeniu modernizacji**, a także w jakim standardzie energetycznym się znajduje.

Potwierdza, że inwestycja **przyniosła realne efekty**, zgodnie z celami programu „Czyste Powietrze”.

✔ Kiedy świadectwo jest wymagane?

Po zakończeniu realizacji inwestycji, jeśli zakres dotyczył:

kompleksowej termomodernizacji lub

ubiegania się o **najwyższy poziom dofinansowania (100%)**.

📌 **Bez tego dokumentu nie można rozliczyć dotacji w tych wariantach.**

🔍 Co zawiera świadectwo?**Podstawowe dane nieruchomości**

– lokalizacja, powierzchnia użytkowa, rok budowy

Wskaźniki energetyczne budynku po modernizacji:

EUco – zapotrzebowanie na energię użytkową do ogrzewania

Ep – zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną

Ek – zapotrzebowanie na energię końcową

Klasa efektywności energetycznej

– określona literowo (A+ do G)

Źródła ciepła i wentylacji

– rodzaj urządzeń (np. kocioł na pellet, pompa ciepła, rekuperator), czy są odnawialne

Dane osoby sporządzającej świadectwo

– numer uprawnień, podpis, data ważności dokumentu (10 lat)

📌 Kto może wystawić świadectwo?

Tylko osoba posiadająca **uprawnienia i wpis do centralnego rejestru charakterystyki energetycznej budynków**:

👉 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

Audytorzy i certyfikatorzy nie są tym samym – choć wiele osób wykonuje oba typy dokumentów, **warto sprawdzić ich kwalifikacje**.

📄 Różnica: audyt vs świadectwo

Cecha	Audyt energetyczny	Świadectwo charakterystyki
Kiedy?	Przed inwestycją	Po inwestycji
Cel	Zaplanowanie działań i sprawdzenie EUco	Potwierdzenie efektu i stanu energetycznego
Zakres	Szczegółowy, wariantowy	Podsumowujący, uproszczony
Obowiązkowy dla...	100% dotacji i kompleksowej modernizacji	Rozliczenia tych samych przypadków
Kto sporządza?	Audytor energetyczny	Certyfikowany specjalista z rejestru CHEB

📄 Jak i kiedy dostarczyć świadectwo?

Dołączasz je **na etapie rozliczenia inwestycji**, po zakończeniu prac.

Może być wymagane przy **kontrolu WFOŚiGW lub operatora**.

Dokument powinien być **w formacie PDF**, podpisany elektronicznie lub skan podpisanego egzemplarza.

🔴 Czy jest refundowane?

Tak – koszt wykonania świadectwa może być **kosztem kwalifikowanym**, jeśli:

jest niezbędne do rozliczenia dotacji,

znajduje się w harmonogramie rzeczowo-finansowym inwestycji.

Koszt rynkowy: ok. 400–700 zł

🗨️ Wskazówka:

Jeśli klient nie wie, gdzie zamówić świadectwo – skieruj go do:

operatora programu w jego gminie,

strony rejestru certyfikatorów:

👉 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

4.4. Kto może wykonać audyt i świadectwo charakterystyki energetycznej?

czyli **kto jest uprawniony do sporządzania dokumentacji energetycznej budynku**

Zarówno **audyt energetyczny (przed inwestycją)**, jak i **świadectwo charakterystyki energetycznej (po inwestycji)** muszą być wykonane przez osoby posiadające **odpowiednie uprawnienia i kwalifikacje**, zgodnie z przepisami prawa.

👤 1. Kto może wykonać audyt energetyczny budynku?

Audyt może sporządzić osoba, która:

posiada **odpowiednie wykształcenie techniczne lub kierunkowe** (np. budownictwo, energetyka),

posiada **doświadczenie w zakresie analiz energetycznych budynków**,

działa jako **audytor wpisany na listę rekomendowanych audytorów** (np. przez WFOŚiGW lub bank przy kredycie Czyste Powietrze).

♦ **Audytor nie musi być wpisany do rejestru CHEB** (Centralny Rejestr Charakterystyki Energetycznej Budynków), ale jego dokumentacja musi być zgodna z obowiązującą metodologią.

📄 2. Kto może wystawić świadectwo charakterystyki energetycznej?

Świadectwo może wystawić tylko osoba, która: **posiada uprawnienia do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej**, oraz

jest wpisana do Centralnego Rejestru Charakterystyki Energetycznej Budynków (CHEB)

♦ Rejestr publiczny dostępny tutaj:

👉 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

W rejestrze znajdziesz:

dane kontaktowe osób w Twojej okolicy,

numery uprawnień,

rodzaj kwalifikacji,
potwierdzenie legalności działań danego specjalisty.

⚠ Uwaga na oszustwa

Nie każda firma oferująca „audyt” lub „świadcstwo” ma do tego prawo – zawsze warto zweryfikować wykonawcę w rejestrze CHEB.
Świadcstwa wykonane przez osoby **bez wpisu do CHEB są nieważne** – i mogą zostać odrzucone przy rozliczeniu dotacji.
Niektóre osoby wykonują **zarówno audyty, jak i świadectwa**, ale nie jest to regułą – **to dwa różne typy dokumentów** i mogą być wykonane przez różne osoby.

🧠 Wskazówka dla beneficjenta:

🗨 *Zanim zlecisz audyt lub świadectwo – zapytaj, czy dana osoba ma uprawnienia i czy znajduje się w rejestrze. W razie wątpliwości, sprawdź samodzielnie na stronie CHEB.*

🔍 Jak znaleźć specjalistę?

Wejdź na 🖱 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>
Wybierz „Lista osób uprawnionych”
Wprowadź lokalizację (województwo lub miasto)
Sprawdź dane kontaktowe i status aktywności
Skontaktuj się bezpośrednio i poproś o ofertę

5. Operatorzy

5.1. Rola operatorów i wsparcie techniczne

Kto może być operatorem?

Operator programu to podmiot, który **zarządza realizacją programu „Czyste Powietrze”** na poziomie regionalnym lub krajowym. To właśnie operatorzy, działając w imieniu **WFOŚiGW** (Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej), odpowiadają za obsługę beneficjentów i weryfikację dokumentacji wniosku o dofinansowanie.

🏠 Typy operatorów programu:

Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW):

Są to główni operatorzy programu, odpowiedzialni za **wypłatę dotacji** i zarządzanie procedurami w danym województwie.

Każdy WFOŚiGW pełni funkcję **koordynatora regionalnego**, przyjmując wnioski, **weryfikując dokumenty** i przekazując dotacje beneficjentom.

Operatorzy zewnętrzni (np. banki, agencje):

Zgodnie z polityką programu, część **operacji administracyjnych** mogą również wykonywać inne podmioty:

Banki, które oferują **pożyczki preferencyjne** w ramach programu „Czyste Powietrze”.

Instytucje pośredniczące, które oferują wsparcie techniczne, pomagają wypełniać wnioski lub prowadzą audyty energetyczne.

Ich rola to głównie **wsparcie wnioskodawców** na etapie aplikacji, ale również doradztwo w zakresie wyboru urządzeń i materiałów.

Instytucje wspierające wykonawców:

W niektórych przypadkach **firmy instalacyjne** mogą pełnić rolę **wsparcia technicznego** dla beneficjentów – pomagają w wykonaniu audytów, przygotowaniu dokumentacji czy montażu urządzeń.

👤 Kto dokładnie może pełnić rolę operatora?

WFOŚiGW (Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska) – są to podstawowi operatorzy programu.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska – nadzoruje ogólnokrajowy program i politykę realizacji.

Podmioty współpracujące z WFOŚiGW, np. wybrane banki, które prowadzą aplikacje o preferencyjne pożyczki w ramach programu.

Wymagania dla operatorów:

Podmioty muszą być **autoryzowane przez ministerstwo** lub posiadać **odpowiednie licencje** w ramach realizacji programów środowiskowych.


Operatorzy muszą **przeszkolić personel** do obsługi aplikacji, weryfikacji dokumentacji, udzielania porad oraz prowadzenia kontroli technicznych.

📍 Jak znaleźć operatora programu w swoim regionie?

Beneficjenci mogą **sprawdzić dostępnych operatorów** programu na stronie [Czyste Powietrze](#) lub bezpośrednio kontaktować się z odpowiednim **WFOŚiGW**.

Można skorzystać z **wyszukiwarki** dostępnej na stronie programu, aby dowiedzieć się, który operator jest przypisany do danej lokalizacji.

Wskazówki:

 *Upewnij się, że wniosek będzie składany za pośrednictwem odpowiedniego operatora w Twoim regionie. Każdy WFOŚiGW ma swoje procedury, które mogą się różnić, zwłaszcza w kwestii wymaganych dokumentów.*

 *Operatorzy są pierwszym punktem kontaktowym w przypadku pytań o dokumentację, wymagania techniczne lub problemy z aplikacją. Skontaktuj się z nimi na początku procesu.*

5.2. Zakres pomocy dla beneficjenta

Operatorzy programu „Czyste Powietrze” oferują **wszechstronną pomoc dla beneficjentów**. Pomoc ta jest niezbędna na każdym etapie aplikacji, realizacji inwestycji oraz rozliczenia dotacji. Celem jest ułatwienie beneficjentowi **procesu ubiegania się o dotację i poprawne przeprowadzenie inwestycji**.

Zakres pomocy świadczonej przez operatorów programu

Operatorzy programu oferują szeroki zakres usług wspierających beneficjentów:

Wsparcie doradcze:

Pomoc w wypełnianiu wniosku: Operatorzy pomagają w **poprawnym wypełnieniu wniosku** o dotację, w tym w **wyborze odpowiednich urządzeń** i technologii (np. kotły na pellet, pompy ciepła).

Informacje o dostępnych formach wsparcia: Udzielają szczegółowych informacji na temat dostępnych **poziomów dofinansowania** oraz **wymagań** programu.

Pomoc w obliczeniu wkładu własnego: Doradztwo w zakresie określenia kwoty, którą beneficjent musi pokryć samodzielnie, oraz jak najlepiej ją zabezpieczyć.

Wsparcie techniczne:

Audyt energetyczny: W niektórych przypadkach, operatorzy współpracują z audytorami, którzy pomagają w **przeprowadzeniu audytu energetycznego** budynku.

Doradztwo w zakresie wyboru urządzeń: Operatorzy pomagają w doborze urządzeń (np. kotły PEREKO, pompy ciepła), które **spełniają wymagania programu i znajdują się na liście ZUM**.

Konsultacje techniczne dotyczące montażu, instalacji i użytkowania urządzeń w zgodzie z wymaganiami programu.

Pomoc w zakresie dokumentacji:

Sprawdzenie poprawności dokumentów: Operatorzy pomagają w **weryfikacji i sprawdzeniu kompletności dokumentów** do wniosku o dotację (np. faktury, protokoły odbioru, świadectwa energetyczne).

Przygotowanie dokumentów do rozliczenia: Udzielają pomocy w **przygotowaniu dokumentacji rozliczeniowej**, w tym **faktur i protokołów odbioru** urządzeń oraz instalacji.

Wsparcie w trakcie realizacji inwestycji:

Nadzór nad poprawnością realizacji inwestycji: Operatorzy pomagają w kontrolowaniu, czy inwestycja jest realizowana zgodnie z zatwierdzonym projektem, w tym, czy urządzenie zostało zamontowane i uruchomione zgodnie z normami.

Edukacja na temat procedur instalacyjnych: Udzielają informacji o **zalecanych procedurach montażowych** i **ogólnych zasadach związanych z instalacjami** (np. instalacja kotła, systemów grzewczych, wentylacyjnych).

Pomoc w przypadku kontroli:

Wsparcie podczas kontroli WFOŚiGW: Operatorzy mogą **wspierać beneficjenta w trakcie kontroli**, sprawdzając dokumentację i pomagając przygotować odpowiedzi na ewentualne pytania.

Pomoc przy audytach końcowych: W przypadku inwestycji kompleksowych, operatorzy pomagają w **wypełnieniu audytu końcowego** oraz zapewniają zgodność z wymaganiami programu.

Jak skontaktować się z operatorem?

Bezpośredni kontakt z WFOŚiGW:

Beneficjent może skontaktować się z odpowiednim **WFOŚiGW** dla swojego województwa, aby uzyskać pomoc lub odpowiedzi na pytania.

Adresy i numery telefonów operatorów regionalnych są dostępne na stronie [Czyste Powietrze](#).

Kontakt online:

Portal Beneficjenta – aplikacja online, przez którą składane są wnioski i gdzie można uzyskać pomoc w trakcie procesu aplikacyjnego.

E-mail – kontakt z pracownikami WFOŚiGW lub agencjami wspierającymi program.

Punkty doradcze:

W niektórych województwach działają **punkty doradcze**, które oferują **bezpośrednią pomoc techniczną** i **doradztwo** w zakresie wyboru urządzeń oraz realizacji inwestycji.

Wskazówki praktyczne:

🗨️ *Jeśli masz wątpliwości dotyczące dokumentów, **nie czekaj do ostatniej chwili!** Skontaktuj się z operatorem, aby upewnić się, że wszystkie wymagane dokumenty zostały przygotowane zgodnie z wymaganiami programu.*

🗨️ *Nie zapomnij o pomocach technicznych przy montażu – to jest istotne, aby urządzenie zostało zamontowane **zgodnie z normami**, aby nie było problemów z późniejszym rozliczeniem dotacji.*

5.3. Koszty kwalifikowane – urządzenia i materiały
Kotły na pellet drzewny o podwyższonym standardzie


Co to są kotły na pellet drzewny?

Kotły na pellet to **automatyczne, niskoemisyjne urządzenia grzewcze**, które spalają sprasowany pellet drzewny (biomasę) w sposób kontrolowany, wydajny i ekologiczny.

W programie „Czyste Powietrze” dofinansowanie przysługuje **tylko na kotły spełniające określone, zastrzeżone normy jakości i emisji**.

Wymogi techniczne dla kotłów pelletowych kwalifikujących się do dotacji:

Aby kocioł pelletowy został objęty dotacją z programu, **musi spełniać łącznie wszystkie poniższe warunki:**

Wymóg	Opis
Lista ZUM	Kocioł musi być wpisany na Listę Zielonych Urządzeń i Materiałów (ZUM) :
 https://lista-zum.ios.edu.pl	
Certyfikat zgodności z normą PN-EN 303-5:2012 (klasa 5)	Urządzenie musi posiadać badanie potwierdzające osiągnięcie najwyższej klasy efektywności i emisji wg europejskiej normy.
Zgodność z wymaganiami ekoprojektu (ecodesign)	Kocioł musi spełniać restrykcyjne limity emisji pyłu, CO i zanieczyszczeń organicznych.
Podajnik automatyczny i zapalarka	Kocioł musi posiadać automatyczne podawanie paliwa i zapłon – bez ręcznego rozpalamia.
Brak rusztu awaryjnego	Ruszt do spalania drewna lub innego paliwa niż pellet nie może być częścią konstrukcji – taki ruszt dyskwalifikuje urządzenie z dotacji.

Kotły PEREKO a program „Czyste Powietrze”

Kotły na pellet produkowane przez firmę PEREKO:

spełniają powyższe wymagania techniczne,

są przebadane w akredytowanych laboratoriach,

posiadają wpis na listę ZUM, co oznacza, że **kwalifikują się do dofinansowania** (zarówno zakupu, jak i montażu).

📌 Przykładowe modele (należy zawsze sprawdzić aktualną listę ZUM):

QMPPELL EVO, COMFORT-PELL, SPARK EVO, PELL-STAR czy EKO-REVO

 Ich montaż **nie wymaga zastosowania zbiornika buforowego ani CWU**, o ile:

nie ma wymagań systemowych w projekcie instalacji,

urządzenie posiada certyfikat badań z laboratorium, że działa samodzielnie i bezpiecznie.

Co trzeba dołączyć do wniosku?

Aby uzyskać dotację na kocioł na pellet:

Potwierdzenie wpisu na listę ZUM (wydruk ze strony lub załącznik),

Karta produktu i certyfikat badania (np. EN 303-5, ecodesign),

Faktura lub umowa z wykonawcą,

Oświadczenie, że urządzenie zostało zamontowane zgodnie z przepisami i instrukcją.

Wskazówka dla doradców i klientów PEREKO:

Jeśli kocioł PEREKO znajduje się na liście ZUM, można bezpiecznie go oferować klientowi jako urządzenie w pełni kwalifikujące się do dotacji.

Warto mieć przygotowaną kartę produktu i certyfikat z laboratorium, aby usprawnić proces składania wniosku.

Kotły zgaszujące drewno – warunki dofinansowania


Co to są kotły zgaszujące drewno?

To nowoczesne kotły na paliwo stałe (drewno kawałkowe), w których spalanie zachodzi w **dwóch etapach** – najpierw w komorze zgaszania drewna, a następnie **spalaniu powstałego gazu drzewnego** w komorze wtórnej.

Technologia ta zapewnia **wyższą sprawność i niższą emisję zanieczyszczeń** niż w tradycyjnych kotłach zasypowych.

Wymogi techniczne dla kotłów zgaszujących drewno:

Aby kocioł zgaszujący drewno kwalifikował się do dofinansowania w programie „Czyste Powietrze”, **musi spełniać wszystkie poniższe warunki:**

Wymóg	Opis
Wpis na listę ZUM	Urządzenie musi być ujęte na Liście Zielonych Urządzeń i Materiałów:
 https://lista-zum.ios.edu.pl	
Zgodność z normą PN-EN 303-5:2012 – klasa 5	Kocioł musi spełniać najwyższy poziom efektywności i niskiej emisji według europejskiej normy.
Zgodność z wymaganiami ekoprojektu (ecodesign)	Kocioł musi mieścić się w limitach emisji CO, pyłów i OGC zgodnie z dyrektywą unijną.
Konstrukcja umożliwiająca wyłącznie zgaszanie drewna	Nie może być to zwykły kocioł zasypowy. Wymagana jest oddzielna komora zgaszania i dopalania gazów.
Brak możliwości spalania innych paliw	Urządzenie nie może być przystosowane do spalania węgla, mialu itp. – tylko suche drewno liściaste .

Dlaczego te kotły są dozwolone, a inne kotły na drewno nie?

Program „Czyste Powietrze” **wyklucza dotowanie kotłów zasypowych**, ponieważ:

mają niską sprawność,
emitują duże ilości pyłów i zanieczyszczeń,
są trudne do kontroli w zakresie emisji.

Ale **kotły zgaszujące drewno:**


spalają paliwo w sposób **kontrolowany i efektywny**,
mają **automatyczne sterowanie procesu spalania** (np. wentylator, czujniki temperatury),
osiągają emisję porównywalną z kotłami na pellet.

Dlatego jako **jedyna forma kotłów na drewno** – są dopuszczone do dofinansowania.

Dokumenty wymagane przy wniosku:

Potwierdzenie wpisu na listę ZUM,
Certyfikat badań (PN-EN 303-5 klasa 5 + Ecodesign),
Karta produktu,
Faktura / umowa z wykonawcą.

Wskazówka:

 Jeśli klient chce otrzymać dofinansowanie na kocioł na drewno – **upewnij się, że chodzi o kocioł zgaszujący**, nie zasypowy!

Przekieruj go do listy ZUM lub wskaż, że najlepszą alternatywą są **kotły pelletowe PEREKO** – w pełni zgodne z programem.

Ogrzewanie elektryczne – warunki kwalifikacji do dofinansowania

z uwzględnieniem kotłów elektrycznych PEREKO (SONIC i PI)

⚡ Co rozumiemy jako ogrzewanie elektryczne?

W programie „Czyste Powietrze” przez **ogrzewanie elektryczne** rozumie się **urządzenia grzewcze zasilane wyłącznie energią elektryczną**, w tym:

kotły elektryczne,
maty grzewcze, folie, grzejniki konwekcyjne (mniej zalecane),
promienniki, panele podczerwieni (z ograniczeniami).

Program **nie faworyzuje ogrzewania elektrycznego**, ale **dopuszcza jego dofinansowanie – pod określonymi warunkami**.

✅ Kiedy ogrzewanie elektryczne kwalifikuje się do dotacji?

Dofinansowanie na urządzenia grzewcze zasilane prądem, np. kotły PEREKO **SONIC** (soniczne) i **PI** (indukcyjne), jest możliwe tylko wtedy, gdy:

Wymóg

Budynki o niskim zapotrzebowaniu na energię (EUco ≤ 80 kWh/m²/rok)

Wpis urządzenia na listę ZUM

👉 <https://lista-zum.ios.edu.pl>

Automatyczne sterowanie i wysoka sprawność

Brak innych źródeł ciepła

Opis

Ogrzewanie elektryczne jest kwalifikowane wyłącznie w **budynkach energooszczędnych**, gdzie straty ciepła są minimalne. Wymagana jest dokumentacja potwierdzająca ten parametr – z audytu lub świadectwa.

Kocioł elektryczny musi znajdować się na **Liście Zielonych Urządzeń i Materiałów**.

Dotyczy to np. kotłów indukcyjnych PEREKO PI czy sonicznych PEREKO SONIC, które posiadają **automatyczne układy sterowania i wysoką efektywność energetyczną**.

Dotacja nie przysługuje, jeśli ogrzewanie elektryczne jest **tylko dodatkowe lub pomocnicze** (np. jako dogrzewanie).

● Ogrzewanie elektryczne PEREKO a „Czyste Powietrze”

✔ PEREKO SONIC (kotły soniczne):

zasilane wyłącznie prądem, wykorzystują fale dźwiękowe do pobudzenia cząsteczek wody (bez grzałek), **ciche, wydajne i zeroemisyjne** – doskonałe do budynków energooszczędnych, dostępne w mocy odpowiedniej dla domów jednorodzinnych.

✔ PEREKO PI (kotły indukcyjne):

działają na zasadzie indukcji elektromagnetycznej, **brak ruchomych części, wysoka sprawność, niskie straty ciepłe**, sprawdzone w domach z nowoczesną izolacją i niskim EUco.

✅ Oba typy kotłów mogą być finansowane z dotacji **pod warunkiem, że budynek ma niskie zapotrzebowanie na energię (EUco ≤ 80 kWh/m²/rok)** i urządzenie figuruje na liście ZUM.

📄 Dokumenty wymagane do wniosku:

Potwierdzenie wpisu urządzenia (SONIC lub PI) na listę ZUM
Certyfikat energetyczny / audyt wykazujący EUco ≤ 80 kWh/m²/rok
Faktura lub umowa zakupu i montażu kotła
Oświadczenie o likwidacji starego źródła ciepła (jeśli dotyczy)

⚠ Co NIE kwalifikuje się?

Grzejniki przenośne, farelki, piecyki bez stałego montażu
Elektryczne dogrzewanie pomieszczeń bez dokumentacji technicznej
Ogrzewanie hybrydowe (jeśli kocioł elektryczny nie jest głównym źródłem ciepła)

🕒 *Jeśli Twój dom jest dobrze ocieplony, ma niskie EUco (do 80 kWh/m²/rok), a szukasz nowoczesnego źródła ciepła bez komina i spalin – kotły SONIC lub PI są idealnym rozwiązaniem. Sprawdź, czy spełniasz warunki, i złóż wniosek z pełnym wsparciem PEREKO.*

Pompy ciepła, urządzenia hybrydowe i inne źródła OZE – kiedy kwalifikują się do dofinansowania?
Program „Czyste Powietrze” silnie promuje **odnawialne źródła energii (OZE)**, takie jak **pompy ciepła**, a także **systemy hybrydowe**, czyli łączące kilka źródeł ciepła.

Dofinansowanie obejmuje tylko **najbardziej efektywne rozwiązania** – zarówno pod kątem energetycznym, jak i środowiskowym.

1. Pompy ciepła

✓ **Kwalifikowane są wyłącznie pompy:**

na liście ZUM:

👉 <https://lista-zum.ios.edu.pl>

spełniające wymogi **efektywności sezonowej (SCOP)** zgodnie z normą PN-EN 14825, zaprojektowane jako **główne źródło ogrzewania budynku** (nie dodatkowe!).

📁 **Typy pomp objętych dotacją:**

Typ pompy	Warunki
Powietrze-woda	Najpopularniejsze, łatwe w montażu, wymagają SCOP $\geq 3,5$
Gruntowe (solanka-woda)	Najdroższe, ale bardzo wydajne – SCOP $\geq 4,0$
Woda-woda	Rzadkie – wymagają dostępu do wód gruntowych, SCOP $\geq 4,0$

✗ **NIE kwalifikują się:**

pompy powietrze-powietrze (np. klimatyzatory),
pompy niezgodne z wymogami efektywności,
urządzenia bez wpisu na listę ZUM.

2. Systemy hybrydowe (np. pompa ciepła + kocioł pelletowy)

Dopuszczalne są również **rozwiązania hybrydowe**, pod warunkiem że:

obie jednostki (pompa i kocioł) znajdują się na liście ZUM,

system został zaprojektowany jako **zintegrowane ogrzewanie budynku**,

pompa ciepła lub OZE musi być głównym źródłem, a kocioł tylko wsparciem.

W przypadku hybryd, **audyt energetyczny lub projekt instalacji** powinien jasno określać proporcje udziału źródeł i zasadność ich zastosowania.

3. Inne źródła OZE – instalacje towarzyszące

Program może również finansować elementy towarzyszące instalacji grzewczej, takie jak:

Źródło OZE	Czy kwalifikowane?	Uwagi
Kolektory słoneczne (solary)	✓ Tak	Do podgrzewania CWU – muszą być zgodne z normą EN ISO 9806
Fotowoltaika	✗ Nie	Finansowana z oddzielnego programu: „Mój Prąd”
Rekuperacja (wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła)	✓ Tak	Musi spełniać określoną sprawność odzysku ($\geq 85\%$)

📄 Wymagane dokumenty:

Wydruk/wpis z listy ZUM (pompa lub zestaw),
Karta produktu z deklaracją SCOP,
Faktura lub umowa z wykonawcą,
Projekt instalacji (jeśli system hybrydowy lub rozbudowany),
Dokument potwierdzający główne źródło ciepła.

💡 *Jeśli wybierasz pompę ciepła, upewnij się, że ma wysoki SCOP i że będzie Twoim głównym źródłem ogrzewania. Jeśli planujesz połączyć pompę z kotłem pelletowym – dobierz urządzenia mądrze (Mądre połączenie: TERMO DUO od PEREKO), a najlepiej wykonaj audyt lub projekt.*

Porównanie źródeł ciepła – program „Czyste Powietrze”

Typ źródła ciepła	Zasilanie	Wymagane EUco	Wymaga na liście ZUM	Maksymalna wysokość dotacji	Wymogi techniczne	Dla kogo polecane?	Uwagi dodatkowe
Kocioł na pellet (np. PEREKO PellPal)	Pellet drzewny	Brak wymogu	✔ Tak	do 135 000 zł	Ecodesign, klasa 5, brak rusztu awaryjnego, automatyka	Dla większości użytkowników – wysoka efektywność, niska emisja	Oferta PEREKO w całości spełnia wymagania
Kocioł zgazowujący drewno	Drewno kawałkowe (liściaste)	Brak wymogu	✔ Tak	do 135 000 zł	Ecodesign, klasa 5, technologia zgazowania drewna	Dla użytkowników preferujących drewno, przy braku dostępu do pelletu lub prądu	Oferta PEREKO w całości spełnia wymagania
Kocioł elektryczny (PEREKO SONIC/PI)	Elektryczne	✔ EUco ≤ 80 kWh/m ² /rok	✔ Tak	do 135 000 zł (jeśli spełnia warunki)	Wysoka sprawność, automatyka, brak dodatkowego źródła	Dla właścicieli budynków energooszczędnych, bez możliwości montażu komina	Oferta PEREKO – seria SONIC i PI. Sprawdź EUco i projekt budynku!
Pompa ciepła (powietrze-woda)	Elektryczne (energia z powietrzem)	Brak wymogu	✔ Tak	do 135 000 zł	SCOP ≥ 3,5 (powietrze-woda), montaż przez certyfikowanego instalatora	Dla osób stawiających na OZE i najwyższą efektywność	Pompy muszą być na liście ZUM, zwróć uwagę na SCOP!
System hybrydowy (pompa + kocioł pelletowy)	Elektryczne + biopaliwo	Zależne od projektu, często brak wymogu	✔ Tak (dla obu urządzeń)	do 135 000 zł (jeśli projekt spełnia wymagania)	Projekt instalacji, pompa jako źródło główne, oba urządzenia z listy ZUM	Dla inwestorów z dostępem do obu źródeł, chcących łączyć technologie	Warto wykonać audyt lub projekt – ważne przy kwalifikacji do dotacji

Warunki montażu, wymagane dokumenty i kontrola – co musisz wiedzieć?

W programie „Czyste Powietrze” dofinansowanie dotyczy **nie tylko urządzenia**, ale także jego **profesjonalnego montażu** i uruchomienia. Wszystko musi zostać zrealizowane zgodnie z zasadami programu, a dokumentacja rozliczeniowa musi to **potwierdzać**.

WARUNKI MONTAŻU – co jest wymagane?

Aby urządzenie (np. kocioł PEREKO, pompa ciepła, system hybrydowy) zostało objęte dofinansowaniem:

Wymóg	Opis
Montaż przez firmę zewnętrzną	Nie można montować urządzeń samodzielnie – nawet jeśli jesteś instalatorem. Usługę musi wykonać osoba trzecia lub firma instalacyjna .
Zgodność z dokumentacją producenta	Montaż musi być zgodny z kartą produktu, instrukcją, deklaracją zgodności.
Zgodność z przepisami prawa budowlanego i normami technicznymi	Dotyczy m.in. przyłączy, zabezpieczeń, wentylacji, spalin (jeśli dotyczy).
Urządzenie musi być głównym źródłem ciepła	Dofinansowanie dotyczy wyłącznie głównego źródła ogrzewania – nie dogrzewania.
Brak rusztu awaryjnego (kotły na biomasę)	Ruszt dyskwalifikuje kocioł z dotacji – musi być usunięty lub fabrycznie niedostępny.
Brak możliwości spalania innych paliw (kotły zgazowujące)	Urządzenie musi być dedykowane wyłącznie do drewna liściastego – nie może mieć funkcji „kombinowanej”.
Zamontowane urządzenie musi być z listy ZUM	To podstawowy warunek przy rozliczeniu inwestycji.

WYMAGANE DOKUMENTY DO ROZLICZENIA

Po zakończonym montażu, beneficjent musi złożyć:

Dokument	Opis
Faktura VAT lub równoważny dokument księgowy	Musi zawierać: nazwę urządzenia (z oznaczeniem ZUM), nazwę wykonawcy, zakres wykonanych usług, datę montażu.
Protokół odbioru / uruchomienia	Podpisany przez instalatora i właściciela – potwierdza poprawność montażu i uruchomienia.
Karta produktu + certyfikat	Wydawane przez producenta (np. PEREKO) – zawierają dane techniczne i potwierdzenie spełnienia norm.
Zdjęcia z montażu (często wymagane)	Przed i po modernizacji – mogą być wymagane w trakcie kontroli.
Załączniki uzupełniające (np. projekt instalacji, schematy, instrukcje)	Jeśli dotyczy – szczególnie przy systemach hybrydowych lub złożonych.

KONTROLA – co może sprawdzać WFOŚiGW?

Zarówno **przed, jak i po wypłacie dotacji**, WFOŚiGW lub operator programu może przeprowadzić kontrolę inwestycji:

Zakres kontroli:

Czy urządzenie zostało **faktycznie zamontowane**?

Czy urządzenie jest **zgodne z listą ZUM**?


Czy beneficjent **posiada wymagane dokumenty**?

Czy urządzenie działa, zostało poprawnie zamontowane i **pełni rolę głównego źródła ciepła**?

Czy usługa została wykonana **przez osobę trzecią i udokumentowana**?

Forma kontroli:

 Wizyta w miejscu inwestycji

 Analiza dokumentów

 Weryfikacja dokumentacji fotograficznej

Wskazówki praktyczne:

Zawsze **zachowuj kopie faktur, protokołów, dokumentacji technicznej** – przez minimum 5 lat od rozliczenia.

Upewnij się, że **nazwa urządzenia na fakturze odpowiada wpisowi na liście ZUM** – bez skrótów, literówek i błędów.

Jeżeli jesteś firmą instalującą urządzenia PEREKO – **pracuj na gotowych szablonach protokołów i list kontrolnych**, aby ułatwić klientowi proces rozliczenia.

Limity dotacji jednostkowej

(czyli ile maksymalnie można dostać na konkretne urządzenie, np. kocioł PEREKO)

W programie „Czyste Powietrze” obowiązują tzw. **limity dotacji jednostkowej**, czyli **maksymalne kwoty dotacji przypisane do konkretnych kategorii urządzeń i materiałów**.

To kluczowe dla firm takich jak **PEREKO**, ponieważ limity te **określają, ile klient może dostać na zakup i montaż kotła lub innego źródła ciepła**, bez względu na to, jaki procent kosztów kwalifikowanych przysługuje mu w danym progu (40%, 70%, 100%).

♦ Co to jest limit dotacji jednostkowej?

To **górną granicę kwoty**, jaką beneficjent może otrzymać w ramach dotacji na **jedno konkretne urządzenie lub materiał**, niezależnie od całkowitej wartości inwestycji.

📄 Przykładowe limity (dla kotłów i instalacji związanych z PEREKO)

Rodzaj urządzenia / materiału	Poziom podstawowy (do 40%)	Poziom podwyższony (do 70%)	Poziom najwyższy (do 100%)	Uwagi
Kocioł na pellet drewny (z listy ZUM)	do 9 000 zł	do 15 750 zł	do 18 000 zł	Urządzenie z automatycznym podajnikiem, bez rusztu awaryjnego
Kocioł zgazowujący drewno (z listy ZUM)	do 8 250 zł	do 14 437 zł	do 16 500 zł	Wyłącznie kotły zgazowujące – nie zasypowe
Kocioł elektryczny (np. SONIC, PI – tylko jeśli EUco ≤ 80)	do 7 350 zł	do 12 862 zł	do 14 700 zł	Tylko dla budynków z EUco ≤ 80 kWh/m ² /rok, urządzenie na liście ZUM
Zasobnik ciepłej wody użytkowej (CWU)	do 2 250 zł	do 3 938 zł	do 4 500 zł	Dotyczy osobnych zasobników CWU – np. do kotłów elektrycznych
Instalacja centralnego ogrzewania (c.o.)	do 4 500 zł	do 7 875 zł	do 9 000 zł	Nowa instalacja lub modernizacja istniejącej, zgodnie z projektem
Instalacja ciepłej wody użytkowej (c.w.u.)	do 1 500 zł	do 2 625 zł	do 3 000 zł	Instalacja przygotowania c.w.u. niezależna od ogrzewania głównego

♦ Limity nie sumują się automatycznie – ich wykorzystanie zależy od zakresu inwestycji i zatwierdzonego kosztorysu.

🧠 Przykład z życia (klient PEREKO):

Klient kupuje **kocioł na pellet PEREKO PelIPal** za 20 000 zł (z montażem).

Ma prawo do 70% dotacji (poziom podwyższony):

70% z 20 000 zł = 14 000 zł

✅ Mieści się w limicie dla kotła pelletowego (18 000 zł) → może otrzymać całość.

Jeśli jednak klient miałby 100% dofinansowania:

100% z 20 000 zł = 20 000 zł

🟡 Ale limit dotacji na to urządzenie wynosi tylko 18 000 zł → otrzyma **maksymalnie 18 000 zł**.


! Ważne zasady:

Limit = granica dotacji, nie ceny urządzenia! Nawet jeśli kocioł kosztuje więcej, dotacja nie przekroczy limitu.

Limit obowiązuje niezależnie od poziomu dofinansowania – dotyczy każdej osoby, niezależnie od dochodów.

Jeśli koszt urządzenia i montażu jest niższy niż limit – **dotacja nie przekroczy rzeczywistego kosztu**.

📍 Gdzie znaleźć pełną listę limitów?

Pełna tabela znajduje się w:  Załączniku nr 2 do programu (Koszty kwalifikowane i maksymalny poziom dofinansowania)

✔ Możesz ją również sprawdzić online lub na stronie <https://czystepowietrze.gov.pl>

6. Lista ZUM – Zielone Urządzenia i Materiały

6.1. Czym jest lista ZUM (Zielone Urządzenia i Materiały)?

Lista ZUM (Zielone Urządzenia i Materiały) to oficjalna baza danych prowadzona przez **Instytut Ochrony Środowiska (IOS)**, która zawiera **urządzenia i materiały**, które **spełniają określone standardy ekologiczne, efektywnościowe i techniczne i kwalifikują się do dofinansowania** w ramach programów takich jak „Czyste Powietrze”.

Cel listy ZUM

Celem tej listy jest:

Ułatwienie beneficjentom programu „Czyste Powietrze” wyboru urządzeń, które mogą zostać objęte dotacją,

Ustalenie standardów jakościowych urządzeń, które mają na celu poprawę efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Jest to **wymóg obowiązkowy** – jeśli urządzenie, takie jak **kocioł PEREKO** (np. PellPa1, SONIC) lub **pompa ciepła**, nie znajduje się na liście ZUM, **nie kwalifikuje się do dotacji**.

Zawartość listy ZUM

Na liście ZUM znajdują się:

Kotły na biomasę (np. pelletowe, zgazowujące drewno),

Pompy ciepła (powietrze–woda, gruntowe, woda–woda),

Instalacje fotowoltaiczne (systemy OZE),

Rekuperatory (wentylacja z odzyskiem ciepła),

Kotły elektryczne (tylko te o wysokiej efektywności).

Każde urządzenie jest **zweryfikowane pod kątem spełniania norm** unijnych i krajowych (np. normy emisji, efektywności, certyfikaty techniczne), a także **dokładnie sprawdzane** pod względem spełniania warunków programu „Czyste Powietrze”.

Korzyści z wpisu na listę ZUM

Urządzenia **zarejestrowane na liście ZUM** są automatycznie uznawane za **kwalifikowane** do dotacji w ramach programu „Czyste Powietrze”.

Dzięki temu klienci **nie muszą szukać dodatkowych potwierdzeń** o zgodności urządzenia z wymaganiami – wystarczy sprawdzić, czy urządzenie figuruje na liście.

Ogranicza to ryzyko **odrzućcia wniosku** przez operatora programu lub WFOŚiGW.

Jak sprawdzić urządzenie na liście ZUM?

Aby sprawdzić, czy konkretne urządzenie (np. **kocioł PEREKO**) jest wpisane na listę ZUM, wystarczy wejść na stronę:

 [Lista ZUM - Instytut Ochrony Środowiska](#)

W wyszukiwarce na stronie możesz:

Wprowadzić nazwę urządzenia lub producenta (np. „PEREKO”),

Wybierać kategorię urządzeń (np. kotły na pellet, pompy ciepła),

Sprawdzić datę ostatniej aktualizacji i certyfikaty.

Wskazówki:

⦿ Jeśli urządzenie, takie jak **kocioł PEREKO**, figuruje na liście ZUM, **potwierdź to w dokumentacji przed złożeniem wniosku**, aby uniknąć nieporozumień z operatorem programu.

⦿ Zawsze sprawdzaj urządzenie w aktualnej wersji listy ZUM, gdyż urządzenia mogą być **dodawane lub usuwane** w zależności od spełniania norm.

6.2. Wymóg wpisu na liście ZUM dla kotłów i pomp

W ramach programu „Czyste Powietrze”, **wpis na listę ZUM** (Zielone Urządzenia i Materiały) jest jednym z **najważniejszych wymogów** kwalifikujących urządzenia do dofinansowania.

Oznacza to, że aby **kocioł PEREKO** (np. **PellPal, SONIC, PI**) czy **pompa ciepła** mogły być objęte dotacją, muszą **figurować na liście ZUM**, która zawiera tylko te urządzenia, które spełniają określone **wymogi techniczne i ekologiczne**.

Co oznacza wymóg wpisu na listę ZUM?

Kwalifikacja do dotacji:

Kotły na pellet (np. **PEREKO PellPal**) i inne urządzenia grzewcze, takie jak **pompy ciepła PEREKO**, mogą otrzymać **dotację wyłącznie wtedy, gdy znajdują się na liście ZUM**.

Jeśli urządzenie nie ma wpisu na listę, nie spełnia wymogów programu „Czyste Powietrze” i nie może zostać objęte finansowaniem.

Sprawdzona jakość i spełnianie norm:

Urządzenia wpisane na listę ZUM muszą spełniać **międzynarodowe normy emisji i efektywności**, np. **normy PN-EN 303-5:2012, Ecodesign**, czy **klasa energetyczna A+**.

Urządzenia muszą być **energooszczędne, niskoemisyjne i przyjazne dla środowiska**.

Jakie urządzenia muszą znaleźć się na liście ZUM?

Do **wymogu wpisu na listę ZUM** kwalifikują się następujące urządzenia:

Kotły na biomase:

Kotły pelletowe: Urządzenia takie jak **kotły PEREKO PellPal, Spark** muszą mieć **automatyczny podajnik, wysoką sprawność** oraz spełniać wymogi **klasy 5 i Ecodesign**.

Kotły zgazowujące drewno: Muszą być przystosowane tylko do **spalania drewna liściastego, z komorą zgazowania** i spełniać te same wymagania techniczne.

Pompy ciepła:

Pompy powietrze-woda, gruntowe, woda-woda: Urządzenia takie jak **pompy ciepła PEREKO** muszą być energooszczędne (wykazywać **wysoką sprawność SCOP**) oraz **spełniać normy Ecodesign**.

Pompy ciepła powietrze-woda kwalifikują się tylko wtedy, gdy posiadają **SCOP \geq 3.5**.

Rekuperatory i systemy wentylacji:

Rekuperacja (wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła): Wymaga wysokiej sprawności odzysku ciepła (**\geq 85%**).

Urządzenia elektryczne:

Kotły elektryczne: Tylko urządzenia z wysoką efektywnością i **odpowiednią klasą energetyczną** (np. **PEREKO SONIC, PI**).

Kryteria techniczne urządzeń wpisanych na listę ZUM:

Każde urządzenie na liście ZUM musi spełniać następujące kryteria techniczne:

Kryterium	Opis
Klasa energetyczna A+	Urządzenie musi mieć wysoką sprawność energetyczną i wykazywać minimalny poziom emisji (dla kotłów: klasa 5, dla pomp ciepła SCOP \geq 3,5).
Certyfikat Ecodesign	Urządzenie musi spełniać wymogi dyrektywy Ecodesign , czyli mieć minimalne limity emisji i efektywności, zgodnie z normami UE.
Brak rusztu awaryjnego	Dotyczy kotłów na biomase – brak rusztu awaryjnego jest wymagany, by urządzenie mogło spełniać standardy dotacji.
Automatyczne sterowanie	Urządzenie powinno być wyposażone w automatyczny podajnik paliwa (kotły na pellet, pompy ciepła) oraz system sterowania (w tym kotły elektryczne PEREKO).

Gdzie sprawdzić, czy urządzenie jest na liście ZUM?


Aby zweryfikować, czy konkretne urządzenie znajduje się na liście ZUM, należy:


Wejść na stronę:

 [Lista ZUM - Instytut Ochrony Środowiska](#)

Skorzystać z opcji wyszukiwania, wpisując nazwę producenta (np. PEREKO) lub nazwę urządzenia. Sprawdzić szczegóły urządzenia – np. certyfikaty, daty ważności, zakres kwalifikacji.

Wskazówki praktyczne:

 Jeśli chcesz upewnić się, że Twoje urządzenie spełnia warunki programu, zawsze **sprawdzaj listę ZUM przed złożeniem wniosku** – to kluczowy krok, by uniknąć odrzucenia wniosku.

 Jeśli jesteś sprzedawcą lub instalatorem, zawsze **potwierdź status urządzenia** u klienta przed sprzedażą, aby upewnić się, że kwalifikuje się ono do dotacji.

6.3. Kryteria techniczne urządzeń (np. klasa efektywności A+, certyfikaty, brak rusztu awaryjnego)

Aby urządzenie (np. **kocioł PEREKO, pompa ciepła**) mogło zostać objęte dofinansowaniem w ramach programu „Czyste Powietrze”, **muszą spełniać ściśle określone normy techniczne**. Te normy dotyczą m.in. **efektywności energetycznej, klasy emisji, certyfikatów i wymagań dotyczących konstrukcji**.

 **Kluczowe kryteria techniczne:**

1. Klasa efektywności energetycznej A+ (lub wyższa)

A+ to oznaczenie urządzeń, które spełniają wysokie standardy efektywności energetycznej.

W przypadku kotłów, pomp ciepła i innych urządzeń grzewczych, oznacza to, że urządzenie zużywa **minimalną ilość energii** w stosunku do ilości ciepła, które generuje.

Kotły i pompy ciepła muszą wykazywać:

Wysoką sprawność: dla kotłów np. **klasa 5** (zgodność z normą PN-EN 303-5:2012),

Niską emisję: urządzenie musi spełniać limity emisji pyłów, CO i innych zanieczyszczeń, zgodnie z **dyrektywą Ecodesign**.

W skrócie: **im wyższa klasa energetyczna (np. A+), tym mniejsze zużycie energii i niższa emisja**.

Tylko urządzenia o wysokiej sprawności mogą liczyć na dotację.

2. Certyfikaty i zgodność z normami

Wszystkie urządzenia muszą posiadać:

Certyfikat zgodności z odpowiednimi normami (np. **PN-EN 303-5:2012** dla kotłów na biomasę),

Certyfikat Ecodesign, który potwierdza zgodność urządzenia z normami UE dotyczącymi efektywności energetycznej i emisji.

W przypadku pomp ciepła:

Muszą one spełniać wymagania **normy PN-EN 14825** dotyczącej efektywności sezonowej (**SCOP**).

Te certyfikaty są wymagane do **potwierdzenia, że urządzenie jest niskoemisyjne**, efektywne energetycznie i zgodne z innymi dyrektywami ekologicznymi.

3. Brak rusztu awaryjnego (dla kotłów na biomasę)

Kotły na biomasę, które mogą kwalifikować się do dotacji, **nie mogą posiadać rusztu awaryjnego**.

Ruszt awaryjny umożliwia spalanie paliw innych niż biomasę (np. węgiel), co powoduje, że urządzenie przestaje spełniać wymogi ekologiczne i efektywnościowe programu „Czyste Powietrze”.

Urządzenia bez rusztu awaryjnego mają **wyższą sprawność i mniejszą emisję**, ponieważ są **dedykowane tylko do biomas** i zoptymalizowane pod kątem jej spalania.

Przykład:

Kotły PEREKO (np. **PellPal**) są dostosowane tylko do pelletu drzewnego i nie posiadają rusztu awaryjnego, co czyni je kwalifikującymi się do dotacji.

4. Automatyczne sterowanie (np. kotły i pompy ciepła)

Urządzenia, takie jak **kotły PEREKO** i **pompy ciepła**, muszą być wyposażone w **automatyczny system sterowania**. Oznacza to, że:

Kotły na pellet muszą mieć **automatyczny podajnik paliwa** oraz **inteligentny system zarządzania pracą kotła** (np. automatyczne ustawienia temperatury),


Pompy ciepła muszą posiadać **sterowniki umożliwiające optymalizację pracy urządzenia** w zależności od temperatury zewnętrznej.

 **Podsumowanie kryteriów technicznych**

Kryterium	Opis
Klasa energetyczna A+	Urządzenie musi mieć wysoką efektywność energetyczną, np. klasa 5 dla kotłów, SCOP \geq 3,5 dla pomp ciepła
Certyfikaty zgodności	Certyfikat Ecodesign i normy PN-EN 303-5:2012 dla kotłów, PN-EN 14825 dla pomp ciepła
Brak rusztu awaryjnego	Kotły na biomasę muszą być dedykowane do paliwa (np. pellet), bez możliwości spalania węgla
Automatyczne sterowanie	Systemy sterowania w kotłach i pompach ciepła muszą umożliwiać pełną automatyzację pracy urządzenia

 **Wskazówki praktyczne:**

 Zanim zdecydujesz się na zakup urządzenia, **sprawdź certyfikaty i wymagania techniczne** na stronie producenta – upewnij się, że spełnia wszystkie wymogi programu „Czyste Powietrze”!

 Zawsze **sprawdzaj obecność rusztu awaryjnego** w kotle na biomasę. Jeśli nie jest usunięty, urządzenie może nie kwalifikować się do dotacji.

7. Finansowanie i wypłata dotacji

7.1. Finansowanie i wypłata dotacji

Dotacja w ramach programu „Czyste Powietrze” może być wypłacona beneficjentowi w różnych formach, w zależności od **wyboru przez beneficjenta** oraz **wartości inwestycji**:

Jednorazowa wypłata:

Dofinansowanie może zostać przekazane jednorazowo, w przypadku, gdy **kwota dotacji jest stosunkowo niewielka**, a inwestycja jest prosta (np. wymiana kotła na nowoczesne urządzenie).

Wypłata ta obejmuje pełną wartość dotacji i odbywa się po **zakończeniu inwestycji i przedstawieniu wszystkich wymaganych dokumentów**.

Wypłata w transzach:

W przypadku większych inwestycji (np. kompleksowa termomodernizacja budynku), **dotacja może być wypłacona w maksymalnie trzech transzach**.

Transze wypłaty są uzależnione od postępu prac – beneficjent otrzymuje część dotacji na początek inwestycji, kolejną część po zakończeniu częściowej realizacji, a ostatnią po zakończeniu całego projektu i rozliczeniu dotacji.

Zasady transzowania pomagają w rozłożeniu obciążenia finansowego i zabezpieczają interesy obu stron (beneficjenta i operatora programu).

7.2. Prefinansowanie – do 35% przez operatora

Prefinansowanie to opcja, która daje beneficjentowi możliwość uzyskania **wstępnej części dotacji** jeszcze przed rozpoczęciem inwestycji:

Warunki prefinansowania:

Operator programu **może udzielić prefinansowania** w wysokości **do 35% całkowitej kwoty dotacji**.

Prefinansowanie jest udzielane, aby wspomóc beneficjenta w początkowej fazie inwestycji (np. na zakup urządzenia, rozpoczęcie prac budowlanych).

Dofinansowanie wstępne:

Beneficjent otrzymuje część dotacji przed rozpoczęciem inwestycji, ale **pozostała część dotacji jest wypłacana po zakończeniu inwestycji**, po dostarczeniu wymaganych dokumentów rozliczeniowych.

Prefinansowanie umożliwia rozpoczęcie prac bez konieczności **pokrywania pełnych kosztów własnych** od razu.

Zasady przyznania prefinansowania:

Beneficjent musi **spełniać określone warunki**, a decyzja o przyznaniu prefinansowania zależy od operatora programu.

Prefinansowanie może być stosowane **w zależności od rodzaju inwestycji** oraz **poziomu dofinansowania**, który beneficjent otrzymuje.

7.3. Zasady składania umów z wykonawcami

W ramach programu „Czyste Powietrze”, wykonawcy (np. firmy instalacyjne, dostawcy urządzeń) odgrywają kluczową rolę w realizacji inwestycji. Dlatego też, proces **zawierania umów z wykonawcami** powinien przebiegać zgodnie z określonymi zasadami:

Zasada wyboru wykonawcy:

Beneficjent **wybiera wykonawcę**, który będzie odpowiedzialny za montaż urządzenia (np. kocioł PEREKO) oraz wszelkie prace budowlane.

Wykonawca **powinien mieć doświadczenie w montażu urządzeń** dofinansowanych w ramach programu „Czyste Powietrze” i spełniać wszystkie wymogi dotyczące instalacji (np. zgodność z normami technicznymi).

Zawieranie umowy:

Umowa pomiędzy beneficjentem a wykonawcą powinna **określać zakres prac**, harmonogram wykonania oraz **kosztorys**.

Umowa powinna zawierać również postanowienia dotyczące **warunków gwarancji** na urządzenie i usługi montażowe.

Faktura wystawiona przez wykonawcę na montaż i urządzenie stanowi **podstawę do rozliczenia dotacji**.

Zasada transparentności:

Umowa z wykonawcą **musi być zgodna z zasadą przejrzystości** – wszelkie warunki współpracy, ceny i terminy powinny być jasno określone, aby uniknąć późniejszych nieporozumień.

Rola wykonawcy w procesie kontrolnym:

Wykonawca może również być **zaangażowany w proces kontroli** (np. podpisanie protokołu odbioru urządzenia) i **potwierdzenie zgodności montażu** z normami programu.

Dofinansowanie tylko dla budynków z pozwoleniem do 31.12.2020 r.

W ramach programu „Czyste Powietrze”, dotacja jest przeznaczona wyłącznie dla **budynków jednorodzinnych**, które zostały **zbudowane do 31 grudnia 2020 roku**. Oznacza to, że budynki **nowo wybudowane po tej dacie nie mogą składać wniosku o dofinansowanie** w ramach tego programu.

Wymóg daty budowy:

Dotacja dotyczy budynków, które zostały **ukończone do 31 grudnia 2020 roku** (posiadające prawomocne pozwolenie na budowę przed tym terminem).

Nowe budynki (wybudowane po tej dacie) muszą **szukać alternatywnych źródeł wsparcia**, takich jak programy dedykowane dla **nowych budynków energooszczędnych**.

Wyjątki:

W pewnych przypadkach, jeśli budynek zyskał **pozwolenie na użytkowanie przed 31 grudnia 2020 r.**, ale z różnych powodów inwestycja została opóźniona, może być możliwe **rozliczenie dotacji**.

7.4. Zasady łączenia dotacji z ulgą termomodernizacyjną

Co można łączyć, a czego nie?

W ramach programu „Czyste Powietrze” można **łączyć dwie formy wsparcia:**

Dotację na modernizację źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynku (z programu „Czyste Powietrze”),

Ulgę termomodernizacyjną (odliczaną od podatku PIT) na koszty związane z termomodernizacją budynku.

WAŻNE: Choć obie formy wsparcia są dostępne, **nie można podwójnie finansować tych samych kosztów**. Oznacza to, że jeśli dany koszt inwestycji jest pokryty dotacją, nie można go również odliczyć w ramach ulgi termomodernizacyjnej.

✔ Co można łączyć?

Zasadniczo, **dotacja i ulga termomodernizacyjna mogą dotyczyć różnych elementów inwestycji**, pod warunkiem, że:

Koszt danej części inwestycji **nie został pokryty dotacją** – można odliczyć go w ramach ulgi, **Wydatki związane z modernizacją** (np. wymiana kotła, ocieplenie budynku, wymiana okien) **mogą być odliczone**, jeśli nie zostały sfinansowane z dotacji.

Przykład, co można łączyć:

Jeśli klient otrzymał dotację na **kocioł PEREKO PelPal** (z dotacją do 100% kosztów), to może **odliczyć z PIT koszt montażu kotła**, pod warunkiem, że nie został on pokryty przez dotację.

Koszty audytu energetycznego lub **koszty dodatkowych materiałów** (np. izolacja podłóg, okna) mogą być **odliczone**, jeśli są zgodne z przepisami programu, a nie zostały już sfinansowane dotacją.

✘ Czego nie można łączyć?

Nie można łączyć dotacji z ulgą termomodernizacyjną w przypadku:

Kosztów, które zostały pokryte przez dotację:

Jeśli urządzenie lub materiał został objęty dotacją, nie można go również odliczyć w PIT w ramach ulgi termomodernizacyjnej.

Przykład: Jeśli klient otrzymał 100% dotacji na **kocioł pelletowy**, nie może odliczyć kosztu tego kotła w PIT.

Wydatków, które nie są związane z termomodernizacją:

Ulgą dotyczy **tylko wydatków związanych z termomodernizacją**, czyli poprawą efektywności energetycznej budynku (np. wymiana źródła ciepła, ocieplenie budynku).

Przykład: Zakup **mebli, oświetlenia**, czy **elementów dekoracyjnych** – **nie można ich odliczyć** ani z dotacji, ani z ulgi.

Podwójne finansowanie:

Jeśli klient **zdecydował się na pełne dofinansowanie z programu** (np. 100%), to nie może już **odliczyć VAT-u ani kosztów** z tej inwestycji w ramach ulgi.

🧠 Wskazówki praktyczne:

- 🕒 Zanim zdecydujesz, co łączyć – sprawdź, czy dany wydatek nie jest już objęty dotacją!
- 🕒 Pamiętaj, że możesz odliczać koszty **dodatkowe** lub te, które **przekraczają limit dotacji** – np. montaż, dodatkowe materiały budowlane, prace instalacyjne.

7.5. Wydatki niekwalifikowane do ulgi i „Jak obliczyć, co można odliczyć z PIT?”

Wydatki, które zostały pokryte dotacją – czyli te, które były finansowane przez program „Czyste Powietrze” – nie kwalifikują się do odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej.

■ **Co dokładnie oznacza, że wydatek jest „niekwalifikowany”?**

Dotacja pokrywa określony zakres kosztów: Jeżeli dany koszt został już pokryty z dotacji, nie można go ponownie „odliczyć” w ramach ulgi.

Na przykład, jeśli klient otrzymał dotację na **kocioł PEREKO PelPal**, to nie może odliczyć kosztu tego kotła z podatku PIT.

Ulga termomodernizacyjna dotyczy tylko wydatków, które są w części poniesione przez beneficjenta: Jeżeli część kosztów inwestycji została sfinansowana **ze środków własnych** lub dotacja nie pokrywa całkowitego kosztu (np. wkład własny), to tylko **ta część może zostać odliczona w PIT**.

🏠 **Przykład:**

Całkowity koszt inwestycji (kocioł, montaż): 20 000 zł

Dotacja na kocioł: 12 000 zł

Wkład własny (sfinansowany przez klienta): 8 000 zł

W takim przypadku:

Dotacja obejmuje 12 000 zł, więc **na te koszty klient nie może odliczyć ulgi termomodernizacyjnej**.

Wkład własny (8 000 zł) może zostać **odliczony w PIT** jako **koszt poniesiony przez beneficjenta**.

◆ **„Jak obliczyć, co można odliczyć z PIT?”**

Aby poprawnie obliczyć, **co można odliczyć** w ramach ulgi termomodernizacyjnej, należy przestrzegać kilku prostych zasad:

Określenie całkowitego kosztu inwestycji:

Należy zacząć od **sumy wszystkich wydatków** związanych z termomodernizacją budynku, takich jak:

Wymiana źródła ciepła (np. kocioł, pompa ciepła),

Montaż instalacji c.o., c.w.u., buforów, zasobników,

Zakup materiałów budowlanych związanych z ociepleniem (np. styropian, wełna mineralna, tynki).

Odejście kwoty dotacji:

Należy **odjąć od całkowitego kosztu dotację**, którą beneficjent otrzymał w ramach programu.

Koszty sfinansowane dotacją nie kwalifikują się do ulgi.

Wkład własny:

Wydatki poniesione przez beneficjenta (tzw. **wkład własny**) mogą zostać odliczone od dochodu w ramach ulgi.

Jeśli klient pokrył **część kosztów własnych**, np. koszt montażu, materiałów dodatkowych, kosztów audytu – to te wydatki mogą być **odliczone w PIT**.

■ **Jak obliczyć:**

Całkowity koszt inwestycji: 25 000 zł

Dotacja z programu: 12 000 zł

Wkład własny: 25 000 zł - 12 000 zł = 13 000 zł

Zatem klient może **odliczyć w PIT:**

13 000 zł z tytułu ulgi termomodernizacyjnej.

📌 **Przykład krok po kroku:**

1. Wyliczenie kosztu kwalifikowanego:

Koszt całkowity: 25 000 zł

Dotacja: 12 000 zł

Koszt kwalifikowany do ulgi:

25 000 zł - 12 000 zł = 13 000 zł

2. Wykorzystanie ulgi:

Jeśli klient ma prawo do ulgi:

Może **odliczyć 13 000 zł** z dochodu w PIT.

Ostateczna kwota odliczenia zależy od jego **stawki podatkowej** (np. 17% PIT) i limitu ulgi (do 53 000 zł/osobę).

3. Obliczenie odliczenia podatkowego:

Jeśli **stawka podatkowa to 17%**, to klient może otrzymać:

13 000 zł * 17% = 2 210 zł w postaci obniżenia podatku dochodowego.

📌 **Pamiętaj:**

Dotacja **nie obejmuje VAT**: Jeśli klient zapłacił VAT za materiały i usługi, **może on być zwrócony lub odliczony na innych zasadach**, zależnych od przepisów podatkowych.
Wkład własny **można odliczyć w PIT tylko w przypadku, gdy dotacja pokrywa część kosztów**.

7.6. Zasady rozliczenia podatkowego

W ramach **ulgi termomodernizacyjnej** beneficjenci mogą odliczać koszty związane z termomodernizacją budynków jednorodzinnych, ale istnieją **konkretne zasady rozliczenia** tych kosztów w ramach **podatku dochodowego (PIT)**. Ważne jest, aby klient **dokładnie zrozumiał** jak przebiega proces rozliczenia ulgi, aby maksymalnie wykorzystać dostępne środki.

Zasady rozliczenia ulgi termomodernizacyjnej

Ulga jest dostępna tylko w PIT – program dotyczy wyłącznie **osób fizycznych** (właścicieli lub współwłaścicieli budynków mieszkalnych jednorodzinnych).

Ulga termomodernizacyjna nie dotyczy **firm**, które chcą odliczyć koszty inwestycji w ramach działalności gospodarczej.

Limit ulgi:

Limit odliczenia wynosi **53 000 zł na osobę**.

Jeśli w inwestycji bierze udział więcej niż jedna osoba (np. małżonkowie, współwłaściciele), **limit ten wynosi 53 000 zł na każdą osobę**.

Koszty kwalifikowane:

Do ulgi można odliczyć **wydatki poniesione na termomodernizację budynku**, takie jak:

Wymiana źródła ciepła (np. kocioł na pellet, pompa ciepła),

Ocieplenie budynku,

Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,

Instalacja wentylacji mechanicznej (rekuperacja),

Koszty audytu energetycznego i dokumentacji.

Koszty sfinansowane dotacją nie mogą być odliczane w PIT.

Jak wygląda proces rozliczenia?

Złożenie wniosku o dotację:

Najpierw klient **składa wniosek** o dotację w ramach programu „Czyste Powietrze”. Dotacja może obejmować część kosztów inwestycji, np. zakup kotła, pomp ciepła lub innych materiałów.

Wydatki poniesione na inwestycję:

Następnie klient **ponosi wydatki** związane z modernizacją, np. zakup i montaż urządzeń grzewczych, instalacji c.o., okien, ocieplenie. Wydatki, które zostały **pokryte dotacją**, nie mogą być uwzględnione w odliczeniu podatkowym.

Obliczenie odliczenia w PIT:

Po zakończeniu inwestycji, klient **oblicza, ile z wydatków** związanych z inwestycją nie zostało pokryte dotacją.

Kwotę tę **odlicza od dochodu** w rocznym **zeznanii podatkowym PIT**.

Załącznik PIT/O to formularz, który należy wypełnić i załączyć do zeznania podatkowego.

Wykorzystanie odliczenia:

Klient może **odliczyć od dochodu** wydatki kwalifikowane (np. wkład własny), pomniejszając tym samym **kwotę należnego podatku dochodowego**.

Zastosowanie ulgi powoduje **obniżenie podstawy opodatkowania**, co przekłada się na **mniejsze zobowiązania podatkowe**.

Przykład obliczenia:

Koszt inwestycji: 30 000 zł

Dotacja: 15 000 zł

Wkład własny: 15 000 zł (koszty poniesione przez klienta)

Klient może odliczyć **15 000 zł** z tytułu ulgi termomodernizacyjnej w rocznym PIT.

5. Okres odliczenia:

Ulga jest rozliczana **w ciągu 6 lat**, co oznacza, że klient może rozliczyć ulgę w równych częściach przez 6 lat lub skorzystać z pełnej kwoty ulgi w jednym roku (zależy od kwoty ulgi i sytuacji podatkowej klienta).

Dokumenty wymagane do rozliczenia ulgi:

Faktury: Klient musi mieć **faktury VAT** lub **rachunki** na zakup urządzeń i materiałów, które są związane z termomodernizacją budynku. Muszą być one wystawione na **osobę ubiegającą się o ulgę**.

Protokół odbioru/uruchomienia urządzenia: W przypadku kotłów lub pomp ciepła konieczne jest dołączenie **protokołu odbioru** od wykonawcy lub instalatora.

PIT/O: To załącznik do **zeznania PIT**, który należy wypełnić, aby ubiegać się o ulgę. Obejmuje on szczegóły dotyczące wydatków poniesionych na inwestycję.

Zaświadczenie z programu „Czyste Powietrze” (jeśli dotyczy): Jeżeli klient otrzymał dotację, może być wymagane zaświadczenie z programu o wysokości dotacji.

Wskazówki praktyczne:

 Pamiętaj, aby **zachować wszystkie faktury i dokumentację** związane z inwestycją, ponieważ mogą one być wymagane w trakcie kontroli podatkowej.

 Jeśli masz wątpliwości, **konsultuj się z doradcą podatkowym** – zwłaszcza jeśli w jednym roku planujesz rozliczyć dużą kwotę odliczenia.

7.7. Kontrole i sankcje za nieprawidłowości

W programie „Czyste Powietrze” bardzo ważne jest **przestrzeganie procedur i zasad** związanych z uzyskiwaniem dotacji. Dlatego wprowadzono system **kontroli** mający na celu **zapewnienie, że środki publiczne są wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem**.

W przypadku **nieprawidłowości** mogą wystąpić **sankcje**, w tym **obowiązek zwrotu części lub całości dotacji**.

Rodzaje kontroli w programie „Czyste Powietrze”

Kontrola formalna:

Przeprowadzana przez operatorów programu (np. WFOŚiGW) na etapie **przyjmowania wniosku**.

Weryfikacja dokumentów: Czy wszystkie wymagane dokumenty zostały dołączone (np. faktury, protokoły odbioru, świadectwo charakterystyki energetycznej), czy formularz wniosku jest prawidłowo wypełniony.

Sprawdzone jest, czy urządzenia lub materiały są **kwalifikowane do dotacji** (np. wpis na liście ZUM, zgodność z normami technicznymi).

Kontrola techniczna:

Przeprowadzana po zakończeniu inwestycji, w trakcie **rozliczenia dotacji**.

Weryfikacja zgodności z projektem oraz prawidłowości wykonanych prac instalacyjnych.

Kontrola urządzeń: Czy zostały zamontowane i uruchomione zgodnie z instrukcją producenta, czy działają efektywnie (np. kocioł, pompa ciepła).

Inspektorzy mogą przeprowadzić wizytę w miejscu inwestycji.

Kontrola końcowa:

Po zakończeniu inwestycji i rozliczeniu dotacji, przeprowadzana jest **kontrola końcowa**.

Sprawdzanie, czy inwestycja przyniosła efekty: np. audyt energetyczny budynku, zmniejszenie zużycia energii, emisji CO₂.

Sankcje za nieprawidłowości

Jeśli w trakcie kontroli **zidentyfikowane zostaną nieprawidłowości**, mogą zostać nałożone **sankcje**:

Zwrot dotacji:

Jeśli po kontroli okaże się, że **dotacja została przyznana na podstawie fałszywych lub niekompletnych informacji**, beneficjent będzie musiał **zwrócić całość lub część dotacji**.

Przykład: Jeśli kocioł, na który przyznano dotację, **nie spełnia norm ekologicznych** lub **nie znajduje się na liście ZUM**, beneficjent może zostać zobowiązany do zwrotu całości dotacji.

Obniżenie kwoty dotacji:

Jeśli w trakcie kontroli okaże się, że tylko część inwestycji spełnia wymagania programu, dotacja może zostać **obniżona** proporcjonalnie do wydatków, które nie kwalifikują się do dofinansowania.

Przykład: Jeśli tylko część instalacji została zamontowana niezgodnie z wymaganiami programu, może to skutkować obniżeniem wysokości dotacji.

Wstrzymanie wypłaty dotacji:

Operator programu może **wstrzymać wypłatę dotacji** na etapie realizacji inwestycji, jeżeli zostaną zauważone nieprawidłowości związane z dokumentacją, kosztami lub jakością prac wykonanych przez beneficjenta.

Odrzucenie wniosku:

Jeśli beneficjent nie dostarczy wymaganej dokumentacji w terminie lub złoży wniosek z błędami, jego wniosek może zostać **odrzucony**, a dotacja nie zostanie przyznana.

Przykłady nieprawidłowości, które mogą skutkować sankcjami:

Wykorzystanie urządzeń spoza listy ZUM:

Jeśli beneficjent zainstaluje urządzenie, które nie jest na liście **Zielonych Urządzeń i Materiałów (ZUM)**, może to skutkować **odrzuconiem wniosku lub obowiązkiem zwrotu dotacji**.

Złożenie fałszywych faktur:

Jeśli beneficjent złoży **fałszywą fakturę** lub fakturę na zakup materiałów, które nie zostały faktycznie wykorzystane w inwestycji, może to prowadzić do **zatrzymania dotacji** i obowiązku jej zwrotu.

Niezgodność montażu urządzenia z instrukcją:

Jeśli urządzenie (np. kocioł PEREKO) zostało **zamontowane niezgodnie z instrukcją** producenta, może to skutkować **obniżeniem dotacji lub jej całkowitym cofnięciem**, ponieważ w takim przypadku urządzenie może nie spełniać norm efektywności i ekologicznych.

Brak audytu energetycznego:

W przypadku, gdy **audyt energetyczny** nie zostanie dostarczony w wymaganym czasie lub nie będzie spełniał norm, inwestycja może zostać uznana za **niekwalifikującą się do dotacji**.

Wskazówki praktyczne:

- Aby uniknąć nieprawidłowości i sankcji, upewnij się, że wszystkie urządzenia są **zgodne z wymaganiami programu**, a dokumentacja jest **kompletna i prawidłowa**.
- *Zawsze **sprawdź, czy urządzenie znajduje się na liście ZUM** przed zakupem. Zadbaj o **dobór profesjonalnego wykonawcy** i **pełną zgodność z instrukcją montażu urządzeń**.
- Pamiętaj, że **zgodność z normami i wymaganiami technicznymi** jest kluczowa – wszelkie nieprawidłowości mogą skutkować koniecznością zwrotu dotacji.

8. Kotły gazowe

8.1. Kotły gazowe – aktualna sytuacja

1. Brak możliwości dofinansowania w nowym programie

W ramach **nowego programu „Czyste Powietrze”** (od 31 marca 2025 roku), **kotły gazowe nie będą objęte dofinansowaniem**. Wprowadzenie tej zmiany oznacza, że osoby ubiegające się o dotację w ramach programu **nie będą mogły otrzymać wsparcia na zakup i montaż kotłów gazowych**, niezależnie od tego, czy będą one wykorzystywane do ogrzewania budynków, czy do przygotowywania ciepłej wody użytkowej (CWU).

Dlaczego kotły gazowe nie będą objęte dofinansowaniem?

Priorytet ekologiczny: Program „Czyste Powietrze” ma na celu wspieranie inwestycji, które przyczyniają się do poprawy jakości powietrza, dlatego fundusze są skierowane na **bardziej ekologiczne źródła ciepła**, takie jak kotły na biomasę (np. na pellet drzewny), pompy ciepła, czy systemy OZE (odnawialnych źródeł energii).

Redukcja emisji CO₂: Kotły gazowe, mimo że są bardziej ekologiczne niż węgiel, nie spełniają w pełni wymogów programu w zakresie **redukcji emisji CO₂** i innych zanieczyszczeń, które są preferowane w ramach finansowania.

2. Planowane uruchomienie osobnego komponentu

Pomimo wykluczenia kotłów gazowych z programu „Czyste Powietrze”, **planowane jest uruchomienie osobnego komponentu**, który będzie umożliwiał finansowanie inwestycji związanych z wymianą kotłów gazowych na **nowoczesne i ekologiczne urządzenia grzewcze**.

Co oznacza „osobny komponent”?

Osobny komponent będzie dedykowany dla osób, które chcą wymieniać kotły gazowe, ale będą musiały spełniać dodatkowe wymogi, np. dotyczyć to będzie wyłącznie **nowych kotłów gazowych**, które spełniają **bardzo wysokie standardy ekologiczne**.

Planowane jest, że taki komponent będzie dostępny **w ramach innych programów**, które są ściśle ukierunkowane na inwestycje związane z gazem, ale z naciskiem na **optymalizację efektywności energetycznej i redukcję emisji**.

Jakie kotły gazowe będą mogły być dofinansowane w tym osobnym komponentcie?

Tylko kotły gazowe kondensacyjne, które charakteryzują się **wyższą efektywnością i niższą emisją** w porównaniu do tradycyjnych kotłów gazowych. Kotły kondensacyjne wykorzystują **odzysk ciepła ze spalin**, co czyni je bardziej energooszczędnymi.

Systemy hybrydowe łączące kotły gazowe z odnawialnymi źródłami energii, takie jak **pompy ciepła**, mogą również kwalifikować się do wsparcia w ramach tego komponentu.

Wskazówki praktyczne:

- Jeśli planujesz wymianę kotła gazowego, zapoznaj się z planowanymi zmianami w programach dotacyjnych i sprawdź, czy możesz skorzystać z osobnego komponentu dla kotłów gazowych.
- W przypadku kotłów gazowych kondensacyjnych, które mają wyższe standardy ekologiczne, możliwe będzie ubieganie się o dotację, ale w ramach **osobnego programu** i z **nowymi wymaganiami dotyczącymi efektywności energetycznej i emisji**.

9. Rozliczenie inwestycji krok po kroku

Rozliczenie inwestycji w ramach programu „Czyste Powietrze” jest procesem, który wymaga **dokładności i przestrzegania określonych procedur**. Ważne jest, by beneficjent wiedział, jak krok po kroku przejść przez ten proces, aby bezproblemowo otrzymać środki na dofinansowanie.

Krok 1: Złożenie wniosku o dotację

Wybór formy dofinansowania:

Określenie, czy będzie to dofinansowanie na **wymianę kotła, termomodernizację, czy inwestycję kompleksową**.

Wybór poziomu dotacji (40%, 70%, 100%) w zależności od dochodów i spełnianych warunków.

Wypełnienie wniosku:

Zbieranie dokumentów (np. dokument tożsamości, zaświadczenie o dochodach, projekt budowlany, audyt energetyczny, potwierdzenie prawa do nieruchomości),

Wypełnienie formularza wniosku dostępnego na stronie [Czyste Powietrze](#).

Złożenie wniosku:

Możliwość złożenia wniosku online przez portal Beneficjenta, wysłanie dokumentów do właściwego **WFOŚiGW** lub bezpośrednio do operatora programu.

Krok 2: Realizacja inwestycji

Zakup i montaż urządzeń:

Zakup urządzenia (np. kotła PEREKO) zgodnie z zapisami w zatwierdzonym wniosku, Montaż urządzenia przez profesjonalną firmę instalacyjną (zgodnie z normami programu i wymogami technicznymi).

Prace budowlane i instalacyjne:

Wymiana okien, ocieplenie budynku, instalacja wentylacji mechanicznej (rekuperacja) i inne prace związane z poprawą efektywności energetycznej.

Dokumentacja:

Upewnienie się, że cała dokumentacja jest zbierana: **faktury, protokoły odbioru**, dokumentacja montażowa.

Krok 3: Złożenie dokumentów rozliczeniowych

Po zakończeniu inwestycji, beneficjent składa dokumenty do rozliczenia dotacji:

Wymagane dokumenty:

Faktury VAT lub **rachunki** na zakup urządzeń, materiałów budowlanych i usług instalacyjnych,

Protokół odbioru urządzenia i systemów (np. kocioł, pompa ciepła),

Karta produktu z certyfikatami urządzenia (np. kotły PEREKO, pompy ciepła),

Świadectwo charakterystyki energetycznej budynku po zakończeniu inwestycji,

Potwierdzenie wykonania audytu energetycznego (jeśli było wymagane).

Złożenie dokumentów:

Dokumenty można złożyć w formie **papierowej** lub **online** przez portal beneficjenta.

Weryfikacja przez WFOŚiGW:

Operator programu lub **WFOŚiGW** weryfikuje dokumenty, sprawdza, czy wszystkie wymagane elementy zostały uwzględnione, i zatwierdza wypłatę dotacji.

Krok 4: Otrzymanie wypłaty dotacji

Po zatwierdzeniu dokumentów przez operatora programu:

Wypłata dotacji:

Po pozytywnej weryfikacji, środki **są przekazywane na konto beneficjenta** w terminie wskazanym przez operatora (zwykle do 30 dni roboczych).

Potwierdzenie odbioru środków:

Klient otrzymuje **potwierdzenie otrzymania dotacji** (np. przelew bankowy).

Krok 5: Rozliczenie podatkowe (jeśli dotyczy ulgi termomodernizacyjnej)

Jeśli beneficjent skorzystał z **ulgi termomodernizacyjnej**, musi rozliczyć **wydatki poniesione na inwestycję** w rocznym zeznaniu PIT:

Dokumenty do PIT:

Faktury, protokoły odbioru, zaświadczenia z programu „Czyste Powietrze” (jeśli dotyczy).




Załącznik PIT/O – formularz do rozliczenia ulgi termomodernizacyjnej.

Złożenie PIT:

Beneficjent **odlicza od dochodu koszty**, które nie zostały pokryte dotacją (np. wkład własny).

Możliwość **rozliczenia w ciągu 6 lat**, jeśli odliczenie nie zostało w pełni wykorzystane.

Wskazówki praktyczne:

-  *Zachowuj **wszystkie dokumenty** związane z inwestycją – mogą być wymagane do rozliczenia ulgi lub w przypadku kontroli.*
-  ***Zanim rozpoczniesz inwestycję**, upewnij się, że wybrane urządzenie znajduje się na **liście ZUM**, aby uniknąć problemów z kwalifikowaniem do dotacji.*
-  ***Kontroluj faktury i koszty**: te poniesione wydatki, które nie zostały pokryte dotacją, mogą zostać odliczone w PIT.*

Informacje ogólne o programie „Czyste Powietrze”

Cel i czas realizacji programu „Czyste Powietrze”

Cel programu „Czyste Powietrze”

Celem głównym programu „Czyste Powietrze” jest:

poprawa jakości powietrza i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez:

wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe (tzw. „kopciuchy”),
oraz poprawę efektywności energetycznej budynków jednorodzinnych i lokali mieszkalnych.

Co to znaczy w praktyce?

Dla beneficjenta oznacza to możliwość uzyskania **dotacji (bezwrotnej pomocy finansowej)** na:
wymianę starego pieca lub kotła na nowoczesne urządzenie grzewcze (np. **kocioł na pellet**

drzewny, pompa ciepła),

wykonanie **ocieplenia domu**, wymiany **okien, drzwi** lub instalacji **wentylacji z odzyskiem ciepła (rekuperacji)**,

przeprowadzenie **audytu energetycznego** i wystawienie **świadczenia charakterystyki energetycznej**,

wykonanie niezbędnych **instalacji c.o. i c.w.u.** (centralne ogrzewanie i ciepła woda użytkowa).

Dlaczego to jest ważne?

Według danych Ministerstwa Klimatu i Środowiska, głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w Polsce są **emisje z sektora komunalno-bytowego**, czyli gospodarstw domowych opalających węglem, drewnem czy śmieciami w przestarzałych piecach.

Program ma więc charakter **ekologiczny, społeczny i energooszczędny**, ale też:

zmniejsza **koszty ogrzewania**,

zwiększa komfort życia,

wspiera **gospodarki lokalne i producentów** (takich jak PEREKO).

Czas realizacji programu (horyzont czasowy)

Program „Czyste Powietrze” został uruchomiony w 2018 roku i ma długofalowy charakter.

Oficjalny okres realizacji:

2018–2032 – ogólny czas trwania programu.

Szczegółowe terminy:

Do 31 grudnia 2030 r. – można **podpisywać umowy** z beneficjentami.

Do 31 grudnia 2032 r. – **wydatkowanie środków** przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska (WFOŚiGW).

Oznacza to, że **wnioski o dofinansowanie będzie można składać aż do końca 2030 roku**, natomiast **wypłaty, rozliczenia i kontrole mogą trwać do 2032 roku**.

Planowane zapotrzebowanie na środki finansowe

Docelowe **zapotrzebowanie na środki** wynosi aż **127,6 miliarda złotych**.

W **2025 roku** program dysponuje **budżetem w wysokości 10 miliardów złotych**, pochodzącym z **Funduszu Modernizacyjnego** (na podstawie decyzji Europejskiego Banku Inwestycyjnego z 14 marca 2025 r.).

Zakres działania: ile budynków obejmie program?

Program zakłada:

2 500 000 budynków i lokali mieszkalnych zostanie objętych wsparciem – poprzez wymianę źródła ciepła lub poprawę efektywności energetycznej.

To oznacza, że jest to **największy tego typu program w historii Polski**, dostępny dla szerokiego grona obywateli.

Kluczowe pojęcia – wyjaśnienie dla beneficjenta programu „Czyste Powietrze”

Pojęcie	Wyjaśnienie
Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe	Zastąpienie starych pieców i kotłów (tzw. „kopciuchów”) nowoczesnymi urządzeniami spełniającymi normy emisji, np. kotłami zgazowującymi drewno lub kotłami na pellet wpisanymi na listę ZUM . Takie urządzenia są bardziej ekologiczne, wydajne i bezpieczne.
Poprawa efektywności energetycznej budynków jednorodzinnych i lokali mieszkalnych	Wszelkie prace zmniejszające zapotrzebowanie budynku na energię cieplną – np. ocieplenie ścian, stropów, wymiana okien i drzwi, instalacja wentylacji z odzyskiem ciepła. Celem jest obniżenie kosztów ogrzewania i emisji CO ₂ .
Efektywność energetyczna	Miara zużycia energii przez budynek – im lepsza efektywność, tym mniejsze straty ciepła i niższe rachunki. Ocenia się ją na podstawie audytu i świadectwa charakterystyki energetycznej.
Kopciuch	Potoczne określenie przestarzałych pieców i kotłów na węgiel lub drewno, niespełniających żadnych norm emisyjnych. Charakteryzują się dużą emisją pyłów i niską sprawnością.
Dotacja	Bezwrotna pomoc finansowa, przyznawana beneficjentom programu na realizację konkretnych inwestycji, np. zakup i montaż urządzeń grzewczych, ocieplenie domu.
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – instytucja regionalna odpowiedzialna za przyjmowanie, rozpatrywanie i rozliczanie wniosków o dofinansowanie w ramach programu.
Fundusz Modernizacyjny	Europejskie źródło finansowania transformacji energetycznej w państwach UE. W 2025 roku zasila program „Czyste Powietrze” kwotą 10 miliardów złotych.
Lista ZUM	Oficjalna lista Zielonych Urządzeń i Materiałów zawierająca urządzenia i materiały kwalifikujące się do dofinansowania. Wpis na listę ZUM jest wymagany m.in. dla pomp ciepła, kotłów na pellet i zgazowujących drewno. Dostępna pod adresem: https://lista-zum.ios.edu.pl

Zakres działania programu „Czyste Powietrze”

czyli co można sfinansować z dotacji i jakie warunki trzeba spełnić

Czego dotyczy wsparcie w programie?

Program „Czyste Powietrze” wspiera:

wymianę starych, nieefektywnych źródeł ciepła na nowoczesne, ekologiczne urządzenia grzewcze, **prace termomodernizacyjne**, które mają poprawić efektywność energetyczną budynków, **opracowanie wymaganej dokumentacji technicznej**, w tym audytów i świadectw energetycznych, **modernizację instalacji grzewczej i ciepłej wody użytkowej**.

Czym są „koszty kwalifikowane”?

Koszty kwalifikowane to wydatki, które mogą być objęte dotacją – czyli dofinansowane ze środków programu.

Aby wydatek był uznany za kwalifikowany:

musi być **ujęty w oficjalnych tabelach** programu (np. w Załączniku nr 2),

dotyczyć **fabrycznie nowych** urządzeń i materiałów,

urządzenia muszą spełniać **określone wymagania techniczne** i być **wpisane na listę ZUM**, jeśli tego wymaga program,

prace muszą być wykonane **zgodnie z obowiązującym prawem i normami technicznymi**.

Przykłady kosztów kwalifikowanych:

zakup i montaż **kotła na pellet** z osprzętem,
wykonanie ocieplenia ścian lub stropu,
instalacja wentylacji z odzyskiem ciepła,
sporządzenie **audytu energetycznego** i **świadczenia charakterystyki energetycznej**.

Zakres działań, które można objąć dotacją:

1. Wymiana źródeł ciepła

Dofinansowanie przysługuje m.in. na:

Kotły na pellet drzewny o podwyższonym standardzie

To nowoczesne, **automatyczne kotły**, które spalają **sprasowane trociny drzewne w formie pelletu**.

Muszą być **wpisane na listę ZUM**.

Nie mogą mieć rusztu awaryjnego ani możliwości jego montażu.

Muszą spełniać **klasę efektywności energetycznej A+** oraz wymogi **emisji cząstek stałych $\leq 20 \text{ mg/m}^3$** .

Ich montaż wymaga dodatkowych elementów: zbiornika buforowego, armatury zabezpieczającej, odpowiedniego komina.

Kotły zgazowujące drewno spełniające określone normy

Przeznaczone do spalania **drewna kawałkowego**, czasem także pelletu.

Działają w procesie **zgazowania biomasy**, co zwiększa efektywność i zmniejsza emisję.

Również muszą spełniać wymagania listy ZUM i efektywność energetyczną A+.

Do montażu wymagane są m.in. zbiorniki buforowe i zgodność z przepisami lokalnych uchwał antysmogowych.

Ogrzewanie elektryczne (tylko pod określonymi warunkami)

Dofinansowanie dotyczy **grzejników i systemów elektrycznego ogrzewania**, ale **tylko tych, które spełniają klasę efektywności energetycznej minimum C** (jeśli nie są to pompy ciepła).

Montaż musi obejmować również **zbiornik c.w.u. z osprzętem**, jeśli jest wymagany.

Tego typu ogrzewanie **nie jest zalecane jako główne źródło ciepła**, ale może być uznane za uzupełniające lub zastępcze.

2. Termomodernizacja

Dofinansowanie można uzyskać na:

ocieplenie ścian, stropów, podłóg, dachów,

wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, w tym bram garażowych (z ograniczeniami dot. powierzchni ogrzewanej),

wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła (rekuperację).

Wszystkie materiały muszą spełniać **wymagania techniczne** i posiadać odpowiednie certyfikaty.

Prace te muszą skutkować poprawą **standardu energetycznego budynku**.

3. Instalacje i prace towarzyszące

Można uzyskać dofinansowanie na:

instalację centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej (c.w.u.),

demontaż starego systemu, transport i utylizację odpadów,

prace towarzyszące, np. płukanie instalacji, równoważenie hydrauliczne – ale z limitem do 10% kosztu instalacji.

4. Dokumentacja energetyczna (obowiązkowa w programie)

Audyt energetyczny budynku i dokument podsumowujący

To **analiza techniczna budynku**, której celem jest określenie aktualnego zużycia energii i wskazanie optymalnych działań termomodernizacyjnych.

W programie Czyste Powietrze audyt musi zostać wykonany **przed rozpoczęciem inwestycji**.

Zawiera tzw. „**dokument podsumowujący**”, który pokazuje, jakie prace należy wykonać, by osiągnąć wymagany poziom efektywności.

Musi być sporządzony przez osobę **uprawnioną (wpisaną do rejestru Ministerstwa Rozwoju i Technologii)**.

Świadczenie charakterystyki energetycznej (po realizacji inwestycji)

To oficjalny dokument, który **potwierdza, że budynek po przeprowadzeniu inwestycji zużywa mniej energii**.

Wymagane **po zakończeniu prac** – obowiązkowe przy rozliczeniu dotacji.

Również musi być wykonane przez **osobę uprawnioną** i zgłoszone do **centralnego rejestru świadectw energetycznych**.

Podsumowanie – co można objąć dofinansowaniem?

Kategoria	Przykłady kosztów kwalifikowanych
Wymiana źródeł ciepła	Kotły na pellet, kotły zgazowujące drewno, pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne
Termomodernizacja	Ocieplenie budynku, wymiana okien i drzwi, wentylacja z odzyskiem ciepła
Instalacje i montaż	Instalacje c.o., c.w.u., prace towarzyszące, utylizacja starego sprzętu
Dokumentacja	Audyt energetyczny, dokument podsumowujący, świadectwo energetyczne

Grupy docelowe – dla kogo jest program „Czyste Powietrze”?

Program „Czyste Powietrze” jest przeznaczony **dla osób fizycznych** – czyli zwykłych obywateli – które **są właścicielami lub współwłaścicielami** domów jednorodzinnych albo wydzielonych lokali mieszkalnych w takich domach.

Celem programu jest pomoc finansowa przy **wymianie starych źródeł ciepła** i/lub **poprawie efektywności energetycznej budynku**.

✔ Warunki, które trzeba spełnić:

Aby móc złożyć wniosek o dotację, musisz spełniać **łącznie wszystkie poniższe warunki**:

Jesteś właścicielem lub współwłaścicielem:

budynku mieszkalnego jednorodzinnego,

lub wyodrębnionego lokalu mieszkalnego w takim budynku (musi mieć **osobną księgę wieczystą**).

Posiadasz prawo własności od co najmniej 3 lat

– licząc od daty złożenia wniosku.

👉 **Wyjątek:** ten warunek **nie dotyczy osób, które odziedziczyły nieruchomość** w spadku – mogą wnioskować od razu.

Twój budynek/lokal uzyskał pozwolenie na budowę najpóźniej 31.12.2020 r.

– budynki nowsze nie kwalifikują się do programu.

Nie składałeś wniosku o dofinansowanie w naborze od 22.04.2024 r. dla innej nieruchomości

– nie można otrzymać dotacji na więcej niż jeden dom/lokal.

Jeśli jesteś **w związku małżeńskim**, Twój małżonek:

musi być uwzględniony we wniosku,

a Wasze dochody są liczone wspólnie (niezależnie od tego, kto formalnie jest właścicielem).

📄 Co to znaczy „współwłaściciel” i „wyodrębniony lokal”?

Współwłaściciel – masz np. 50% udziału w domu lub lokalu. Możesz złożyć wniosek, jeśli inni współwłaściciele wyrażą zgodę.

Wyodrębniony lokal mieszkalny – mieszkanie w domu jednorodzinny, które ma **osobną księgę wieczystą**. Jeśli jej nie ma – nie możesz ubiegać się o dotację oddzielnie.

👥 Przykłady – kto może, a kto nie:

✔ Tak – mogą złożyć wniosek:

Przykład	Dlaczego?
Pani Anna jest właścicielką domu z 1995 r.	Spełnia warunki – jest właścicielem, dom spełnia kryteria czasowe.
Pan Jan i jego siostra odziedziczyli dom po rodzicach.	Są współwłaścicielami – mogą wspólnie ubiegać się o dofinansowanie.
Pani Ewa odziedziczyła dom w 2024 r.	Choć nie ma jeszcze 3 lat własności, spadek to wyjątek – może złożyć wniosek.
Małżonkowie Marta i Paweł mieszkają razem, dom jest na Pawła.	Paweł jako właściciel może złożyć wniosek, ale Marta musi być ujęta – ich dochody liczą się wspólnie.


✘ Nie – nie mogą samodzielnie złożyć wniosku:

Przykład	Dlaczego NIE?
Pan Adam wynajmuje dom, ale go nie posiada.	Nie jest właścicielem – najemcy nie kwalifikują się.
Pani Teresa mieszka w domu, który formalnie należy do jej syna.	Nie ma prawa własności – nie może ubiegać się o dotację.
Pan Robert kupił dom w 2021 r.	Budynek jest zbyt „nowy” – pozwolenie na budowę wydane po 2020 r.

 **Wyjaśnienie ważnych pojęć:**

Pojęcie	Znaczenie
Osoba fizyczna	Zwykły obywatel, nie firma, nie fundacja itp.
Właściciel / współwłaściciel	Masz prawo własności potwierdzone w księdze wieczystej.
Księga wieczysta	Oficjalny rejestr, który potwierdza prawo własności do nieruchomości lub lokalu.
Spadek	Dziedziczenie nieruchomości – nawet niedawno nabytej – umożliwia udział w programie bez czekania 3 lat.
Związek małżeński	Dotyczy rozliczeń dochodów – w programie traktowani jesteście jako jedno gospodarstwo domowe.

 **Podsumowanie:**

 **Możesz złożyć wniosek**, jeśli:

masz dom lub lokal (z księgą wieczystą),
jesteś właścicielem lub współwłaścicielem od min. 3 lat (lub odziedziczyłeś),
dom/lokal ma pozwolenie na budowę sprzed 2021 r.,
nie składałeś już wniosku w innej lokalizacji po 22.04.2024,
uwzględniasz dochody małżonka (jeśli dotyczy).

 **Nie możesz**, jeśli:

tylko wynajmujesz budynek,
nie masz tytułu prawnego własności,
budynek jest zbyt nowy.

Nowości w programie „Czyste Powietrze” od 31 marca 2025 r.

Nowa odsłona programu, która rusza **31 marca 2025 r.**, wprowadza szereg istotnych zmian mających na celu:

uszczelnienie systemu dotacji,

skierowanie większego wsparcia do osób najbardziej potrzebujących (ubogich energetycznie),
oraz **zwiększenie efektywności energetycznej budynków.**

Nowe zasady zostały wypracowane na podstawie konsultacji z ekspertami, samorządami, organizacjami społecznymi i instytucjami finansującymi.

 **Najważniejsze zmiany w skrócie:**

Zmiana	Opis
Obowiązkowe potwierdzenie standardu energetycznego budynku	Każdy beneficjent musi wykonać audyt energetyczny przed rozpoczęciem inwestycji oraz świadectwo charakterystyki energetycznej po jej zakończeniu.
Najwyższy poziom dofinansowania tylko dla najbardziej potrzebujących i z energochłonnymi budynkami	Dotacja do 100% dostępna tylko przy niskich dochodach oraz gdy budynek zużywa powyżej 140 kWh/m² rocznie na ogrzewanie.
Wprowadzenie systemu operatorów programu	Operatorzy (gminy, WFOŚiGW) bezpłatnie pomagają beneficjentom w złożeniu wniosku, realizacji inwestycji i rozliczeniu.
Prefinansowanie tylko przez operatora i tylko dla dwóch wyższych progów	Zaliczki (do 35%) będą wypłacane wyłącznie poprzez operatora, po podpisaniu umów z wykonawcami.
Racjonalizacja kosztów	Wprowadzono limity dotacji jednostkowych (np. za m ² ocieplenia, sztukę okna itp.) i ograniczono koszty prac towarzyszących.
Wyłączenie kotłów gazowych z dofinansowania	Ze względu na unijne regulacje klimatyczne kotły gazowe nie są już objęte wsparciem – planowane jest stworzenie osobnego komponentu dotacyjnego.
Wyższe progi dochodowe	Umożliwiają większej liczbie gospodarstw domowych zakwalifikowanie się do podwyższonego lub najwyższego poziomu wsparcia.

Zmiana	Opis
Jedno dofinansowanie na jeden budynek	Nie można otrzymać dotacji wielokrotnie ani dla kilku nieruchomości.
Dotacje tylko dla budynków z pozwoleniem na budowę sprzed 2021 r.	Nowe budynki (po 31.12.2020) są wyłączone z programu.
Okres przejściowy	Osoby, które poniosły koszty od 28.05.2024 r., ale nie zdążyły złożyć wniosku przed wstrzymaniem naboru w listopadzie 2024, mogą to zrobić w ciągu 4 miesięcy od 31.03.2025 r.

Wyjaśnienie kluczowych pojęć:

Pojęcie	Znaczenie
Standard energetyczny budynku	Wskaźnik, który określa, ile energii zużywa budynek na ogrzewanie. Im niższy, tym lepiej. Wymóg >140 kWh/m ² dotyczy najwyższego poziomu dotacji.
Operator programu	Instytucja (np. gmina, WFOŚiGW), która wspiera beneficjenta na każdym etapie: od złożenia wniosku, przez realizację, po rozliczenie. Usługa jest bezpłatna.
Prefinansowanie	Wypłata zaliczki na realizację inwestycji – możliwa tylko dla osób korzystających z operatora i tylko dla 2 wyższych poziomów dofinansowania.
Racjonalizacja kosztów	Wprowadzenie maksymalnych limitów dotacji na konkretne elementy inwestycji, aby zapobiec zawyżaniu cen przez wykonawców.
Dotacja jednostkowa	Określona kwota maksymalna dotacji np. na m ² ocieplenia, sztukę okna, kocioł pelletowy itp.

Przykład: jak to działa w praktyce?

Pani Katarzyna z dochodem 1 100 zł/os. w gospodarstwie wieloosobowym mieszka w nieocieplonym domu z 1980 r., gdzie zapotrzebowanie na energię wynosi 180 kWh/m²/rok.

Z pomocą operatora może:

otrzymać **dotację do 100% kosztów kwalifikowanych**,

złożyć wnioski i umowy z wykonawcami,

uzyskać **prefinansowanie do 35%**, które trafi bezpośrednio do wykonawców,

przeprowadzić całą inwestycję z pełnym wsparciem, w tym rozliczenie.

Dlaczego te zmiany są ważne?

Program staje się bardziej sprawiedliwy – trafia do osób, które realnie go potrzebują.

Wydatki są kontrolowane, a dotacje trafiają tam, gdzie są najlepiej wykorzystane.

Beneficjenci otrzymują wsparcie nie tylko finansowe, ale też organizacyjne – co znacząco upraszcza proces.

Operatorzy programu – kto to, jaka jest ich rola i kiedy są potrzebni?

W nowej odsłonie programu „Czyste Powietrze” od 31 marca 2025 r. wprowadzono **system operatorów**, który ma ułatwić życie beneficjentom – szczególnie tym, którzy nie mają doświadczenia z formalnościami, techniką, ani kontaktami z wykonawcami.

Kim jest operator programu?

Operator to podmiot (np. gmina lub fundusz wojewódzki), który bezpłatnie pomaga beneficjentowi w realizacji całej inwestycji – od złożenia wniosku po rozliczenie dotacji.

Operator:

pomaga wypełnić i złożyć wnioski,

może wesprzeć w organizacji audytu, doborze technologii i kontaktach z wykonawcami,

monitoruje zgodność inwestycji z zasadami programu,

zatwierdza wypłatę zaliczek (prefinansowania) dla wykonawców,

pomaga w skompletowaniu dokumentów do rozliczenia.

Kiedy operator jest obowiązkowy?

Poziom dofinansowania Czy wsparcie operatora jest wymagane?

- Najwyższy (do 100%)** **TAK – obowiązkowe**
- Podwyższony (do 70%)** **Opcjonalne – dobrowolnie**
- Podstawowy (do 40%)** **Nie – nie jest potrzebny**

 Prefinansowanie tylko przez operatora

Jeśli beneficjent chce skorzystać z opcji **prefinansowania** (czyli zaliczki na realizację inwestycji wypłacanej jeszcze przed zakończeniem prac), to:
 musi być **objęty pomocą operatora**,
 dotyczy to tylko **dwóch wyższych poziomów dofinansowania (podwyższonego i najwyższego)**.
 Zaliczka wynosi maksymalnie **35% kosztów kwalifikowanych**, i jest wypłacana **bezpośrednio na konto wykonawcy**, po spełnieniu warunków formalnych (umowy, faktury, lista sprawdzająca).

 Kto może być operatorem?

W pierwszym etapie programu operatorami są:

gminy,
wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW).

W dalszych etapach planowane jest **włączenie także innych podmiotów** – np. organizacji społecznych, stowarzyszeń, fundacji.

 Jak wygląda współpraca beneficjenta z operatorem?

Beneficjent kontaktuje się z wybraną instytucją (np. swoją gminą).

Operator prowadzi go krok po kroku:

przygotowanie dokumentacji,

złożenie wniosku,

wsparcie przy wyborze urządzenia (np. kotła na pellet z listy ZUM),

rozliczenie inwestycji.

Operator **dokumentuje cały proces** i **kontroluje zgodność z zasadami programu**.

Po realizacji inwestycji pomaga złożyć wniosek o wypłatę pozostałej części dotacji.

 Ile kosztuje pomoc operatora?

 Nic – dla beneficjenta jest to całkowicie bezpłatne.

Operator otrzymuje **ryczałt 1700 zł** z budżetu programu za każdego skutecznie obsłużonego beneficjenta (czyli takiego, który zrealizował inwestycję i otrzymał dotację).

 Po co wprowadzono operatorów?

Aby **wyrównać szanse osób z mniejszą wiedzą i zasobami**.

Żeby **ograniczyć błędy formalne** w dokumentacji i przy wnioskach.

Żeby **usprawnić przebieg inwestycji** i **zwiększyć kontrolę nad wykorzystaniem środków publicznych**.

 Przykład:

Pan Andrzej z dochodem 1100 zł/os. chce wymienić kopciucha na nowoczesny kocioł pelletowy.

Nie wie, jak wypełnić wniosek i nie ma wykonawcy. Zgłasza się do gminy – operator:

pomaga mu znaleźć wykonawcę z urządzeniem z listy ZUM (np. PEREKO),

składa za niego wniosek,

organizuje zaliczkę 35% dla wykonawcy,

wspiera go przy rozliczeniu po zakończeniu inwestycji.

Warunki udziału w programie

Kto może być beneficjentem programu „Czyste Powietrze”?

 Definicja beneficjenta

Beneficjentem programu może być osoba fizyczna spełniająca **łącznie kilka kluczowych warunków**. Tylko wtedy może ona ubiegać się o dofinansowanie na wymianę źródła ciepła, termomodernizację budynku lub inne działania objęte programem.

 Warunki formalne – kto się kwalifikuje?

1. Właściciel lub współwłaściciel budynku lub lokalu mieszkalnego

Możesz złożyć wniosek, jeżeli jesteś:

właścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego,

lub właścicielem lub współwłaścicielem **wydzielonego lokalu mieszkalnego** w takim budynku (musi posiadać **osobną księgę wieczystą**).

! Osoby wynajmujące, zamieszkujące „na użyczeniu” lub dzierżawiące nieruchomości – **nie mogą ubiegać się o dofinansowanie**.

2. Prawo własności od minimum 3 lat

Wnioskodawca musi posiadać prawo własności lub współwłasności **nieprzerwanie od co najmniej 3 lat przed złożeniem wniosku**.

Wyjątek: **osoby, które odziedziczyły nieruchomość** (spadek) – nie muszą spełniać tego wymogu.

3. Budynek/lokal z pozwoleniem na budowę wydanym do 31.12.2020 r.

Tylko nieruchomości zbudowane na podstawie **pozwolenia na budowę wydanego do końca 2020 roku** kwalifikują się do programu.

Budynki nowsze – z pozwoleniem po tej dacie – są **wyłączone** z możliwości uzyskania dotacji.

4. Brak aktywnego dofinansowania w innej nieruchomości

Osoba, która otrzymała już dotację w ramach programu „Czyste Powietrze” w naborze rozpoczętym od **22.04.2024 r.**, **nie może** złożyć wniosku dla kolejnego budynku/lokalu.

👉 Dofinansowanie przysługuje tylko raz – na jeden budynek lub lokal mieszkalny.

5. Związek małżeński = wspólna odpowiedzialność

Jeśli wnioskodawca pozostaje w związku małżeńskim, to:

nie może być traktowany jako jednoosobowe gospodarstwo domowe,

musi uwzględnić **dochody małżonka**,

wspólne oświadczenie (np. o dochodach, liczbie osób w gospodarstwie) jest obowiązkowe.

🧠 Wyjaśnienia ważnych pojęć:

Pojęcie	Znaczenie
Osoba fizyczna	Każdy obywatel – w odróżnieniu od firmy, fundacji czy instytucji.
Właściciel / współwłaściciel	Masz pełne lub częściowe prawo własności wpisane do księgi wieczystej.
Księga wieczysta	Rejestr pokazujący, kto jest prawnym właścicielem nieruchomości lub lokalu.
Spadek	Dziedziczenie domu po bliskich – zwalnia z obowiązku posiadania 3-letniej historii własności.
Pozwolenie na budowę	Urzędowy dokument zezwalający na budowę – jego data przesądza o kwalifikowalności.

🔴 Przykłady – czy możesz być beneficjentem?

Przykład	Czy kwalifikujesz się?	Dlaczego?
Pani Zofia ma dom z lat 80., który kupiła w 2015 r.	✅ TAK	Ma prawo własności od ponad 3 lat, dom spełnia kryteria.
Pan Tomasz odziedziczył dom po rodzicach w 2024 r.	✅ TAK	Spadkobierca – nie obowiązuje go wymóg 3 lat.
Pani Iwona mieszka w domu partnera, ale go nie posiada.	❌ NIE	Nie jest właścicielem – nie może złożyć wniosku.
Pan Andrzej kupił nowy dom w 2021 r.	❌ NIE	Budynek zbyt nowy – pozwolenie po 2020 r.
Małżonkowie Anna i Piotr – dom jest formalnie na Piotra.	✅ TAK	Piotr może złożyć wniosek, ale muszą uwzględnić wspólne dochody.

Wymóg posiadania prawa własności od co najmniej 3 lat

🏠 Co to za wymóg?

Aby móc ubiegać się o dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze”, wnioskodawca musi: **posiadać prawo własności (lub współwłasności) budynku jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego przez minimum 3 lata** przed złożeniem wniosku.

Co to znaczy „od co najmniej 3 lat”?

Wymóg ten oznacza, że musisz być wpisany w księdze wieczystej jako właściciel lub współwłaściciel **nieprzerwanie od minimum 3 lat wstecz** licząc od dnia złożenia wniosku o dotację.

Data ta musi być możliwa do **udokumentowania** – np. poprzez:

odpis z księgi wieczystej,
akt notarialny,
postanowienie sądu o nabyciu spadku (jeśli dotyczy).

Wyjątek: nieruchomość nabyta w drodze spadku

Jeśli odziedzyczyłeś nieruchomość – nie obowiązuje Cię wymóg 3 lat własności.

Nie ma znaczenia, czy odziedzyczyłeś ją wczoraj czy rok temu – możesz złożyć wniosek natychmiast, o ile spełniasz pozostałe warunki programu.

 Dokumentem potwierdzającym spadek może być:

akt poświadczenia dziedziczenia (notarialny),
postanowienie sądu o nabyciu spadku.

Przykłady praktyczne:

Przykład	Czy spełnia wymóg?	Dlaczego?
Pani Elżbieta kupiła dom w 2017 r.	 TAK	Ma prawo własności od ponad 3 lat.
Pan Marcin kupił lokal 18 miesięcy temu	 NIE	Własność krótsza niż 3 lata.
Pani Sylwia odziedziczyła dom w 2024 r.	 TAK	Spadek – zwolniona z wymogu 3 lat.
Małżonkowie Piotr i Joanna kupili dom 2 lata temu	 NIE	Muszą poczekać jeszcze rok.
Pani Katarzyna miała działkę, ale dom postawiła w 2022 r.	 NIE	Wymagana jest 3-letnia własność budynku/lokalu , nie tylko gruntu.

Dlaczego ten warunek jest ważny?

Wymóg ten ma na celu:

zapobieganie **nadużyciom i "handlowi dotacją"** (np. zakup domu wyłącznie w celu otrzymania dofinansowania), skierowanie programu do **rzeczywistych właścicieli i mieszkańców**, którzy planują realną modernizację budynku.

Formularz autosprawdzenia: Czy spełniam warunek 3-letniego prawa własności?

Zaznacz odpowiedź TAK lub NIE dla każdego pytania:

Pytanie	TAK	NIE
1. Czy jesteś właścicielem lub współwłaścicielem domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Czy Twoje prawo własności jest potwierdzone wpisem w księdze wieczystej?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Czy posiadasz prawo własności (lub współwłasności) tej nieruchomości nieprzerwanie od co najmniej 3 lat?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Czy posiadasz dokument potwierdzający datę nabycia nieruchomości (np. akt notarialny, wypis z KW)?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. (Jeśli NIE w pytaniu 3): Czy odziedzyczyłeś tę nieruchomość jako spadek (np. po rodzicach)?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Czy nieruchomość, której dotyczy wniosek, została zbudowana na podstawie pozwolenia na budowę wydanego do 31 grudnia 2020 r. ?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Interpretacja wyniku:

- Jeśli odpowiedziałeś „TAK” na pytania 1, 2, 3, 4 i 6 – Spełniasz wymóg 3-letniego prawa własności i możesz ubiegać się o dotację.
- Jeśli odpowiedziałeś „NIE” na pytanie 3, ale „TAK” na pytanie 5 i spełniasz pozostałe warunki – Spełniasz warunek dzięki dziedziczeniu (spadek jest wyjątkiem).
- Jeśli odpowiedziałeś „NIE” na pytanie 3 i nie zaznaczyłeś „TAK” w pytaniu 5 – Niestety nie spełniasz wymogu 3 lat własności.

Wyjątki od wymogu 3-letniego prawa własności (np. spadek)
 Program „Czyste Powietrze” wprowadza **ważne wyjątki** od niektórych warunków formalnych, które umożliwiają udział w programie osobom, które w standardowej sytuacji nie kwalifikowałyby się do dotacji – np. **nie mają 3-letniego stażu własności**.

Główny wyjątek: dziedziczenie nieruchomości (spadek)

Jeśli nabyłeś budynek lub lokal mieszkalny **w drodze spadku**, to:

nie obowiązuje Cię warunek posiadania prawa własności przez co najmniej 3 lata.

Możesz złożyć wniosek o dofinansowanie **od razu po uzyskaniu formalnego prawa własności**, nawet jeśli spadek nabyłeś niedawno (np. miesiąc temu).

Jak udokumentować spadek?

Musisz załączyć jeden z poniższych dokumentów:

Postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku,

Akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony u notariusza,

lub **wpis do księgi wieczystej** potwierdzający zmianę właściciela po dziedziczeniu.

! Nie wystarczy tylko zamieszkiwać dom po zmarłych krewnych – trzeba mieć potwierdzone prawo własności (lub współwłasności).

Kiedy spadek NIE wystarczy?

Jeśli sprawa spadkowa nie została jeszcze zakończona, lub nie nastąpiło prawne przejęcie własności (brak dokumentów) – nie możesz jeszcze złożyć wniosku.

Najpierw trzeba dopełnić formalności spadkowych.

Przykłady:

Przykład	Czy można złożyć wniosek?	Dlaczego?
Pan Michał odziedziczył dom po rodzicach w 2024 r. i posiada akt notarialny potwierdzający spadek	<input checked="" type="checkbox"/> TAK	Spadkobierca – nie obowiązuje go 3-letni okres własności
Pani Barbara mieszka w domu po dziadkach, ale nie przeprowadziła sprawy spadkowej	<input checked="" type="checkbox"/> NIE	Nie ma formalnego prawa własności – musi najpierw uregulować sprawę
Pani Aneta współdzieli dom po rodzicach z rodzeństwem i ma wpis w księdze wieczystej	<input checked="" type="checkbox"/> TAK	Współwłasność spadkowa jest uznawana
Pan Łukasz otrzymał dom jako darowiznę 2 lata temu	<input checked="" type="checkbox"/> NIE	Darowizna to nie spadek – obowiązuje go 3-letni okres własności

Inne możliwe wyjątki (rzadsze przypadki):

Choć głównym wyjątkiem jest **spadek**, to w dokumentacji mogą pojawić się również inne sytuacje, które będą analizowane **indywidualnie przez WFOŚiGW**, np.:

orzeczenia sądowe przyznające własność (po rozwodzie, podziale majątku),

odzyskanie nieruchomości w wyniku ugody lub decyzji administracyjnej.

W takich przypadkach **warto skonsultować się z operatorem lub funduszem wojewódzkim**, który oceni, czy sytuacja mieści się w wyjątkach.

Warunki formalne i dokumenty wymagane przy wniosku

Aby otrzymać dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze”, nie wystarczy tylko spełniać warunki opisane w punkcie 2.1. **Konieczne jest również złożenie kompletnego, poprawnego wniosku wraz z wymaganymi dokumentami.** Braki formalne mogą spowodować odrzucenie wniosku lub opóźnienie w rozpatrzeniu.

Co trzeba spełnić formalnie?

Aby wniosek był uznany za **kompletny i poprawny**, musi:

Dotyczyć **kwalityfikującej się nieruchomości** (z pozwoleniem na budowę do 31.12.2020 r.)

Być złożony przez osobę uprawnioną (właściciela lub współwłaściciela)

Zawierać wszystkie **wymagane załączniki i oświadczenia**

Być złożony w terminie i we właściwym miejscu (poprzez właściwy WFOŚiGW, ePUAP, bank, gminę lub operatora)

Spełniać warunki programu aktualne na dzień złożenia wniosku (np. lista ZUM, standard energetyczny, limity dochodów)

Wymagane dokumenty – lista podstawowa

Oto najważniejsze dokumenty, które należy przygotować i dołączyć do wniosku (mogą się różnić w zależności od poziomu dofinansowania i rodzaju inwestycji):

Wniosek o dofinansowanie

– elektroniczny formularz dostępny na:

 <https://www.gov.pl/web/czyste-powietrze/wez-dofinansowanie>

Oświadczenie o prawie własności

– potwierdza, że jesteś właścicielem lub współwłaścicielem nieruchomości.

Oświadczenie o dochodach lub zaświadczenie z gminy

– w zależności od poziomu dofinansowania:

poziom podstawowy: oświadczenie,

poziom podwyższony i najwyższy: zaświadczenie z gminy (wydaje Ośrodek Pomocy Społecznej).

Zgoda małżonka (jeśli dotyczy)

– obowiązkowa, jeśli jesteś w związku małżeńskim.

Dokument potwierdzający datę wydania pozwolenia na budowę

– np. decyzja, wypis z ewidencji gruntów lub projekt budowlany.

Audyt energetyczny (jeśli inwestycja obejmuje kompleksową termomodernizację)

– wymagany **przed** rozpoczęciem inwestycji.

Świadectwo charakterystyki energetycznej (po realizacji inwestycji)

– wymagane przy rozliczeniu dotacji.

Dokumentacja techniczna urządzeń (jeśli dotyczy)

– np. karta produktu, certyfikat z laboratorium, wpis na listę ZUM:

 <https://lista-zum.ios.edu.pl>

Umowy z wykonawcami (przy prefinansowaniu)

– do 3 umów maksymalnie, wymagane są szczegóły zakresu, terminów i wartości robót.

Jak i gdzie złożyć wniosek?

Masz kilka ścieżek do wyboru:

Elektronicznie przez stronę GOV.pl

– najwygodniej, logując się profilem zaufanym lub e-dowodem:

 <https://www.gov.pl/web/gov/skorzystaj-z-programu-czyste-powietrze>

Za pomocą ePUAP

– z podpisem elektronicznym (kwalityfikowanym lub profilem zaufanym):

 <https://epuap.gov.pl>

W formie papierowej w WFOŚiGW

– osobiście w siedzibie wojewódzkiego funduszu (lista dostępna na stronie programu).


Z pomocą operatora (np. gminy)

– szczególnie przy podwyższonym i najwyższym poziomie dofinansowania.

Przez bank (ścieżka z kredytem Czyste Powietrze)

– składasz wniosek razem z wnioskiem kredytowym w banku współpracującym z NFOŚiGW.

Wskazówki praktyczne:

 **Zadbaj o kompletność** – brak nawet jednego załącznika może spowodować opóźnienie lub odrzucenie wniosku.

- ✔ **Sprawdź dane osobowe i adresowe** – muszą być zgodne z dokumentami urzędowymi (księga wieczysta, PESEL).
- ✔ **Dochody małżonka są obowiązkowe do wykazania**, jeśli jesteście w związku małżeńskim.
- ✔ **Sprawdź, czy Twoje urządzenia są na liście ZUM** – np. kocioł pelletowy PEREKO musi tam figurować.
- ✔ **Korzystaj z pomocy operatora**, jeśli masz jakiegokolwiek wątpliwości – to bezpłatne, a znacznie ułatwia cały proces.
- ✔ **Zachowuj kopie wszystkich dokumentów** – będą potrzebne przy rozliczeniu inwestycji i ewentualnych kontrolach.

Czego nie można finansować – wydatki niekwalifikowane
 Program „Czyste Powietrze” ma **ściśle określony katalog kosztów kwalifikowanych**, czyli takich, które mogą być objęte dofinansowaniem. Wszystko, co nie mieści się w tym katalogu, traktowane jest jako **koszty niekwalifikowane** – i musi zostać sfinansowane przez beneficjenta z własnej kieszeni.

🚫 Co to są koszty niekwalifikowane?

To wszelkie wydatki, które **nie podlegają dofinansowaniu** w ramach programu, ponieważ:
 nie są bezpośrednio związane z celem programu,
 nie spełniają wymagań technicznych,
 są zbyt luksusowe lub zbędne z punktu widzenia efektywności energetycznej.

✖ Przykładowe wydatki niekwalifikowane

1. Podatek VAT

Niezależnie od poziomu dofinansowania, **VAT zawsze pokrywa beneficjent** – nie jest objęty dotacją. Dotyczy to zarówno materiałów, urządzeń, jak i robocizny.

2. Zakup używanego sprzętu

Dotacje przysługują wyłącznie na **nowe, fabrycznie wyprodukowane urządzenia i materiały**.

Nie można finansować:

używanych kotłów,
 regenerowanych pomp ciepła,
 zdemontowanej stolarki okiennej z odzysku.

3. Urządzenia i materiały spoza listy ZUM (jeśli wymagana)

Np. kotły pelletowe lub pompy ciepła **nieujęte na liście ZUM** są automatycznie wykluczone.

Lista ZUM: <https://lista-zum.ios.edu.pl>

4. Prace wykończeniowe i dekoracyjne

Nie są kwalifikowane: malowanie ścian, tynkowanie, panele, wykładziny, listwy przypodłogowe itp.

5. Kominki i ogrzewanie pomocnicze

Kominki **mogą zostać** jako dodatkowe źródło ciepła, ale:

nie mogą być głównym źródłem ogrzewania,

nie są finansowane w ramach programu – nawet jeśli spełniają normy ekoprojektu.

6. Klimatyzacja, wentylatory, nagrzewnice przenośne

Nie są uznawane za rozwiązania wspierające efektywność energetyczną.

7. Prace wykonane bez faktury lub paragonu z NIP

Wszystkie koszty muszą być **udokumentowane fakturą VAT lub równoważnym dokumentem księgowym**.

Brak dokumentu = brak możliwości refundacji.

8. Samodzielny montaż przez beneficjenta

Dotacja nie obejmuje sytuacji, gdy właściciel sam wykonuje prace (np. montuje piec czy ociepla dom).

Usługi montażowe muszą być wykonane przez podmiot zewnętrzny.

9. Koszty związane z działalnością gospodarczą

Jeśli budynek jest używany np. jako biuro, sklep, warsztat – tylko **część mieszkalna** może być objęta dofinansowaniem, proporcjonalnie do powierzchni.

📌 Dlaczego to ważne?

Wielu beneficjentów **zakłada błędnie**, że dofinansowanie pokryje całą inwestycję „od A do Z” – a potem są zaskoczeni, że muszą pokryć część kosztów sami.

Ten punkt kompendium **pomaga ustawić realistyczne oczekiwania i ograniczyć reklamacje lub nieporozumienia**.

„Dofinansowanie pokrywa tylko to, co bezpośrednio służy poprawie efektywności energetycznej budynku i jest zgodne z listą kosztów kwalifikowanych. Jeśli chcesz zrobić coś „przy okazji” – np. przemałować ściany czy wymienić podłogi – to będzie już Twój własny koszt.”

Czyste Powietrze – na co NIE dostaniesz dotacji?

Lista wydatków niekwalifikowanych – sprawdź zanim złożysz wniosek!

🔒 Dotacja NIE obejmuje:

✗ Podatku VAT

– VAT zawsze pokrywasz sam – niezależnie od poziomu dofinansowania.

✗ Sprzętu używanego lub z odzysku

– Dofinansowanie przysługuje tylko na **nowe, fabryczne urządzenia i materiały**.

✗ Urządzeń spoza listy ZUM

– np. kocioł, który nie widnieje na liście:

👉 <https://lista-zum.ios.edu.pl>

✗ Prac wykończeniowych

– malowanie, panele, tynki, płytki, podłogi itp. nie są dotowane.

✗ Kominków, nagrzewnic, klimatyzacji

– nawet jeśli są energooszczędne – **nie kwalifikują się do dotacji**.

✗ Zakupu bez faktury lub paragonu z NIP

– tylko **udokumentowane koszty się liczą**. Montaż „na słowo” nie przejdzie.

✗ Samodzielnego montażu przez właściciela

– prace muszą być wykonane przez **firmę zewnętrzną** – najlepiej z doświadczeniem i znajomością programu.

✗ Inwestycji w części usługowej nieruchomości

– jeśli masz sklep, warsztat lub biuro – tylko **część mieszkalna** może być dotowana (proporcjonalnie do powierzchni).

🔥 Masz wątpliwość? Sprawdź wcześniej z doradcą lub operatorem programu.

Nie ryzykuj, że poniesiesz koszty, których program nie pokryje.

🗨️ Kliencie PEREKO – wszystkie nasze kotły pelletowe z oferty dotacyjnej są na liście ZUM. Chcesz sprawdzić konkretny model? Skontaktuj się z nami:

👉 www.pereko.pl

Najczęstsze błędy formalne przy składaniu wniosku

Wniosek o dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze” musi być złożony **kompletny, poprawny i zgodny z regulaminem**. Nawet drobne błędy mogą skutkować:

odrzuconiem wniosku,

koniecznością uzupełnienia dokumentów,

opóźnieniem wypłaty dotacji,

a w skrajnych przypadkach – **cofnięciem przyznanych środków**.

⚠️ Lista najczęstszych błędów formalnych:

1. Brak któregoś z obowiązkowych załączników

Np. brak zaświadczenia z gminy (przy podwyższonym i najwyższym poziomie),

brak zgody współwłaścicieli lub małżonka,

brak dokumentu potwierdzającego datę nabycia nieruchomości.

✅ *Sprawdź zawsze pełną listę załączników do konkretnej wersji wniosku!*

2. Nieprawidłowe dane osobowe lub adresowe

Literówki w imieniu, PESEL-u lub adresie,

dane niezgodne z księgą wieczystą,

nieaktualne dane współmałżonka lub współwłaściciela.

✅ *Zawsze sprawdzaj zgodność z dokumentami urzędowymi (KW, dowód, akt notarialny).*

3. Niespełnienie warunku 3-letniego prawa własności (i brak spadku)

Osoby, które nabyły nieruchomość niedawno (np. w drodze darowizny), **nie mogą jeszcze wnioskować**, jeśli nie minęły 3 lata.

✔ Sprawdź: kiedy dokładnie uzyskałeś prawo własności?

4. Złożenie wniosku na nowy budynek (po 31.12.2020 r.)

Program nie obejmuje budynków z pozwoleniem na budowę wydanym po tej dacie.

✔ Dołącz dokument potwierdzający datę wydania pozwolenia lub rozpoczęcia budowy.

5. Urządzenie nie znajduje się na liście ZUM

Dotyczy m.in. kotłów pelletowych, pomp ciepła, rekuperatorów – jeśli nie ma ich na liście, **nie kwalifikują się do dotacji.**

✔ Zawsze sprawdź urządzenie na: <https://lista-zum.ios.edu.pl>

6. Brak podpisu wniosku lub niezgodność podpisów

Zdarza się w wersji papierowej, elektronicznej (ePUAP), a nawet przez operatora.

✔ Upewnij się, że podpisali się wszyscy wymagani współwłaściciele i/lub małżonek.

7. Załączniki zeskanowane nieczytelnie lub w złym formacie

Zbyt mała rozdzielczość, brak stron, błędne rozszerzenie pliku.

✔ Skany powinny być wyraźne, kompletne, najlepiej w formacie PDF.

8. Złożenie kilku wniosków na różne nieruchomości

Od naboru 22.04.2024 r. można złożyć **tylko jeden wniosek na jedną nieruchomość.**

✔ Jeśli masz kilka budynków – wybierz ten, który najbardziej potrzebuje modernizacji.

9. Podanie nieprawdziwych informacji o dochodach

Może skutkować nie tylko cofnięciem dotacji, ale też konsekwencjami prawnymi.

✔ Zgłoś realne dochody, zgodnie z oświadczeniem lub zaświadczeniem z gminy.

🧠 Wskazówka praktyczna:

- 🔥 **Przed złożeniem wniosku** zrób sobie listę kontrolną.
- 🔥 **Poproś operatora lub gminę o weryfikację dokumentów**, jeśli masz wątpliwości.
- 🔥 **Zachowuj kopie wszystkich dokumentów i korespondencji.**

Poziomy dofinansowania i progi dochodowe

Poziomy dofinansowania i progi dochodowe

Program „Czyste Powietrze” oferuje **trzy poziomy wsparcia finansowego**, uzależnione od **dochodu na osobę w gospodarstwie domowym** oraz od **charakterystyki energetycznej budynku.**

🏠 Zasada ogólna

Im **niższe dochody** oraz **gorszy stan energetyczny budynku**, tym **wyższy poziom dofinansowania.**

🟢 Poziom podstawowy – do 40% kosztów kwalifikowanych

👤 Dla kogo?

Osoby fizyczne będące właścicielem lub współwłaścicielem domu/lokalu, które osiągają dochód roczny:

do 135 000 zł rocznie (brutto), czyli średnio **11 250 zł miesięcznie.**

👉 Dla gospodarstw domowych jedno- i wieloosobowych.

🔑 Wysokość dotacji:

Maksymalnie do **66 000 zł** (dla kompleksowej termomodernizacji z audytem).

Do **40% wartości kosztów kwalifikowanych.**

📄 Co trzeba złożyć?

Oświadczenie o dochodach – brak konieczności zaświadczenia z OPS.

Standardowy wniosek + dokumenty potwierdzające prawo własności.

🟡 Poziom podwyższony – do 70% kosztów kwalifikowanych

👤 Dla kogo?

Osoby fizyczne, których **średni miesięczny dochód na osobę** wynosi:

do 1 894 zł w gospodarstwie wieloosobowym,

do 2 651 zł w gospodarstwie jednoosobowym.

- ♦ W przypadku rolników – dochód z gospodarstwa **nie może przekroczyć 1 288 zł/ha przeliczeniowego.**

Wysokość dotacji:

Maksymalnie do **99 000 zł** (dla pełnej termomodernizacji z audytem).

Do **70% wartości kosztów kwalifikowanych**.

Co trzeba złożyć?

Zaświadczenie o dochodach z gminy (OPS) – wymagane.

Dokumenty potwierdzające własność, poziom zużycia energii (jeśli dotyczy), inne załączniki.

Poziom najwyższy – do 100% kosztów kwalifikowanych**Dla kogo?**

Osoby o najniższych dochodach:

**dochód miesięczny na osobę nie przekracza 1 090 zł (wieloosobowe),
lub 1 526 zł (jednoosobowe).**

♦ Rolnicy: dochód z gospodarstwa **do 600 zł/ha przeliczeniowego**.

▲ Dodatkowy warunek techniczny:

Budynek musi mieć **zapotrzebowanie na energię użytkową do ogrzewania (EUco) powyżej 140 kWh/m²/rok** – potwierdzone w **audytach energetycznych**.

Wysokość dotacji:

Nawet do **135 000 zł**.

Nawet do **100% kosztów kwalifikowanych** – ale tylko przy pełnej termomodernizacji i spełnieniu kryterium energetycznego.




Co trzeba złożyć?

Zaświadczenie z gminy o dochodach,

Audyt energetyczny budynku (potwierdzający wysokie zużycie energii),

Standardowy zestaw dokumentów.

Tabela porównawcza poziomów dofinansowania

Poziom	Dochód (na osobę)	Maks. dotacja	Wymóg energetyczny budynku	Wymagane dokumenty
 Podstawowy	≤ 135 000 zł/rok	do 66 000 zł	brak	oświadczenie o dochodach
 Podwyższony	≤ 1 894 zł/os. (wieloos.) ≤ 2 651 zł/os. (jednoos.)	do 99 000 zł	brak	zaświadczenie z OPS
 Najwyższy	≤ 1 090 zł/os. (wieloos.) ≤ 1 526 zł/os. (jednoos.)	do 135 000 zł	EUco > 140 kWh/m ² /rok	zaświadczenie + audyt

Ważne informacje:

Progi dochodowe są **ustalane na podstawie przeciętnego miesięcznego dochodu netto z ostatnich 12 miesięcy** przed złożeniem wniosku.

Dochody są weryfikowane **łącznie z małżonkiem**.

Rolnicy podają **dochód przeliczeniowy na podstawie hektarów**.

Gdzie uzyskać zaświadczenie o dochodach?

W **Ośrodku Pomocy Społecznej (OPS)** właściwym dla miejsca zamieszkania.

Formularz do pobrania:

 <https://www.gov.pl/web/czyste-powietrze>

Praktyczne wskazówki dla beneficjenta:

Jeśli nie masz zaświadczenia z gminy, **możesz zacząć od poziomu podstawowego**.

Jeśli nie wiesz, jaki masz poziom EUco – **warto zlecić audyt**. Może się okazać, że kwalifikujesz się do najwyższego poziomu!

Masz dochód poniżej progu, ale nie masz dokumentów? Porozmawiaj z gminą lub operatorem – nie rezygnuj bez sprawdzenia!

czyli jak obliczany jest dochód do ustalenia poziomu dofinansowania

Aby prawidłowo określić, **na który poziom dofinansowania kwalifikuje się beneficjent**, należy **poprawnie ustalić dochód gospodarstwa domowego**. To właśnie od dochodu zależy, czy możesz otrzymać do 40%, 70% czy nawet 100% dotacji.

📊 Jak liczy się dochód?

Dochód jest liczony jako:

Średni miesięczny dochód netto na osobę w gospodarstwie domowym w okresie **ostatnich 12 miesięcy kalendarzowych** poprzedzających miesiąc złożenia wniosku.

👨👩👧👦 Co to jest gospodarstwo domowe?

Gospodarstwo domowe to osoby:

wspólnie mieszkające i prowadzące wspólne gospodarstwo,
np. małżonkowie, rodzice z dziećmi, konkubinat.

! Małżonkowie są traktowani jako jedno gospodarstwo, nawet jeśli tylko jedno z nich jest właścicielem nieruchomości.

📄 Dochody, które są brane pod uwagę:

✓ Przychody z pracy:

umowa o pracę, umowa zlecenie, działalność gospodarcza

✓ Świadczenia:

emerytury, renty, zasiłki, świadczenia przedemerytalne

✓ Dochody z gospodarstwa rolnego:

dochód przeliczeniowy (liczony według stawki za hektar przeliczeniowy)

✓ Alimenty i inne dochody regularne

! Dochody są liczone po odliczeniu składek ZUS, podatków, alimentów płaconych.

⚠️ Dochody, które nie są wliczane:

✗ 500+ i inne świadczenia wychowawcze

✗ „Dobry start” (wyprawka szkolna)

✗ Świadczenia jednorazowe i celowe (np. zasiłek na opał)

🔥 Co się dzieje, jeśli dochód jest nieregularny?

Jeśli w danym miesiącu nie było dochodu – **liczysz tylko te miesiące, w których dochód był**.

Jeśli dochody się zmieniają (np. emerytura, praca sezonowa) – liczy się **średnia z 12 miesięcy**, a nie tylko ostatnie wypłaty.

📄 Jakie dokumenty potwierdzają dochód?**Poziom dofinansowania**

🟢 Podstawowy (do 40%)

🟡🔴 Podwyższony / Najwyższy (do 70% / 100%)

🔗 Wzór zaświadczenia:

👉 <https://www.gov.pl/web/czyste-powietrze/wez-dofinansowanie#zaświadczenie>

Dokument wymagany

Oświadczenie o dochodach – wypełnia wnioskodawca

Zaświadczenie z gminy (OPS) o dochodach

📊 Przykład obliczenia dochodu:

Rodzina 2+2 (4 osoby):

mama – umowa o pracę: 3 500 zł netto

tata – emerytura: 2 000 zł netto

dzieci – bez dochodu

👉 Razem: 5 500 zł miesięcznie

👉 Dochód na osobę: $5\,500 \div 4 = 1\,375$ zł/os.

👉 Efekt: kwalifikują się do **podwyższonego poziomu dofinansowania** (do 70%)

🧠 Praktyczne wskazówki:

Nie zawyżaj ani nie zaniżaj dochodów – OPS może to sprawdzić, a w razie nieprawidłowości grozi zwrot dotacji.

Dochody małżonka liczą się zawsze, nawet jeśli dom formalnie należy tylko do jednego z Was.

W przypadku osób pracujących za granicą lub mających różne źródła dochodu – warto wcześniej skonsultować się z gminą.

Dodatkowe kryteria – zapotrzebowanie budynku na energię > 140 kWh/m²/rok

W nowej wersji programu „Czyste Powietrze” (od 31 marca 2025 r.) wprowadzono **dodatkowe wymagania techniczne**, które decydują o tym, czy beneficjent może otrzymać **najwyższy poziom dofinansowania (do 100%)**.

Chodzi przede wszystkim o **zużycie energii w budynku**, czyli tzw. **EUco**.

Co to jest EUco?

EUco – zapotrzebowanie budynku na energię użytkową do ogrzewania i wentylacji (w kWh/m²/rok)
To wskaźnik, który pokazuje, **ile energii zużywa dom na potrzeby ogrzewania i wentylacji w ciągu roku**, przeliczając to na każdy metr kwadratowy powierzchni.

✔ Im **wyższe EUco**, tym **bardziej energochłonny** i nieefektywny budynek – a więc bardziej uzasadnione jest jego wsparcie z programu.

▲ **Wymóg dla najwyższego poziomu dofinansowania:**

Aby uzyskać **100% dofinansowania (do 135 000 zł)**, budynek musi mieć:

EUco > 140 kWh/m²/rok

Wartość ta musi zostać **potwierdzona w audycie energetycznym**, wykonanym **przed rozpoczęciem inwestycji**.

Jak potwierdzić EUco?

Wymagane są dwa dokumenty:

Audyt energetyczny budynku

– przygotowany przez osobę uprawnioną, zawierający obliczenie EUco przed termomodernizacją.

Dokument podsumowujący

– w skróconej wersji przedstawia wartość EUco oraz rekomendacje modernizacyjne.

✔ Audyt jest obowiązkowy tylko przy najwyższym poziomie dofinansowania, ale **warto go zrobić także przy niższych poziomach**, by dobrze dobrać zakres prac.

Przykład:

Dom jednorodzinny z 1980 r., nieocieplony, z kopciuchem:

EUco wg audytu: **178 kWh/m²/rok**

Dochód: 950 zł/os.

✔ Spełnione warunki: **można uzyskać do 100% dotacji**

⚠ **Co jeśli EUco jest niższe niż 140?**

Beneficjent z niskim dochodem **naadal może otrzymać do 70% dofinansowania** (poziom podwyższony),

Ale **nie spełni warunku do otrzymania najwyższego poziomu (100%)**.

Gdzie znaleźć specjalistów do wykonania audytu?

Lista osób uprawnionych do sporządzania audytów i świadectw znajduje się na portalu Ministerstwa Rozwoju:

👉 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

Dlaczego to ważne?

Wprowadzenie kryterium EUco ma na celu:

kierowanie największych środków do najbardziej potrzebujących budynków,

zachęcanie do **pełnej termomodernizacji**, a nie tylko wymiany kotła,

poprawę efektywności energetycznej całego zasobu mieszkaniowego w Polsce.

✔ **Podsumowanie – co musisz mieć, aby otrzymać 100% dofinansowania?**

Warunek	Wymagany?
Dochód poniżej progu (np. 1 090 zł/os.)	✔ TAK
Audyt energetyczny	✔ TAK
EUco > 140 kWh/m ² /rok	✔ TAK

Warunek	Wymagany?
Kompleksowa termomodernizacja	✔ TAK
Urządzenia z listy ZUM	✔ TAK

Udział własny beneficjenta i zmiana poziomu dofinansowania

Choć program „Czyste Powietrze” oferuje znaczące wsparcie finansowe (od 40% do 100% kosztów kwalifikowanych), **często pojawiają się pytania o to, ile beneficjent musi dołożyć z własnej kieszeni oraz czy można zmienić poziom dofinansowania w trakcie realizacji inwestycji.**

Poniżej wyjaśniamy oba te zagadnienia.

Jak obliczyć udział własny?

Dotacja z programu **nie pokrywa całości inwestycji** (chyba że ktoś kwalifikuje się do poziomu 100%). Oznacza to, że beneficjent **musi zapewnić środki własne** – jako tzw. **wkład własny**.

Przykłady:

Poziom	Przykładowy koszt inwestycji	Maks. % dotacji	Maks. dotacja	Wkład własny
Podstawowy	60 000 zł	40%	24 000 zł	36 000 zł
Podwyższony	70 000 zł	70%	49 000 zł	21 000 zł
Najwyższy	100 000 zł	100%	100 000 zł	0 zł (dotacja pełna)

✔ Warto wyjaśnić klientowi, że program nie zwraca 100% inwestycji każdemu – większość osób będzie musiała dołożyć część kwoty samodzielnie.

Czy można zmienić poziom dofinansowania?

Tak – w określonych sytuacjach możliwa jest zmiana poziomu dofinansowania, ale:

Warunki:

Zmiana sytuacji dochodowej

– np. utrata pracy, przejście na emeryturę, urodzenie dziecka → spadek dochodów może uprawniać do wyższego poziomu dotacji.

Uzupełnienie dokumentacji

– np. klient składał wniosek na poziom podstawowy (bez zaświadczenia), ale po czasie dostarczył **zaświadczenie z OPS** – może przejść na poziom podwyższony lub najwyższy.

Warunek techniczny EUco spełniony

– jeśli wykonano audyt i potwierdzono, że EUco > 140 kWh/m²/rok, można wnioskować o najwyższy poziom wsparcia.

Co trzeba zrobić?

Złożyć **korektę wniosku** lub **nowy wniosek**, zależnie od etapu realizacji inwestycji, Skontaktować się z **WFOŚiGW lub operatorem**, który pomoże w przeprowadzeniu zmiany.

! Uwaga: **nie można zmieniać poziomu w trakcie, jeśli dotacja została już wypłacona i rozliczona.**

4. Wymogi energetyczne budynku

4.1. Obowiązkowy audyt energetyczny (przed inwestycją)

Co to jest audyt energetyczny?

Audyt energetyczny budynku to opracowanie techniczne, które:

analizuje aktualny stan energetyczny budynku (izolacja, źródło ciepła, straty energii), określa zapotrzebowanie na energię użytkową (**EUco**), wskazuje możliwe działania poprawiające efektywność (np. ocieplenie, wymiana kotła), zawiera **warianty termomodernizacji**, wraz z kalkulacją oszczędności i kosztów.

 Dokument ten jest **opracowywany przez osobę uprawnioną**, czyli audytora wpisanego do rejestru Ministerstwa Rozwoju i Technologii:

 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

Obowiązek wykonania audytu energetycznego – tabela sytuacji

Sytuacja	Opis	Czy audyt jest wymagany?
Wniosek o 100% dofinansowania (poziom najwyższy)	Dotyczy osób o najniższych dochodach, które chcą otrzymać maksymalną dotację. Warunkiem jest potwierdzenie, że budynek zużywa więcej niż 140 kWh/m ² /rok (EUco). Bez audytu nie można uzyskać 100% wsparcia.	✔ Tak – obowiązkowo
Wniosek o kompleksową termomodernizację (z bonusem)	Obejmuje inwestycje zakładające pełną modernizację energetyczną budynku – np. ocieplenie, wymianę stolarki, źródła ciepła, wentylacji. Aby skorzystać z premii za kompleksowość lub zwiększonego wsparcia, audyt musi wskazywać zakres niezbędnych działań.	✔ Tak – obowiązkowo
Wniosek na niższe poziomy (40%, 70%) bez kompleksowych działań	Dotyczy prostszych inwestycji, np. samej wymiany kotła, montażu pompy ciepła, czy częściowego docieplenia. Audyt nie jest obowiązkowy, ale zalecany – może pomóc ocenić opłacalność prac, udokumentować wyższe zużycie i kwalifikację do wyższego poziomu.	✘ Nie – ale warto go rozważyć

Co zawiera audyt?

Dane budynku (rok budowy, powierzchnia, konstrukcja)
 Opis obecnego stanu: źródła ciepła, izolacja, stolarka
 Wskaźnik zapotrzebowania na energię: **EUco (kWh/m²/rok)**
 Co najmniej **2 warianty termomodernizacji**:
 opis działań (np. ocieplenie ścian, wymiana okien),
 koszty realizacji,
 prognozowane oszczędności,
 czas zwrotu inwestycji
Dokument podsumowujący – wymagany do wniosku

➔ Dlaczego audyt jest ważny?

Potwierdza, czy kwalifikujesz się do 100% dotacji (EUco > 140 kWh/m²/rok),
Pomaga dobrać najlepsze rozwiązania techniczne (np. czy lepiej wymienić piec, czy najpierw ocieplić dach),
Wymagany przy wniosku o premię termomodernizacyjną lub kredyt z dotacją,
Zwiększa szansę na akceptację wniosku – pokazuje, że inwestycja ma sens energetyczny i ekonomiczny.

💰 Czy audyt jest refundowany?

Tak – **koszt audytu jest kosztem kwalifikowanym** programu (można uzyskać dofinansowanie na jego wykonanie w ramach całej dotacji).
 Najczęściej:
 Koszt audytu: ok. 1 000–1 500 zł brutto,
 Refundacja: do 100% (w zależności od poziomu dofinansowania).

🧠 Praktyczna rada:

Nawet jeśli nie musisz robić audytu – **warto go rozważyć**, bo może:
 wykazać, że kwalifikujesz się do wyższego poziomu dotacji,
 uchronić przed nietrafionymi decyzjami inwestycyjnymi,
 pokazać realne oszczędności – które często są większe niż koszt audytu.

4.2. Dokument podsumowujący audyt – co to jest i do czego służy?

📄 Czym jest dokument podsumowujący audyt?

To **skrótowa wersja audytu energetycznego**, zawierająca najważniejsze dane i wyniki – przedstawione w sposób ustandaryzowany, przejrzysty i łatwy do weryfikacji przez instytucję rozpatrującą wniosek.

Dokument ten **nie zastępuje pełnego audytu**, ale jest jego **obowiązkowym załącznikiem**, jeżeli: starasz się o **100% dofinansowania**, lub zgłaszasz **kompleksową termomodernizację**.

Co zawiera dokument podsumowujący?

Dane budynku

– adres, rok budowy, powierzchnia, typ konstrukcji

Stan obecny budynku (przed modernizacją)

– źródło ciepła, izolacja, stolarka, wentylacja

Wyliczenie wskaźnika EUco

– czyli zapotrzebowania budynku na energię użytkową do ogrzewania i wentylacji (**w kWh/m²/rok**)

– ten parametr jest kluczowy dla przyznania 100% dotacji

Zalecane warianty termomodernizacji

– np. „docieplenie ścian 15 cm styropianem”, „wymiana źródła ciepła na kocioł na pellet klasy 5”, „wymiana okien”

Szacunkowy koszt inwestycji i efekty energetyczne

– jakie oszczędności przyniesie każdy wariant, jaki poziom EUco można osiągnąć po modernizacji

Dane osoby sporządzającej audyt

– imię, nazwisko, numer uprawnień, podpis

Dlaczego dokument podsumowujący jest ważny?

Ułatwia ocenę wniosku przez WFOŚiGW lub operatora – bez konieczności analizowania całego audytu.

Jest **dowodem technicznym**, że inwestycja ma sens energetyczny i spełnia warunki programu.

Pozwala **potwierdzić spełnienie warunku EUco > 140 kWh/m²/rok**, który jest wymagany przy najwyższym poziomie dofinansowania.

Może służyć jako **narzędzie komunikacji z wykonawcą** – jasno pokazuje, co powinno zostać zrobione.

Gdzie zdobyć wzór dokumentu podsumowującego?

Audytor sporządza go na podstawie pełnego audytu – często jako osobny plik PDF.

WFOŚiGW udostępniają **wzory i szablony**, np. w formacie Excel lub Word.

Przykładowy wzór można znaleźć na stronach funduszy lub u operatora programu.

Wskazówki:

Zleć audyt **wyłącznie osobie z odpowiednimi uprawnieniami**, wpisanej do rejestru:

 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

Poproś audytora o **czytelny, dobrze opisany dokument podsumowujący**, który będziesz mógł załączyć do wniosku.

Nie składaj samego pełnego audytu bez wersji podsumowującej – może to wydłużyć rozpatrzenie wniosku.

4.3. Świadectwo charakterystyki energetycznej (po realizacji inwestycji)

Co to jest świadectwo charakterystyki energetycznej?

To **urzędowy dokument**, który określa **ile energii zużywa budynek lub lokal mieszkalny po przeprowadzeniu modernizacji**, a także w jakim standardzie energetycznym się znajduje.

Potwierdza, że inwestycja **przyniosła realne efekty**, zgodnie z celami programu „Czyste Powietrze”.

Kiedy świadectwo jest wymagane?

Po zakończeniu realizacji inwestycji, jeśli zakres dotyczył: **kompleksowej termomodernizacji** lub

ubiegania się o **najwyższy poziom dofinansowania (100%)**.

 **Bez tego dokumentu nie można rozliczyć dotacji w tych wariantach.**

Co zawiera świadectwo?

Podstawowe dane nieruchomości

– lokalizacja, powierzchnia użytkowa, rok budowy

Wskaźniki energetyczne budynku po modernizacji:

EUco – zapotrzebowanie na energię użytkową do ogrzewania

Ep – zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną

Ek – zapotrzebowanie na energię końcową

Klasa efektywności energetycznej

– określona literowo (A+ do G)

Źródła ciepła i wentylacji

– rodzaj urządzeń (np. kocioł na pellet, pompa ciepła, rekuperator), czy są odnawialne

Dane osoby sporządzającej świadectwo

– numer uprawnień, podpis, data ważności dokumentu (10 lat)

🔴 Kto może wystawić świadectwo?

Tylko osoba posiadająca **uprawnienia i wpis do centralnego rejestru charakterystyki energetycznej budynków**:

👉 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

Audytorzy i certyfikatorzy nie są tym samym – choć wiele osób wykonuje oba typy dokumentów, **warto sprawdzić ich kwalifikacje**.

📄 Różnica: audyt vs świadectwo

Cecha	Audyt energetyczny	Świadectwo charakterystyki
Kiedy?	Przed inwestycją	Po inwestycji
Cel	Zaplanowanie działań i sprawdzenie EUco	Potwierdzenie efektu i stanu energetycznego
Zakres	Szczegółowy, wariantowy	Podsumowujący, uproszczony
Obowiązkowy dla...	100% dotacji i kompleksowej modernizacji	Rozliczenia tych samych przypadków
Kto sporządza?	Audytor energetyczny	Certyfikowany specjalista z rejestru CHEB

📄 Jak i kiedy dostarczyć świadectwo?

Dołączasz je **na etapie rozliczenia inwestycji**, po zakończeniu prac.

Może być wymagane przy **kontrolu WFOŚiGW lub operatora**.

Dokument powinien być **w formacie PDF**, podpisany elektronicznie lub skan podpisanego egzemplarza.

🔴 Czy jest refundowane?

Tak – koszt wykonania świadectwa może być **kosztem kwalifikowanym**, jeśli:

jest niezbędne do rozliczenia dotacji,

znajduje się w harmonogramie rzeczowo-finansowym inwestycji.

Koszt rynkowy: ok. 400–700 zł

🧠 Wskazówka:

Jeśli klient nie wie, gdzie zamówić świadectwo – skieruj go do:

operatora programu w jego gminie,

strony rejestru certyfikatorów:

👉 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

4.4. Kto może wykonać audyt i świadectwo charakterystyki energetycznej?

czyli **kto jest uprawniony do sporządzania dokumentacji energetycznej budynku**

Zarówno **audyt energetyczny (przed inwestycją)**, jak i **świadectwo charakterystyki energetycznej (po inwestycji)** muszą być wykonane przez osoby posiadające **odpowiednie uprawnienia i kwalifikacje**, zgodnie z przepisami prawa.

👤 1. Kto może wykonać audyt energetyczny budynku?

Audyt może sporządzić osoba, która:

posiada **odpowiednie wykształcenie techniczne lub kierunkowe** (np. budownictwo, energetyka), posiada **doświadczenie w zakresie analiz energetycznych budynków**, działa jako **audytor wpisany na listę rekomendowanych audytorów** (np. przez WFOŚiGW lub bank przy kredycie Czyste Powietrze).

♦ **Audytor nie musi być wpisany do rejestru CHEB** (Centralny Rejestr Charakterystyki Energetycznej Budynków), ale jego dokumentacja musi być zgodna z obowiązującą metodologią.

📄 2. Kto może wystawić świadectwo charakterystyki energetycznej?

Świadectwo może wystawić tylko osoba, która: **posiada uprawnienia do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej**, oraz

jest wpisana do Centralnego Rejestru Charakterystyki Energetycznej Budynków (CHEB)

📌 Rejestr publiczny dostępny tutaj:

👉 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

W rejestrze znajdziesz:

dane kontaktowe osób w Twojej okolicy,

numery uprawnień,

rodzaj kwalifikacji,

potwierdzenie legalności działań danego specjalisty.

⚠️ Uwaga na oszustwa

Nie każda firma oferująca „audyt” lub „świadectwo” ma do tego prawo – zawsze warto zweryfikować wykonawcę w rejestrze CHEB.

Świadectwa wykonane przez osoby **bez wpisu do CHEB są nieważne** – i mogą zostać odrzucone przy rozliczeniu dotacji.

Niektóre osoby wykonują **zarówno audyty, jak i świadectwa**, ale nie jest to regułą – **to dwa różne typy dokumentów** i mogą być wykonane przez różne osoby.

🧠 Wskazówka dla beneficjenta:

🗨️ *Zanim zlecisz audyt lub świadectwo – zapytaj, czy dana osoba ma uprawnienia i czy znajduje się w rejestrze. W razie wątpliwości, sprawdź samodzielnie na stronie CHEB.*

🔍 Jak znaleźć specjalistę?

Wejdź na 👉 <https://rejestrcheb.mrit.gov.pl>

Wybierz „Lista osób uprawnionych”

Wprowadź lokalizację (województwo lub miasto)

Sprawdź dane kontaktowe i status aktywności

Skontaktuj się bezpośrednio i poproś o ofertę

OPERATORZY

6.1. Rola operatorów i wsparcie techniczne

Kto może być operatorem?

Operator programu to podmiot, który **zarządza realizacją programu „Czyste Powietrze”** na poziomie regionalnym lub krajowym. To właśnie operatorzy, działając w imieniu **WFOŚiGW** (Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej), odpowiadają za obsługę beneficjentów i weryfikację dokumentacji wniosku o dofinansowanie.

🏢 Typy operatorów programu:

Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW):

Są to główni operatorzy programu, odpowiedzialni za **wypłatę dotacji** i zarządzanie procedurami w danym województwie.

Każdy WFOŚiGW pełni funkcję **koordynatora regionalnego**, przyjmując wnioski, **weryfikując dokumenty** i przekazując dotacje beneficjentom.

Operatorzy zewnętrzni (np. banki, agencje):

Zgodnie z polityką programu, część **operacji administracyjnych** mogą również wykonywać inne podmioty:

Banki, które oferują **pożyczki preferencyjne** w ramach programu „Czyste Powietrze”.

Instytucje pośredniczące, które oferują wsparcie techniczne, pomagają wypełniać wnioski lub prowadzą audyty energetyczne.

Ich rola to głównie **wsparcie wnioskodawców** na etapie aplikacji, ale również doradztwo w zakresie wyboru urządzeń i materiałów.

Instytucje wspierające wykonawców:

W niektórych przypadkach **firmy instalacyjne** mogą pełnić rolę **wsparcia technicznego** dla beneficjentów – pomagają w wykonaniu audytów, przygotowaniu dokumentacji czy montażu urządzeń.

Kto dokładnie może pełnić rolę operatora?

WFOŚiGW (Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska) – są to podstawowi operatorzy programu. **Ministerstwo Klimatu i Środowiska** – nadzoruje ogólnokrajowy program i politykę realizacji.

Podmioty współpracujące z WFOŚiGW, np. wybrane banki, które prowadzą aplikacje o preferencyjne pożyczki w ramach programu.

Wymagania dla operatorów:

Podmioty muszą być **autoryzowane przez ministerstwo** lub posiadać **odpowiednie licencje** w ramach realizacji programów środowiskowych.


Operatorzy muszą **przeszkolić personel** do obsługi aplikacji, weryfikacji dokumentacji, udzielania porad oraz prowadzenia kontroli technicznych.

Jak znaleźć operatora programu w swoim regionie?

Beneficjenci mogą **sprawdzić dostępnych operatorów** programu na stronie [Czyste Powietrze](#) lub bezpośrednio kontaktować się z odpowiednim **WFOŚiGW**.

Można skorzystać z **wyszukiwarki** dostępnej na stronie programu, aby dowiedzieć się, który operator jest przypisany do danej lokalizacji.

Wskazówki:

 *Upewnij się, że wniosek będzie składany za pośrednictwem odpowiedniego operatora w Twoim regionie. Każdy WFOŚiGW ma swoje procedury, które mogą się różnić, zwłaszcza w kwestii wymaganych dokumentów.*

 *Operatorzy są pierwszym punktem kontaktowym w przypadku pytań o dokumentację, wymagania techniczne lub problemy z aplikacją. Skontaktuj się z nimi na początku procesu.*

6.2. Zakres pomocy dla beneficjenta

Operatorzy programu „Czyste Powietrze” oferują **wszechstronną pomoc dla beneficjentów**. Pomoc ta jest niezbędna na każdym etapie aplikacji, realizacji inwestycji oraz rozliczenia dotacji. Celem jest ułatwienie beneficjentowi **procesu ubiegania się o dotację i poprawne przeprowadzenie inwestycji**.

Zakres pomocy świadczonej przez operatorów programu

Operatorzy programu oferują szeroki zakres usług wspierających beneficjentów:

Wsparcie doradcze:

Pomoc w wypełnianiu wniosku: Operatorzy pomagają w **poprawnym wypełnieniu wniosku** o dotację, w tym w **wyborze odpowiednich urządzeń** i technologii (np. kotły na pellet, pompy ciepła).

Informacje o dostępnych formach wsparcia: Udzielają szczegółowych informacji na temat dostępnych **poziomów dofinansowania** oraz **wymagań** programu.

Pomoc w obliczeniu wkładu własnego: Doradztwo w zakresie określenia kwoty, którą beneficjent musi pokryć samodzielnie, oraz jak najlepiej ją zabezpieczyć.

Wsparcie techniczne:

Audyt energetyczny: W niektórych przypadkach, operatorzy współpracują z audytorami, którzy pomagają w **przeprowadzeniu audytu energetycznego** budynku.

Doradztwo w zakresie wyboru urządzeń: Operatorzy pomagają w doborze urządzeń (np. kotły PEREKO, pompy ciepła), które **spełniają wymagania programu i znajdują się na liście ZUM**.

Konsultacje techniczne dotyczące montażu, instalacji i użytkowania urządzeń w zgodzie z wymaganiami programu.

Pomoc w zakresie dokumentacji:

Sprawdzenie poprawności dokumentów: Operatorzy pomagają w **weryfikacji i sprawdzeniu kompletności dokumentów** do wniosku o dotację (np. faktury, protokoły odbioru, świadectwa energetyczne).

Przygotowanie dokumentów do rozliczenia: Udzielają pomocy w **przygotowaniu dokumentacji rozliczeniowej**, w tym **faktur i protokołów odbioru** urządzeń oraz instalacji.

Wsparcie w trakcie realizacji inwestycji:

Nadzór nad poprawnością realizacji inwestycji: Operatorzy pomagają w kontrolowaniu, czy inwestycja jest realizowana zgodnie z zatwierdzonym projektem, w tym, czy urządzenie zostało zamontowane i uruchomione zgodnie z normami.

Edukacja na temat procedur instalacyjnych: Udzielają informacji o **zalecanych procedurach montażowych** i **ogólnych zasadach związanych z instalacjami** (np. instalacja kotła, systemów grzewczych, wentylacyjnych).

Pomoc w przypadku kontroli:

Wsparcie podczas kontroli WFOŚiGW: Operatorzy mogą **wspierać beneficjenta w trakcie kontroli**, sprawdzając dokumentację i pomagając przygotować odpowiedzi na ewentualne pytania.

Pomoc przy audytach końcowych: W przypadku inwestycji kompleksowych, operatorzy pomagają w **wypełnieniu audytu końcowego** oraz zapewniają zgodność z wymaganiami programu.

Jak skontaktować się z operatorem?

Bezpośredni kontakt z WFOŚiGW:

Beneficjent może skontaktować się z odpowiednim **WFOŚiGW** dla swojego województwa, aby uzyskać pomoc lub odpowiedzi na pytania.

Adresy i numery telefonów operatorów regionalnych są dostępne na stronie [Czyste Powietrze](#).

Kontakt online:


Portal Beneficjenta – aplikacja online, przez którą składane są wnioski i gdzie można uzyskać pomoc w trakcie procesu aplikacyjnego.

E-mail – kontakt z pracownikami WFOŚiGW lub agencjami wspierającymi program.

Punkty doradcze:

W niektórych województwach działają **punkty doradcze**, które oferują **bezpośrednią pomoc techniczną** i **doradztwo** w zakresie wyboru urządzeń oraz realizacji inwestycji.

Wskazówki praktyczne:

 *Jeśli masz wątpliwości dotyczące dokumentów, **nie czekaj do ostatniej chwili!** Skontaktuj się z operatorem, aby upewnić się, że wszystkie wymagane dokumenty zostały przygotowane zgodnie z wymaganiami programu.*

 *Nie zapomnij o pomocach technicznych przy montażu – to jest istotne, aby urządzenie zostało zamontowane **zgodnie z normami**, aby nie było problemów z późniejszym rozliczeniem dotacji.*

Koszty kwalifikowane – urządzenia i materiały

Kotły na pellet drzewny o podwyższonym standardzie


Co to są kotły na pellet drzewny?

Kotły na pellet to **automatyczne, niskoemisyjne urządzenia grzewcze**, które spalają sprasowany pellet drzewny (biomasę) w sposób kontrolowany, wydajny i ekologiczny.

W programie „Czyste Powietrze” dofinansowanie przysługuje **tylko na kotły spełniające określone, zastrzone normy jakości i emisji**.

Wymogi techniczne dla kotłów pelletowych kwalifikujących się do dotacji:

Aby kocioł pelletowy został objęty dotacją z programu, **musi spełniać łącznie wszystkie poniższe warunki:**

Wymóg	Opis
Lista ZUM	Kocioł musi być wpisany na Listę Zielonych Urządzeń i Materiałów (ZUM) :
 https://lista-zum.ios.edu.pl	
Certyfikat zgodności z normą PN-EN 303-5:2012 (klasa 5)	Urządzenie musi posiadać badanie potwierdzające osiągnięcie najwyższej klasy efektywności i emisji wg europejskiej normy.
Zgodność z wymaganiami ekoprojektu (ecodesign)	Kocioł musi spełniać restrykcyjne limity emisji pyłu, CO i zanieczyszczeń organicznych.
Podajnik automatyczny i zapalarka	Kocioł musi posiadać automatyczne podawanie paliwa i zapłon – bez ręcznego rozpalamia.
Brak rusztu awaryjnego	Ruszt do spalania drewna lub innego paliwa niż pellet nie może być częścią konstrukcji – taki ruszt dyskwalifikuje urządzenie z dotacji.

Kotły PEREKO a program „Czyste Powietrze”

Kotły na pellet produkowane przez firmę PEREKO:

spełniają powyższe wymagania techniczne,
są przebadane w akredytowanych laboratoriach,
posiadają wpis na listę ZUM, co oznacza, że **kwalifikują się do dofinansowania** (zarówno zakupu, jak i montażu).

♦ Przykładowe modele (należy zawsze sprawdzić aktualną listę ZUM):

QMPPELL EVO, COMFORT-PELL, SPARK EVO, PELL-STAR czy EKO-REVO

✔ Ich montaż **nie wymaga zastosowania zbiornika buforowego ani CWU**, o ile:
nie ma wymagań systemowych w projekcie instalacji,
urządzenie posiada certyfikat badań z laboratorium, że działa samodzielnie i bezpiecznie.

📄 Co trzeba dołączyć do wniosku?

Aby uzyskać dotację na kocioł na pellet:
Potwierdzenie wpisu na listę ZUM (wydruk ze strony lub załącznik),
Karta produktu i certyfikat badania (np. EN 303-5, ecodesign),
Faktura lub umowa z wykonawcą,
Oświadczenie, że urządzenie zostało zamontowane zgodnie z przepisami i instrukcją.

💬 Wskazówka dla doradców i klientów PEREKO:

Jeśli kocioł PEREKO znajduje się na liście ZUM, można bezpiecznie go oferować klientowi jako urządzenie w pełni kwalifikujące się do dotacji.

Warto mieć przygotowaną kartę produktu i certyfikat z laboratorium, aby usprawnić proces składania wniosku.

Kotły zgaszujące drewno – warunki dofinansowania

🔥 Co to są kotły zgaszujące drewno?

To nowoczesne kotły na paliwo stałe (drewno kawałkowe), w których spalanie zachodzi w **dwóch etapach** – najpierw w komorze zgaszowania drewna, a następnie **spalaniu powstałego gazu drzewnego** w komorze wtórnej.

Technologia ta zapewnia **wyższą sprawność i niższą emisję zanieczyszczeń** niż w tradycyjnych kotłach zasypowych.

✔ Wymogi techniczne dla kotłów zgaszujących drewno:

Aby kocioł zgaszujący drewno kwalifikował się do dofinansowania w programie „Czyste Powietrze”, **musi spełniać wszystkie poniższe warunki:**

Wymóg	Opis
Wpis na listę ZUM	Urządzenie musi być ujęte na Liście Zielonych Urządzeń i Materiałów:
👉 https://lista-zum.ios.edu.pl	
Zgodność z normą PN-EN 303-5:2012 – klasa 5	Kocioł musi spełniać najwyższy poziom efektywności i niskiej emisji według europejskiej normy.
Zgodność z wymaganiami ekoprojektu (ecodesign)	Kocioł musi mieścić się w limitach emisji CO, pyłów i OGC zgodnie z dyrektywą unijną.
Konstrukcja umożliwiająca wyłącznie zgaszowanie drewna	Nie może być to zwykły kocioł zasypowy. Wymagana jest oddzielna komora zgaszowania i dopalania gazów.
Brak możliwości spalania innych paliw	Urządzenie nie może być przystosowane do spalania węgla, miazgi itp. – tylko suche drewno liściaste .

● Dlaczego te kotły są dozwolone, a inne kotły na drewno nie?

Program „Czyste Powietrze” **wyklucza dotowanie kotłów zasypowych**, ponieważ:
mają niską sprawność,
emitują duże ilości pyłów i zanieczyszczeń,
są trudne do kontroli w zakresie emisji.

Ale **kotły zgaszujące drewno:**

spalają paliwo w sposób **kontrolowany i efektywny**,

mają **automatyczne sterowanie procesu spalania** (np. wentylator, czujniki temperatury), osiągają emisję porównywalną z kotłami na pellet.
Dlatego jako **jedyna forma kotłów na drewno** – są dopuszczone do dofinansowania.

Dokumenty wymagane przy wniosku:

Potwierdzenie wpisu na listę ZUM,
Certyfikat badań (PN-EN 303-5 klasa 5 + Ecodesign),
Karta produktu,
Faktura / umowa z wykonawcą.

Wskazówka:

🗨️ Jeśli klient chce otrzymać dofinansowanie na kocioł na drewno – **upewnij się, że chodzi o kocioł zgazowujący**, nie zasypowy!
Przekieruj go do listy ZUM lub wskaż, że najlepszą alternatywą są **kotły pelletowe PEREKO** – w pełni zgodne z programem.

Ogrzewanie elektryczne – warunki kwalifikacji do dofinansowania

z uwzględnieniem kotłów elektrycznych PEREKO (SONIC i PI)

Co rozumiemy jako ogrzewanie elektryczne?

W programie „Czyste Powietrze” przez **ogrzewanie elektryczne** rozumie się **urządzenia grzewcze zasilane wyłącznie energią elektryczną**, w tym:

kotły elektryczne,
maty grzewcze, folie, grzejniki konwekcyjne (mniej zalecane),
promienniki, panele podczerwieni (z ograniczeniami).

Program **nie faworyzuje ogrzewania elektrycznego**, ale **dopuszcza jego dofinansowanie – pod określonymi warunkami**.

Kiedy ogrzewanie elektryczne kwalifikuje się do dotacji?

Dofinansowanie na urządzenia grzewcze zasilane prądem, np. kotły PEREKO **SONIC** (soniczne) i **PI** (indukcyjne), jest możliwe tylko wtedy, gdy:

Wymóg

Budynki o niskim zapotrzebowaniu na energię (EUco ≤ 80 kWh/m²/rok)

Wpis urządzenia na listę ZUM

 <https://lista-zum.ios.edu.pl>

Automatyczne sterowanie i wysoka sprawność

Brak innych źródeł ciepła

Opis

Ogrzewanie elektryczne jest kwalifikowane wyłącznie w **budynkach energooszczędnych**, gdzie straty ciepła są minimalne. Wymagana jest dokumentacja potwierdzająca ten parametr – z audytu lub świadectwa.

Kocioł elektryczny musi znajdować się na **Liście Zielonych Urządzeń i Materiałów**.

Dotyczy to np. kotłów indukcyjnych PEREKO PI czy sonicznych PEREKO SONIC, które posiadają **automatyczne układy sterowania i wysoką efektywność energetyczną**.

Dotacja nie przysługuje, jeśli ogrzewanie elektryczne jest **tylko dodatkowe lub pomocnicze** (np. jako dogrzewanie).


Ogrzewanie elektryczne PEREKO a „Czyste Powietrze”

PEREKO SONIC (kotły soniczne):

zasilane wyłącznie prądem,
wykorzystują fale dźwiękowe do pobudzenia cząsteczek wody (bez grzałek),
ciche, wydajne i zeroemisyjne – doskonałe do budynków energooszczędnych,
dostępne w mocy odpowiedniej dla domów jednorodzinnych.

PEREKO PI (kotły indukcyjne):

działają na zasadzie indukcji elektromagnetycznej,
brak ruchomych części, wysoka sprawność, niskie straty ciepłne,
sprawdzone w domach z nowoczesną izolacją i niskim EUco.

 Oba typy kotłów mogą być finansowane z dotacji **pod warunkiem, że budynek ma niskie zapotrzebowanie na energię (EUco ≤ 80 kWh/m²/rok)** i urządzenie figuruje na liście ZUM.

Dokumenty wymagane do wniosku:

Potwierdzenie wpisu urzędnika (SONIC lub PI) na liście ZUM
Certyfikat energetyczny / audyt wykazujący $EU_{co} \leq 80 \text{ kWh/m}^2/\text{rok}$
Faktura lub umowa zakupu i montażu kotła
Oświadczenie o likwidacji starego źródła ciepła (jeśli dotyczy)

⚠ Co NIE kwalifikuje się?

Grzejniki przenośne, farelki, piecyki bez stałego montażu
 Elektryczne dogrzewanie pomieszczeń bez dokumentacji technicznej
 Ogrzewanie hybrydowe (jeśli kocioł elektryczny nie jest głównym źródłem ciepła)

☞ *Jeśli Twój dom jest dobrze ocieplony, ma niskie EU_{co} (do $80 \text{ kWh/m}^2/\text{rok}$), a szukasz nowoczesnego źródła ciepła bez komina i spalin – kotły SONIC lub PI są idealnym rozwiązaniem. Sprawdź, czy spełniasz warunki, i złóż wniosek z pełnym wsparciem PEREKO.*

Pompy ciepła, urządzenia hybrydowe i inne źródła OZE – kiedy kwalifikują się do dofinansowania? Program „Czyste Powietrze” silnie promuje **odnawialne źródła energii (OZE)**, takie jak **pompy ciepła**, a także **systemy hybrydowe**, czyli łączące kilka źródeł ciepła. Dofinansowanie obejmuje tylko **najbardziej efektywne rozwiązania** – zarówno pod kątem energetycznym, jak i środowiskowym.

🔧 1. Pompy ciepła

✅ **Kwalifikowane są wyłącznie pompy:**
na liście ZUM:

👉 <https://lista-zum.ios.edu.pl>

spełniające wymogi **efektywności sezonowej (SCOP)** zgodnie z normą PN-EN 14825, zaprojektowane jako **główne źródło ogrzewania budynku** (nie dodatkowe!).

📁 Typy pomp objętych dotacją:

Typ pompy	Warunki
Powietrze–woda	Najpopularniejsze, łatwe w montażu, wymagają $SCOP \geq 3,5$
Gruntowe (solanka–woda)	Najdroższe, ale bardzo wydajne – $SCOP \geq 4,0$
Woda–woda	Rzadkie – wymagają dostępu do wód gruntowych, $SCOP \geq 4,0$

❌ NIE kwalifikują się:

pompy powietrze–powietrze (np. klimatyzatory),
 pompy niezgodne z wymogami efektywności,
 urządzenia bez wpisu na listę ZUM.

⚡ 2. Systemy hybrydowe (np. pompa ciepła + kocioł pelletowy)

Dopuszczalne są również **rozwiązania hybrydowe**, pod warunkiem że: obie jednostki (pompa i kocioł) znajdują się na liście ZUM, system został zaprojektowany jako **zintegrowane ogrzewanie budynku, pompa ciepła lub OZE musi być głównym źródłem**, a kocioł tylko wsparciem.

W przypadku hybryd, **audyt energetyczny lub projekt instalacji** powinien jasno określać proporcje udziału źródeł i zasadność ich zastosowania.

🌞 3. Inne źródła OZE – instalacje towarzyszące

Program może również finansować elementy towarzyszące instalacji grzewczej, takie jak:

Źródło OZE	Czy kwalifikowane?	Uwagi
Kolektory słoneczne (solary)	✅ Tak	Do podgrzewania CWU – muszą być zgodne z normą EN ISO 9806
Fotowoltaika	❌ Nie	Finansowana z oddzielnego programu: „Mój Prąd”
Rekuperacja (wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła)	✅ Tak	Musi spełniać określoną sprawność odzysku ($\geq 85\%$)

Wymagane dokumenty:

Wydruk/wpis z listy ZUM (pompa lub zestaw),
 Karta produktu z deklaracją SCOP,
 Faktura lub umowa z wykonawcą,
 Projekt instalacji (jeśli system hybrydowy lub rozbudowany),
 Dokument potwierdzający główne źródło ciepła.

☞ Jeśli wybierasz pompę ciepła, upewnij się, że ma wysoki SCOP i że będzie Twoim głównym źródłem ogrzewania. Jeśli planujesz połączyć pompę z kotłem pelletowym – dobrać urządzenia mądrze (Mądre połączenie: TERMO DUO od PEREKO), a najlepiej wykonaj audyt lub projekt.

Porównanie źródeł ciepła – program „Czyste Powietrze

Typ źródła ciepła	Zasilanie	Wymagane EUco	Wymaga na liście ZUM	Maksymalna wysokość dotacji	Wymogi techniczne	Dla kogo polecane?	Uwagi dodatkowe
Kocioł na pellet (np. PEREKO PellPal)	Pellet drzewny	Brak wymogu	☑ Tak	do 135 000 zł	Ecodesign, klasa 5, brak rusztu awaryjnego, automatyka	Dla większości użytkowników – wysoka efektywność, niska emisja	Oferta PEREKO w całości spełnia wymagania
Kocioł zgasowujący drewno	Drewno kawałkowe (liściaste)	Brak wymogu	☑ Tak	do 135 000 zł	Ecodesign, klasa 5, technologia zgasowania drewna	Dla użytkowników preferujących drewno, przy braku dostępu do pelletu lub prądu	Oferta PEREKO w całości spełnia wymagania
Kocioł elektryczny (PEREKO SONIC/PI)	Elektryczne	☑ EUco ≤ 80 kWh/m ² /rok	☑ Tak	do 135 000 zł (jeśli spełnia warunki)	Wysoka sprawność, automatyka, brak dodatkowego źródła	Dla właścicieli budynków energooszczędnych, bez możliwości montażu komina	Oferta PEREKO – seria SONIC i PI. Sprawdź EUco i projekt budynku!
Pompa ciepła (powietrze-woda)	Elektryczne (energia z powietrzem)	Brak wymogu	☑ Tak	do 135 000 zł	SCOP ≥ 3,5 (powietrze-woda), montaż przez certyfikowanego instalatora	Dla osób stawiających na OZE i najwyższą efektywność	Pompy muszą być na liście ZUM, zwróć uwagę na SCOP!
System hybrydowy (pompa + kocioł pelletowy)	Elektryczne + biopaliwo	Zależne od projektu, często brak wymogu	☑ Tak (dla obu urządzeń)	do 135 000 zł (jeśli projekt spełnia wymagania)	Projekt instalacji, pompa jako źródło główne, oba urządzenia z listy ZUM	Dla inwestorów z dostępem do obu źródeł, chcących łączyć technologie	Warto wykonać audyt lub projekt – ważne przy kwalifikacji do dotacji

Warunki montażu, wymagane dokumenty i kontrola – co musisz wiedzieć?

W programie „Czyste Powietrze” dofinansowanie dotyczy **nie tylko urządzenia**, ale także jego **profesjonalnego montażu** i uruchomienia. Wszystko musi zostać zrealizowane zgodnie z zasadami programu, a dokumentacja rozliczeniowa musi to **potwierdzać**.

WARUNKI MONTAŻU – co jest wymagane?

Aby urządzenie (np. kocioł PEREKO, pompa ciepła, system hybrydowy) zostało objęte dofinansowaniem:

Wymóg	Opis
Montaż przez firmę zewnętrzną	Nie można montować urządzeń samodzielnie – nawet jeśli jesteś instalatorem. Usługę musi wykonać osoba trzecia lub firma instalacyjna .
Zgodność z dokumentacją producenta	Montaż musi być zgodny z kartą produktu, instrukcją, deklaracją zgodności.
Zgodność z przepisami prawa budowlanego i normami technicznymi	Dotyczy m.in. przyłączy, zabezpieczeń, wentylacji, spalin (jeśli dotyczy).
Urządzenie musi być głównym źródłem ciepła	Dofinansowanie dotyczy wyłącznie głównego źródła ogrzewania – nie dogrzewania.
Brak rusztu awaryjnego (kotły na biomase)	Ruszt dyskwalifikuje kocioł z dotacji – musi być usunięty lub fabrycznie niedostępny.
Brak możliwości spalania innych paliw (kotły zgazowujące)	Urządzenie musi być dedykowane wyłącznie do drewna liściastego – nie może mieć funkcji „kombinowanej”.
Zamontowane urządzenie musi być z listy ZUM	To podstawowy warunek przy rozliczeniu inwestycji.

WYMAGANE DOKUMENTY DO ROZLICZENIA

Po zakończonym montażu, beneficjent musi złożyć:

Dokument	Opis
Faktura VAT lub równoważny dokument księgowy	Musi zawierać: nazwę urządzenia (z oznaczeniem ZUM), nazwę wykonawcy, zakres wykonanych usług, datę montażu.
Protokół odbioru / uruchomienia	Podpisany przez instalatora i właściciela – potwierdza poprawność montażu i uruchomienia.
Karta produktu + certyfikat	Wydawane przez producenta (np. PEREKO) – zawierają dane techniczne i potwierdzenie spełnienia norm.
Zdjęcia z montażu (często wymagane)	Przed i po modernizacji – mogą być wymagane w trakcie kontroli.
Załączniki uzupełniające (np. projekt instalacji, schematy, instrukcje)	Jeśli dotyczy – szczególnie przy systemach hybrydowych lub złożonych.

KONTROLA – co może sprawdzać WFOŚiGW?

Zarówno **przed, jak i po wypłacie dotacji**, WFOŚiGW lub operator programu może przeprowadzić **kontrolę inwestycji**:

Zakres kontroli:

Czy urządzenie zostało **faktycznie zamontowane**?

Czy urządzenie jest **zgodne z listą ZUM**?

Czy beneficjent **posiada wymagane dokumenty**?




Czy urządzenie działa, zostało poprawnie zamontowane i **pełni rolę głównego źródła ciepła**?

Czy usługa została wykonana **przez osobę trzecią i udokumentowana**?

Forma kontroli:

-  **Wizyta w miejscu inwestycji**
-  **Analiza dokumentów**
-  **Weryfikacja dokumentacji fotograficznej**

Wskazówki praktyczne:

-  Zawsze **zachowuj kopie faktur, protokołów, dokumentacji technicznej** – przez minimum 5 lat od rozliczenia.
-  Upewnij się, że **nazwa urządzenia na fakturze odpowiada wpisowi na liście ZUM** – bez skrótów, literówek i błędów.
-  Jeżeli jesteś firmą instalującą urządzenia PEREKO – **pracuj na gotowych szablonach protokołów i list kontrolnych**, aby ułatwić klientowi proces rozliczenia.

Limity dotacji jednostkowej

(czyli ile maksymalnie można dostać na konkretne urządzenie, np. kocioł PEREKO)

W programie „Czyste Powietrze” obowiązują tzw. **limity dotacji jednostkowej**, czyli **maksymalne kwoty dotacji przypisane do konkretnych kategorii urządzeń i materiałów**.

To kluczowe dla firm takich jak **PEREKO**, ponieważ limity te **określają, ile klient może dostać na zakup i montaż kotła lub innego źródła ciepła**, bez względu na to, jaki procent kosztów kwalifikowanych przysługuje mu w danym progu (40%, 70%, 100%).

♦ Co to jest limit dotacji jednostkowej?

To **górną granicę kwoty**, jaką beneficjent może otrzymać w ramach dotacji na **jedno konkretne urządzenie lub materiał**, niezależnie od całkowitej wartości inwestycji.

Przykładowe limity (dla kotłów i instalacji związanych z PEREKO)

Rodzaj urządzenia / materiału	Poziom podstawowy (do 40%)	Poziom podwyższony (do 70%)	Poziom najwyższy (do 100%)	Uwagi
Kocioł na pellet drzewny (z listy ZUM)	do 9 000 zł	do 15 750 zł	do 18 000 zł	Urządzenie z automatycznym podajnikiem, bez rusztu awaryjnego
Kocioł zgazowujący drewno (z listy ZUM)	do 8 250 zł	do 14 437 zł	do 16 500 zł	Wyłącznie kotły zgazowujące – nie zasypowe
Kocioł elektryczny (np. SONIC, PI – tylko jeśli EUco ≤ 80)	do 7 350 zł	do 12 862 zł	do 14 700 zł	Tylko dla budynków z EUco ≤ 80 kWh/m ² /rok, urządzenie na liście ZUM
Zasobnik ciepłej wody użytkowej (CWU)	do 2 250 zł	do 3 938 zł	do 4 500 zł	Dotyczy osobnych zasobników CWU – np. do kotłów elektrycznych
Instalacja centralnego ogrzewania (c.o.)	do 4 500 zł	do 7 875 zł	do 9 000 zł	Nowa instalacja lub modernizacja istniejącej, zgodnie z projektem
Instalacja ciepłej wody użytkowej (c.w.u.)	do 1 500 zł	do 2 625 zł	do 3 000 zł	Instalacja przygotowania c.w.u. niezależna od ogrzewania głównego

♦ *Limity nie sumują się automatycznie – ich wykorzystanie zależy od zakresu inwestycji i zatwierdzonego kosztorysu.*

Przykład z życia (klient PEREKO):

Klient kupuje **kocioł na pellet PEREKO PelIPal** za 20 000 zł (z montażem).

Ma prawo do 70% dotacji (poziom podwyższony):

70% z 20 000 zł = 14 000 zł

✔ Mieści się w limicie dla kotła pelletowego (18 000 zł) → może otrzymać całość.

Jeśli jednak klient miałby 100% dofinansowania:

100% z 20 000 zł = 20 000 zł

● Ale limit dotacji na to urządzenie wynosi tylko 18 000 zł → otrzyma **maksymalnie 18 000 zł**.

! Ważne zasady:

Limit = granica dotacji, nie ceny urządzenia! Nawet jeśli kocioł kosztuje więcej, dotacja nie przekroczy limitu.

Limit obowiązuje niezależnie od poziomu dofinansowania – dotyczy każdej osoby, niezależnie od dochodów.

Jeśli koszt urządzenia i montażu jest niższy niż limit – **dotacja nie przekroczy rzeczywistego kosztu**.

📄 Gdzie znaleźć pełną listę limitów?

Pełna tabela znajduje się w: 📄 *Załączniku nr 2 do programu* (Koszty kwalifikowane i maksymalny poziom dofinansowania)

✔ Możesz ją również sprawdzić online lub na stronie <https://czystepowietrze.gov.pl>

Lista ZUM – Zielone Urządzenia i Materiały

Czym jest lista ZUM (Zielone Urządzenia i Materiały)?

Lista ZUM (Zielone Urządzenia i Materiały) to oficjalna baza danych prowadzona przez **Instytut Ochrony Środowiska (IOS)**, która zawiera **urządzenia i materiały**, które **spełniają określone standardy ekologiczne, efektywnościowe i techniczne i kwalifikują się do dofinansowania** w ramach programów takich jak „Czyste Powietrze”.

📌 Cel listy ZUM

Celem tej listy jest:

Ułatwienie beneficjentom programu „Czyste Powietrze” wyboru urządzeń, które mogą zostać objęte dotacją,

Ustalenie standardów jakościowych urządzeń, które mają na celu poprawę efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Jest to **wymóg obowiązkowy** – jeśli urządzenie, takie jak **kocioł PEREKO** (np. PellPał, SONIC) lub **pompa ciepła**, nie znajduje się na liście ZUM, **nie kwalifikuje się do dotacji**.

📄 Zawartość listy ZUM

Na liście ZUM znajdują się:

Kotły na biomasę (np. pelletowe, zgazowujące drewno),

Pompy ciepła (powietrze–woda, gruntowe, woda–woda),

Instalacje fotowoltaiczne (systemy OZE),

Rekuperatory (wentylacja z odzyskiem ciepła),

Kotły elektryczne (tylko te o wysokiej efektywności).

Każde urządzenie jest **zweryfikowane pod kątem spełniania norm** unijnych i krajowych (np. normy emisji, efektywności, certyfikaty techniczne), a także **dokładnie sprawdzane** pod względem spełniania warunków programu „Czyste Powietrze”.

📌 Korzyści z wpisu na listę ZUM

Urządzenia **zarejestrowane na liście ZUM** są automatycznie uznawane za **kwalifikowane** do dotacji w ramach programu „Czyste Powietrze”.

Dzięki temu klienci **nie muszą szukać dodatkowych potwierdzeń** o zgodności urządzenia z wymaganiami – wystarczy sprawdzić, czy urządzenie figuruje na liście.

Ogranicza to ryzyko **odrzućcia wniosku** przez operatora programu lub WFOŚiGW.

🔍 Jak sprawdzić urządzenie na liście ZUM?

Aby sprawdzić, czy konkretne urządzenie (np. **kocioł PEREKO**) jest wpisane na listę ZUM, wystarczy wejść na stronę:

👉 [Lista ZUM - Instytut Ochrony Środowiska](#)

W wyszukiwarce na stronie możesz:

Wprowadzić nazwę urządzenia lub producenta (np. „PEREKO”),

Wybierać kategorię urządzeń (np. kotły na pellet, pompy ciepła),

Sprawdzić datę ostatniej aktualizacji i certyfikaty.

🧠 Wskazówki:

- 🕒 Jeśli urządzenie, takie jak kocioł PEREKO, figuruje na liście ZUM, **potwierdź to w dokumentacji przed złożeniem wniosku**, aby uniknąć nieporozumień z operatorem programu.
- 🕒 Zawsze sprawdzaj urządzenie w aktualnej wersji listy ZUM, gdyż urządzenia mogą być **dodawane lub usuwane** w zależności od spełniania norm.

Wymóg wpisu na liście ZUM dla kotłów i pomp

W ramach programu „Czyste Powietrze”, wpis na listę ZUM (Zielone Urządzenia i Materiały) jest jednym z **najważniejszych wymogów** kwalifikujących urządzenia do dofinansowania. Oznacza to, że aby kocioł PEREKO (np. PellPal, SONIC, PI) czy pompa ciepła mogły być objęte dotacją, muszą **figurować na liście ZUM**, która zawiera tylko te urządzenia, które spełniają określone **wymogi techniczne i ekologiczne**.

📄 Co oznacza wymóg wpisu na listę ZUM?**Kwalifikacja do dotacji:**

Kotły na pellet (np. PEREKO PellPal) i inne urządzenia grzewcze, takie jak **pompy ciepła PEREKO**, mogą otrzymać **dotację wyłącznie wtedy, gdy znajdują się na liście ZUM**.

Jeśli urządzenie nie ma wpisu na listę, nie spełnia wymogów programu „Czyste Powietrze” i nie może zostać objęte finansowaniem.

Sprawdzona jakość i spełnianie norm:

Urządzenia wpisane na listę ZUM muszą spełniać **międzynarodowe normy emisji i efektywności**, np. **normy PN-EN 303-5:2012, Ecodesign**, czy **klasa energetyczna A+**.

Urządzenia muszą być **energooszczędne, niskoemisyjne i przyjazne dla środowiska**.

⚙️ Jakie urządzenia muszą znaleźć się na liście ZUM?

Do **wymogu wpisu na listę ZUM** kwalifikują się następujące urządzenia:

Kotły na biomasę:

Kotły pelletowe: Urządzenia takie jak **kotły PEREKO PellPal, Spark** muszą mieć **automatyczny podajnik, wysoką sprawność** oraz spełniać wymogi **klasy 5 i Ecodesign**.

Kotły zgazowujące drewno: Muszą być przystosowane tylko do **spalania drewna liściastego, z komorą zgazowania** i spełniać te same wymagania techniczne.

Pompy ciepła:

Pompy powietrze-woda, gruntowe, woda-woda: Urządzenia takie jak **pompy ciepła PEREKO** muszą być energooszczędne (wykazywać **wysoką sprawność SCOP**) oraz **spełniać normy Ecodesign**.

Pompy ciepła powietrze-woda kwalifikują się tylko wtedy, gdy posiadają **SCOP ≥ 3.5**.

Rekuperatory i systemy wentylacji:

Rekuperacja (wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła): Wymaga wysokiej sprawności odzysku ciepła (**≥ 85%**).

Urządzenia elektryczne:

Kotły elektryczne: Tylko urządzenia z wysoką efektywnością i **odpowiednią klasą energetyczną** (np. PEREKO SONIC, PI).

🔧 Kryteria techniczne urządzeń wpisanych na listę ZUM:

Każde urządzenie na liście ZUM musi spełniać następujące kryteria techniczne:

Kryterium	Opis
Klasa energetyczna A+	Urządzenie musi mieć wysoką sprawność energetyczną i wykazywać minimalny poziom emisji (dla kotłów: klasa 5, dla pomp ciepła SCOP ≥ 3,5).
Certyfikat Ecodesign	Urządzenie musi spełniać wymogi dyrektywy Ecodesign , czyli mieć minimalne limity emisji i efektywności, zgodnie z normami UE.
Brak rusztu awaryjnego	Dotyczy kotłów na biomasę – brak rusztu awaryjnego jest wymagany, by urządzenie mogło spełniać standardy dotacji.
Automatyczne sterowanie	Urządzenie powinno być wyposażone w automatyczny podajnik paliwa (kotły na pellet, pompy ciepła) oraz system sterowania (w tym kotły elektryczne PEREKO).

📍 Gdzie sprawdzić, czy urządzenie jest na liście ZUM?



Aby zweryfikować, czy konkretne urządzenie znajduje się na liście ZUM, należy:

Wejść na stronę:

 [Lista ZUM - Instytut Ochrony Środowiska](#)

Skorzystać z opcji wyszukiwania, wpisując nazwę producenta (np. PEREKO) lub nazwę urządzenia. Sprawdzić szczegóły urządzenia – np. certyfikaty, daty ważności, zakres kwalifikacji.

Wskazówki praktyczne:

-  Jeśli chcesz upewnić się, że Twoje urządzenie spełnia warunki programu, zawsze **sprawdź listę ZUM przed złożeniem wniosku** – to kluczowy krok, by uniknąć odrzucenia wniosku.
-  Jeśli jesteś sprzedawcą lub instalatorem, zawsze **potwierdź status urządzenia** u klienta przed sprzedażą, aby upewnić się, że kwalifikuje się ono do dotacji.

Kryteria techniczne urządzeń (np. klasa efektywności A+, certyfikaty, brak rusztu awaryjnego)

Aby urządzenie (np. **kocioł PEREKO, pompa ciepła**) mogło zostać objęte dofinansowaniem w ramach programu „Czyste Powietrze”, **muszą spełniać ściśle określone normy techniczne**. Te normy dotyczą m.in. **efektywności energetycznej, klasy emisji, certyfikatów i wymagań dotyczących konstrukcji**.

Kluczowe kryteria techniczne:

1. Klasa efektywności energetycznej A+ (lub wyższa)

A+ to oznaczenie urządzeń, które spełniają wysokie standardy efektywności energetycznej.

W przypadku kotłów, pomp ciepła i innych urządzeń grzewczych, oznacza to, że urządzenie zużywa **minimalną ilość energii** w stosunku do ilości ciepła, które generuje.

Kotły i pompy ciepła muszą wykazywać:

Wysoką sprawność: dla kotłów np. **klasa 5** (zgodność z normą PN-EN 303-5:2012),

Niską emisję: urządzenie musi spełniać limity emisji pyłów, CO i innych zanieczyszczeń, zgodnie z **dyrektywą Ecodesign**.

W skrócie: **im wyższa klasa energetyczna (np. A+), tym mniejsze zużycie energii i niższa emisja**.

Tylko urządzenia o wysokiej sprawności mogą liczyć na dotację.

2. Certyfikaty i zgodność z normami

Wszystkie urządzenia muszą posiadać:

Certyfikat zgodności z odpowiednimi normami (np. **PN-EN 303-5:2012** dla kotłów na biomasę),

Certyfikat Ecodesign, który potwierdza zgodność urządzenia z normami UE dotyczącymi efektywności energetycznej i emisji.

W przypadku pomp ciepła:

Muszą one spełniać wymagania **normy PN-EN 14825** dotyczącą efektywności sezonowej (**SCOP**).

Te certyfikaty są wymagane do **potwierdzenia, że urządzenie jest niskoemisyjne**, efektywne energetycznie i zgodne z unijnymi dyrektywami ekologicznymi.

3. Brak rusztu awaryjnego (dla kotłów na biomasę)

Kotły na biomasę, które mogą kwalifikować się do dotacji, **nie mogą posiadać rusztu awaryjnego**.

Ruszt awaryjny umożliwia spalenie paliw innych niż biomasa (np. węgiel), co powoduje, że

urządzenie przestaje spełniać wymogi ekologiczne i efektywnościowe programu „Czyste Powietrze”.

Urządzenia bez rusztu awaryjnego mają **wyższą sprawność i mniejszą emisję**, ponieważ są **dedykowane tylko do biomas** i zoptymalizowane pod kątem jej spalania.

Przykład:

Kotły PEREKO (np. **PellPal**) są dostosowane tylko do pelletu drzewnego i nie posiadają rusztu awaryjnego, co czyni je kwalifikującymi się do dotacji.

4. Automatyczne sterowanie (np. kotły i pompy ciepła)

Urządzenia, takie jak **kotły PEREKO** i **pompy ciepła**, muszą być wyposażone w **automatyczny system sterowania**. Oznacza to, że:

Kotły na pellet muszą mieć **automatyczny podajnik paliwa** oraz **inteligentny system zarządzania pracą kotła** (np. automatyczne ustawienia temperatury),



Pompy ciepła muszą posiadać **sterowniki umożliwiające optymalizację pracy urządzenia w zależności od temperatury zewnętrznej**.

Podsumowanie kryteriów technicznych

Kryterium	Opis
Klasa energetyczna A+	Urządzenie musi mieć wysoką efektywność energetyczną, np. klasa 5 dla kotłów, SCOP \geq 3,5 dla pomp ciepła

Kryterium	Opis
Certyfikaty zgodności	Certyfikat Ecodesign i normy PN-EN 303-5:2012 dla kotłów, PN-EN 14825 dla pomp ciepła
Brak rusztu awaryjnego	Kotły na biomasę muszą być dedykowane do paliwa (np. pellet), bez możliwości spalania węgla
Automatyczne sterowanie	Systemy sterowania w kotłach i pompach ciepła muszą umożliwiać pełną automatyzację pracy urządzenia

Wskazówki praktyczne:

-  Zanim zdecydujesz się na zakup urządzenia, **sprawdź certyfikaty i wymagania techniczne** na stronie producenta – upewnij się, że spełnia wszystkie wymagania programu „Czyste Powietrze”!
-  Zawsze **sprawdź obecność rusztu awaryjnego** w kotle na biomasę. Jeśli nie jest usunięty, urządzenie może nie kwalifikować się do dotacji.

Zasady łączenia dotacji z ulgą termomodernizacyjną

Co można łączyć, a czego nie?

W ramach programu „Czyste Powietrze” można **łączyć dwie formy wsparcia:**

Dotację na modernizację źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynku (z programu „Czyste Powietrze”),

Ulgę termomodernizacyjną (odliczaną od podatku PIT) na koszty związane z termomodernizacją budynku.

WAŻNE: Choć obie formy wsparcia są dostępne, **nie można podwójnie finansować tych samych kosztów**. Oznacza to, że jeśli dany koszt inwestycji jest pokryty dotacją, nie można go również odliczyć w ramach ulgi termomodernizacyjnej.

Co można łączyć?

Zasadniczo, **dotacja i ulga termomodernizacyjna mogą dotyczyć różnych elementów inwestycji**, pod warunkiem, że:

Koszt danej części inwestycji **nie został pokryty dotacją** – można odliczyć go w ramach ulgi, **Wydatki związane z modernizacją** (np. wymiana kotła, ocieplenie budynku, wymiana okien) **mogą być odliczone**, jeśli nie zostały sfinansowane z dotacji.

Przykład, co można łączyć:

Jeśli klient otrzymał dotację na **kocioł PEREKO PellPal** (z dotacją do 100% kosztów), to może **odliczyć z PIT koszt montażu kotła**, pod warunkiem, że nie został on pokryty przez dotację.

Koszty audytu energetycznego lub **koszty dodatkowych materiałów** (np. izolacja podłóg, okna) mogą być **odliczone**, jeśli są zgodne z przepisami programu, a nie zostały już sfinansowane dotacją.

Czego nie można łączyć?

Nie można łączyć dotacji z ulgą termomodernizacyjną w przypadku:

Kosztów, które zostały pokryte przez dotację:

Jeśli urządzenie lub materiał został objęty dotacją, nie można go również odliczyć w PIT w ramach ulgi termomodernizacyjnej.

Przykład: Jeśli klient otrzymał 100% dotacji na **kocioł pelletowy**, **nie może odliczyć kosztu tego kotła** w PIT.

Wydatków, które nie są związane z termomodernizacją:

Ulgą dotyczy **tylko wydatków związanych z termomodernizacją**, czyli poprawą efektywności energetycznej budynku (np. wymiana źródła ciepła, ocieplenie budynku).

Przykład: Zakup **mebli, oświetlenia**, czy **elementów dekoracyjnych** – **nie można ich odliczyć** ani z dotacji, ani z ulgi.

Podwójne finansowanie:

Jeśli klient **zdecydował się na pełne dofinansowanie z programu** (np. 100%), to nie może już **odliczyć VAT-u ani kosztów** z tej inwestycji w ramach ulgi.

Wskazówki praktyczne:

-  Zanim zdecydujesz, co łączyć – sprawdź, czy dany wydatek nie jest już objęty dotacją!
-  Pamiętaj, że możesz odliczać koszty **dodatkowe** lub te, które **przekraczają limit dotacji** – np. montaż, dodatkowe materiały budowlane, prace instalacyjne.

Wydatki niekwalifikowane do ulgi i „Jak obliczyć, co można odliczyć z PIT?”

Wydatki, które zostały pokryte dotacją – czyli te, które były finansowane przez program „Czyste Powietrze” – nie kwalifikują się do odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej.

■ **Co dokładnie oznacza, że wydatek jest „niekwalifikowany”?**

Dotacja pokrywa określony zakres kosztów: Jeżeli dany koszt został już pokryty z dotacji, nie można go ponownie „odliczyć” w ramach ulgi.

Na przykład, jeśli klient otrzymał dotację na **kocioł PEREKO PelPal**, to nie może odliczyć kosztu tego kotła z podatku PIT.

Ulga termomodernizacyjna dotyczy tylko wydatków, które są w części poniesione przez beneficjenta: Jeżeli część kosztów inwestycji została sfinansowana **ze środków własnych** lub dotacja nie pokrywa całkowitego kosztu (np. wkład własny), to tylko **ta część może zostać odliczona w PIT.**

🏠 **Przykład:**

Całkowity koszt inwestycji (kocioł, montaż): 20 000 zł

Dotacja na kocioł: 12 000 zł

Wkład własny (sfinansowany przez klienta): 8 000 zł

W takim przypadku:

Dotacja obejmuje 12 000 zł, więc **na te koszty klient nie może odliczyć ulgi termomodernizacyjnej.**

Wkład własny (8 000 zł) może zostać **odliczony w PIT** jako **koszt poniesiony przez beneficjenta.**

◆ „Jak obliczyć, co można odliczyć z PIT?”

Aby poprawnie obliczyć, **co można odliczyć** w ramach ulgi termomodernizacyjnej, należy przestrzegać kilku prostych zasad:

Określenie całkowitego kosztu inwestycji:

Należy zacząć od **sumy wszystkich wydatków** związanych z termomodernizacją budynku, takich jak:

Wymiana źródła ciepła (np. kocioł, pompa ciepła),

Montaż instalacji c.o., c.w.u., buforów, zasobników,

Zakup materiałów budowlanych związanych z ociepleniem (np. styropian, wełna mineralna, tynki).

Odjęcie kwoty dotacji:

Należy **odjąć od całkowitego kosztu dotację**, którą beneficjent otrzymał w ramach programu.

Koszty sfinansowane dotacją nie kwalifikują się do ulgi.

Wkład własny:

Wydatki poniesione przez beneficjenta (tzw. **wkład własny**) mogą zostać odliczone od dochodu w ramach ulgi.

Jeśli klient pokrył **część kosztów własnych**, np. koszt montażu, materiałów dodatkowych, kosztów audytu – to te wydatki mogą być **odliczone w PIT.**

■ **Jak obliczyć:**

Całkowity koszt inwestycji: 25 000 zł

Dotacja z programu: 12 000 zł

Wkład własny: 25 000 zł - 12 000 zł = 13 000 zł

Zatem klient może **odliczyć w PIT:**

13 000 zł z tytułu ulgi termomodernizacyjnej.

📦 **Przykład krok po kroku:**

1. Wyliczenie kosztu kwalifikowanego:

Koszt całkowity: 25 000 zł

Dotacja: 12 000 zł

Koszt kwalifikowany do ulgi:

25 000 zł - 12 000 zł = 13 000 zł

2. Wykorzystanie ulgi:

Jeśli klient ma prawo do ulgi:

Może **odliczyć 13 000 zł** z dochodu w PIT.

Ostateczna kwota odliczenia zależy od jego **stawki podatkowej** (np. 17% PIT) i limitu ulgi (do 53 000 zł/osobę).

3. Obliczenie odliczenia podatkowego:

Jeśli **stawka podatkowa to 17%**, to klient może otrzymać:

13 000 zł * 17% = 2 210 zł w postaci obniżenia podatku dochodowego.

📌 **Pamiętaj:**

Dotacja **nie obejmuje VAT**: Jeśli klient zapłacił VAT za materiały i usługi, **może on być zwrócony lub odliczony na innych zasadach**, zależnych od przepisów podatkowych.
Wkład własny **można odliczyć w PIT tylko w przypadku, gdy dotacja pokrywa część kosztów**.

Zasady rozliczenia podatkowego

W ramach **ulgi termomodernizacyjnej** beneficjenci mogą odliczać koszty związane z termomodernizacją budynków jednorodzinnych, ale istnieją **konkretne zasady rozliczenia** tych kosztów w ramach **podatku dochodowego (PIT)**. Ważne jest, aby klient **dokładnie zrozumiał** jak przebiega proces rozliczenia ulgi, aby maksymalnie wykorzystać dostępne środki.

Zasady rozliczenia ulgi termomodernizacyjnej

Ulga jest dostępna tylko w PIT – program dotyczy wyłącznie **osób fizycznych** (właścicieli lub współwłaścicieli budynków mieszkalnych jednorodzinnych).

Ulga termomodernizacyjna nie dotyczy **firm**, które chcą odliczyć koszty inwestycji w ramach działalności gospodarczej.

Limit ulgi:

Limit odliczenia wynosi **53 000 zł na osobę**.

Jeśli w inwestycji bierze udział więcej niż jedna osoba (np. małżonkowie, współwłaściciele), **limit ten wynosi 53 000 zł na każdą osobę**.

Koszty kwalifikowane:

Do ulgi można odliczyć **wydatki poniesione na termomodernizację budynku**, takie jak:

Wymiana źródła ciepła (np. kocioł na pellet, pompa ciepła),

Ocieplenie budynku,

Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,

Instalacja wentylacji mechanicznej (rekuperacja),

Koszty audytu energetycznego i dokumentacji.

Koszty sfinansowane dotacją nie mogą być odliczane w PIT.

Jak wygląda proces rozliczenia?

Złożenie wniosku o dotację:

Najpierw klient **składa wniosek** o dotację w ramach programu „Czyste Powietrze”. Dotacja może obejmować część kosztów inwestycji, np. zakup kotła, pomp ciepła lub innych materiałów.

Wydatki poniesione na inwestycję:

Następnie klient **ponosi wydatki** związane z modernizacją, np. zakup i montaż urządzeń grzewczych, instalacji c.o., okien, ocieplenie. Wydatki, które zostały **pokryte dotacją**, nie mogą być uwzględnione w odliczeniu podatkowym.

Obliczenie odliczenia w PIT:

Po zakończeniu inwestycji, klient **oblicza, ile z wydatków** związanych z inwestycją nie zostało pokryte dotacją.

Kwotę tę **odlicza od dochodu** w rocznym **zeznanii podatkowym PIT**.

Załącznik PIT/O to formularz, który należy wypełnić i załączyć do zeznania podatkowego.

Wykorzystanie odliczenia:

Klient może **odliczyć od dochodu** wydatki kwalifikowane (np. wkład własny), pomniejszając tym samym **kwotę należnego podatku dochodowego**.

Zastosowanie ulgi powoduje **obniżenie podstawy opodatkowania**, co przekłada się na **mniejsze zobowiązania podatkowe**.

Przykład obliczenia:

Koszt inwestycji: 30 000 zł

Dotacja: 15 000 zł

Wkład własny: 15 000 zł (koszty poniesione przez klienta)

Klient może odliczyć **15 000 zł** z tytułu ulgi termomodernizacyjnej w rocznym PIT.

5. Okres odliczenia:

Ulga jest rozliczana **w ciągu 6 lat**, co oznacza, że klient może rozliczyć ulgę w równych częściach przez 6 lat lub skorzystać z pełnej kwoty ulgi w jednym roku (zależy od kwoty ulgi i sytuacji podatkowej klienta).

Dokumenty wymagane do rozliczenia ulgi:

Faktury: Klient musi mieć **faktury VAT** lub **rachunki** na zakup urządzeń i materiałów, które są związane z termomodernizacją budynku. Muszą być one wystawione na **osobę ubiegającą się o ulgę**.

Protokół odbioru/uruchomienia urządzenia: W przypadku kotłów lub pomp ciepła konieczne jest dołączenie **protokołu odbioru** od wykonawcy lub instalatora.

PIT/O: To załącznik do **zeznania PIT**, który należy wypełnić, aby ubiegać się o ulgę. Obejmuje on szczegóły dotyczące wydatków poniesionych na inwestycję.

Zaświadczenie z programu „Czyste Powietrze” (jeśli dotyczy): Jeżeli klient otrzymał dotację, może być wymagane zaświadczenie z programu o wysokości dotacji.

Wskazówki praktyczne:

 Pamiętaj, aby **zachować wszystkie faktury i dokumentację** związane z inwestycją, ponieważ mogą one być wymagane w trakcie kontroli podatkowej.

 Jeśli masz wątpliwości, **konsultuj się z doradcą podatkowym** – zwłaszcza jeśli w jednym roku planujesz rozliczyć dużą kwotę odliczenia.

Kontrole i sankcje za nieprawidłowości

W programie „Czyste Powietrze” bardzo ważne jest **przestrzeganie procedur i zasad** związanych z uzyskiwaniem dotacji. Dlatego wprowadzono system **kontroli** mający na celu **zapewnienie, że środki publiczne są wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem**.

W przypadku **nieprawidłowości** mogą wystąpić **sankcje**, w tym **obowiązek zwrotu części lub całości dotacji**.

Rodzaje kontroli w programie „Czyste Powietrze”

Kontrola formalna:

Przeprowadzana przez operatorów programu (np. WFOŚiGW) na etapie **przyjmowania wniosku**.

Weryfikacja dokumentów: Czy wszystkie wymagane dokumenty zostały dołączone (np. faktury, protokoły odbioru, świadectwo charakterystyki energetycznej), czy formularz wniosku jest prawidłowo wypełniony.

Sprawdzone jest, czy urządzenie lub materiały są **kwalifikowane do dotacji** (np. wpis na liście ZUM, zgodność z normami technicznymi).

Kontrola techniczna:

Przeprowadzana po zakończeniu inwestycji, w trakcie **rozliczenia dotacji**.

Weryfikacja zgodności z projektem oraz prawidłowości wykonanych prac instalacyjnych.

Kontrola urządzeń: Czy zostały zamontowane i uruchomione zgodnie z instrukcją producenta, czy działają efektywnie (np. kocioł, pompa ciepła).

Inspektorzy mogą przeprowadzić wizytę w miejscu inwestycji.

Kontrola końcowa:

Po zakończeniu inwestycji i rozliczeniu dotacji, przeprowadzana jest **kontrola końcowa**.

Sprawdzanie, czy inwestycja przyniosła efekty: np. audyt energetyczny budynku, zmniejszenie zużycia energii, emisji CO₂.

Sankcje za nieprawidłowości

Jeśli w trakcie kontroli **zidentyfikowane zostaną nieprawidłowości**, mogą zostać nałożone **sankcje**:

Zwrot dotacji:

Jeśli po kontroli okaże się, że **dotacja została przyznana na podstawie fałszywych lub niekompletnych informacji**, beneficjent będzie musiał **zwrócić całość lub część dotacji**.

Przykład: Jeśli kocioł, na który przyznano dotację, **nie spełnia norm ekologicznych** lub **nie znajduje się na liście ZUM**, beneficjent może zostać zobowiązany do zwrotu całości dotacji.

Obniżenie kwoty dotacji:

Jeśli w trakcie kontroli okaże się, że tylko część inwestycji spełnia wymagania programu, dotacja może zostać **obniżona** proporcjonalnie do wydatków, które nie kwalifikują się do dofinansowania.

Przykład: Jeśli tylko część instalacji została zamontowana niezgodnie z wymaganiami programu, może to skutkować obniżeniem wysokości dotacji.

Wstrzymanie wypłaty dotacji:

Operator programu może **wstrzymać wypłatę dotacji** na etapie realizacji inwestycji, jeżeli zostaną zauważone nieprawidłowości związane z dokumentacją, kosztami lub jakością prac wykonanych przez beneficjenta.

Odrzucenie wniosku:

Jeśli beneficjent nie dostarczy wymaganej dokumentacji w terminie lub złoży wniosek z błędami, jego wniosek może zostać **odrzucony**, a dotacja nie zostanie przyznana.

Przykłady nieprawidłowości, które mogą skutkować sankcjami:

Wykorzystanie urządzeń spoza listy ZUM:

Jeśli beneficjent zainstaluje urządzenie, które nie jest na liście **Zielonych Urządzeń i Materiałów (ZUM)**, może to skutkować **odrzuconiem wniosku lub obowiązkiem zwrotu dotacji**.

Złożenie fałszywych faktur:

Jeśli beneficjent złoży **fałszywą fakturę** lub fakturę na zakup materiałów, które nie zostały faktycznie wykorzystane w inwestycji, może to prowadzić do **zatrzymania dotacji** i obowiązku jej zwrotu.

Nie zgodność montażu urządzenia z instrukcją:

Jeśli urządzenie (np. kocioł PEREKO) zostało **zamontowane niezgodnie z instrukcją** producenta, może to skutkować **obniżeniem dotacji lub jej całkowitym cofnięciem**, ponieważ w takim przypadku urządzenie może nie spełniać norm efektywności i ekologicznych.

Brak audytu energetycznego:

W przypadku, gdy **audyt energetyczny** nie zostanie dostarczony w wymaganym czasie lub nie będzie spełniał norm, inwestycja może zostać uznana za **niekwalifikującą się do dotacji**.

Wskazówki praktyczne:

○ Aby uniknąć nieprawidłowości i sankcji, upewnij się, że wszystkie urządzenia są **zgodne z wymaganiami programu**, a dokumentacja jest **kompletna i prawidłowa**.

○ *Zawsze **sprawdź, czy urządzenie znajduje się na liście ZUM** przed zakupem. Zadbaj o **dobór profesjonalnego wykonawcy** i **pełną zgodność z instrukcją montażu urządzeń**.

○ Pamiętaj, że **zgodność z normami i wymaganiami technicznymi** jest kluczowa – wszelkie nieprawidłowości mogą skutkować koniecznością zwrotu dotacji.

Finansowanie i wypłata dotacji

Finansowanie i wypłata dotacji

Dotacja w ramach programu „Czyste Powietrze” może być wypłacona beneficjentowi w różnych formach, w zależności od **wyboru przez beneficjenta** oraz **wartości inwestycji**:

Jednorazowa wypłata:

Dofinansowanie może zostać przekazane jednorazowo, w przypadku, gdy **kwota dotacji jest stosunkowo niewielka**, a inwestycja jest prosta (np. wymiana kotła na nowoczesne urządzenie).

Wypłata ta obejmuje pełną wartość dotacji i odbywa się po **zakończeniu inwestycji i przedstawieniu wszystkich wymaganych dokumentów**.

Wypłata w transzach:

W przypadku większych inwestycji (np. kompleksowa termomodernizacja budynku), **dotacja może być wypłacona w maksymalnie trzech transzach**.

Transze wypłaty są uzależnione od postępu prac – beneficjent otrzymuje część dotacji na początek inwestycji, kolejną część po zakończeniu częściowej realizacji, a ostatnią po zakończeniu całego projektu i rozliczeniu dotacji.

Zasady transzowania pomagają w rozłożeniu obciążenia finansowego i zabezpieczają interesy obu stron (beneficjenta i operatora programu).

Prefinansowanie – do 35% przez operatora

Prefinansowanie to opcja, która daje beneficjentowi możliwość uzyskania **wstępnej części dotacji** jeszcze przed rozpoczęciem inwestycji:

Warunki prefinansowania:

Operator programu **może udzielić prefinansowania** w wysokości **do 35% całkowitej kwoty dotacji**.

Prefinansowanie jest udzielane, aby wspomóc beneficjenta w początkowej fazie inwestycji (np. na zakup urządzenia, rozpoczęcie prac budowlanych).

Dofinansowanie wstępne:

Beneficjent otrzymuje część dotacji przed rozpoczęciem inwestycji, ale **pozostała część dotacji jest wypłacana po zakończeniu inwestycji**, po dostarczeniu wymaganych dokumentów rozliczeniowych.

Prefinansowanie umożliwia rozpoczęcie prac bez konieczności **pokrywania pełnych kosztów własnych** od razu.

Zasady przyznania prefinansowania:

Beneficjent musi **spełniać określone warunki**, a decyzja o przyznaniu prefinansowania zależy od operatora programu.

Prefinansowanie może być stosowane **w zależności od rodzaju inwestycji** oraz **poziomu dofinansowania**, który beneficjent otrzymuje.

Zasady składania umów z wykonawcami

W ramach programu „Czyste Powietrze”, wykonawcy (np. firmy instalacyjne, dostawcy urządzeń) odgrywają kluczową rolę w realizacji inwestycji. Dlatego też, proces **zawierania umów z wykonawcami** powinien przebiegać zgodnie z określonymi zasadami:

Zasada wyboru wykonawcy:

Beneficjent **wybiera wykonawcę**, który będzie odpowiedzialny za montaż urządzenia (np. kocioł PEREKO) oraz wszelkie prace budowlane.

Wykonawca **powinien mieć doświadczenie w montażu urządzeń** dofinansowanych w ramach programu „Czyste Powietrze” i spełniać wszystkie wymagania dotyczące instalacji (np. zgodność z normami technicznymi).

Zawieranie umowy:

Umowa pomiędzy beneficjentem a wykonawcą powinna **określać zakres prac**, harmonogram wykonania oraz **kosztorys**.

Umowa powinna zawierać również postanowienia dotyczące **warunków gwarancji** na urządzenie i usługi montażowe.

Faktura wystawiona przez wykonawcę na montaż i urządzenie stanowi **podstawę do rozliczenia dotacji**.

Zasada transparentności:

Umowa z wykonawcą **musi być zgodna z zasadą przejrzystości** – wszelkie warunki współpracy, ceny i terminy powinny być jasno określone, aby uniknąć późniejszych nieporozumień.

Rola wykonawcy w procesie kontrolnym:

Wykonawca może również być **zaangażowany w proces kontroli** (np. podpisanie protokołu odbioru urządzenia) i **potwierdzenie zgodności montażu** z normami programu.

Dofinansowanie tylko dla budynków z pozwoleniem do 31.12.2020 r.

W ramach programu „Czyste Powietrze”, dotacja jest przeznaczona wyłącznie dla **budynków jednorodzinnych**, które zostały **zbudowane do 31 grudnia 2020 roku**. Oznacza to, że budynki **nowo wybudowane po tej dacie nie mogą składać wniosku o dofinansowanie** w ramach tego programu.

Wymóg daty budowy:

Dotacja dotyczy budynków, które zostały **ukończone do 31 grudnia 2020 roku** (posiadające prawomocne pozwolenie na budowę przed tym terminem).

Nowe budynki (wybudowane po tej dacie) muszą **szukać alternatywnych źródeł wsparcia**, takich jak programy dedykowane dla **nowych budynków energooszczędnych**.

Wyjątki:

W pewnych przypadkach, jeśli budynek zyskał **pozwolenie na użytkowanie przed 31 grudnia 2020 r.**, ale z różnych powodów inwestycja została opóźniona, może być możliwe **rozliczenie dotacji**.

Kotły gazowe

Kotły gazowe – aktualna sytuacja

1. Brak możliwości dofinansowania w nowym programie

W ramach **nowego programu „Czyste Powietrze”** (od 31 marca 2025 roku), **kotły gazowe nie będą objęte dofinansowaniem**. Wprowadzenie tej zmiany oznacza, że osoby ubiegające się o dotację w ramach programu **nie będą mogły otrzymać wsparcia na zakup i montaż kotłów gazowych**, niezależnie od tego, czy będą one wykorzystywane do ogrzewania budynków, czy do przygotowywania ciepłej wody użytkowej (CWU).

Dlaczego kotły gazowe nie będą objęte dofinansowaniem?

Priorytet ekologiczny: Program „Czyste Powietrze” ma na celu wspieranie inwestycji, które przyczyniają się do poprawy jakości powietrza, dlatego fundusze są skierowane na **bardziej ekologiczne źródła ciepła**, takie jak kotły na biomasę (np. na pellet drzewny), pompy ciepła, czy systemy OZE (odnawialnych źródeł energii).

Redukcja emisji CO2: Kotły gazowe, mimo że są bardziej ekologiczne niż węgiel, nie spełniają w pełni wymogów programu w zakresie **redukcji emisji CO2** i innych zanieczyszczeń, które są preferowane w ramach finansowania.

2. Planowane uruchomienie osobnego komponentu

Pomimo wykluczenia kotłów gazowych z programu „Czyste Powietrze”, **planowane jest uruchomienie osobnego komponentu**, który będzie umożliwiał finansowanie inwestycji związanych z wymianą kotłów gazowych na **nowoczesne i ekologiczne urządzenia grzewcze**.

Co oznacza „osobny komponent”?

Osobny komponent będzie dedykowany dla osób, które chcą wymieniać kotły gazowe, ale będą musiały spełniać dodatkowe wymogi, np. dotyczyć to będzie wyłącznie **nowych kotłów gazowych**, które spełniają **bardzo wysokie standardy ekologiczne**.


Planowane jest, że taki komponent będzie dostępny **w ramach innych programów**, które są ściśle ukierunkowane na inwestycje związane z gazem, ale z naciskiem na **optymalizację efektywności energetycznej i redukcję emisji**.


Jakie kotły gazowe będą mogły być dofinansowane w tym osobnym komponencie?

Tylko kotły gazowe kondensacyjne, które charakteryzują się **wyższą efektywnością i niższą emisją** w porównaniu do tradycyjnych kotłów gazowych. Kotły kondensacyjne wykorzystują **odzysk ciepła ze spalin**, co czyni je bardziej energooszczędnymi.

Systemy hybrydowe łączące kotły gazowe z odnawialnymi źródłami energii, takie jak **pompy ciepła**, mogą również kwalifikować się do wsparcia w ramach tego komponentu.

Wskazówki praktyczne:

 *Jeśli planujesz wymianę kotła gazowego, zapoznaj się z planowanymi zmianami w programach dotacyjnych i sprawdź, czy możesz skorzystać z osobnego komponentu dla kotłów gazowych.*

 *W przypadku kotłów gazowych kondensacyjnych, które mają wyższe standardy ekologiczne, możliwe będzie ubieganie się o dotację, ale w ramach **osobnego programu** i z **nowymi wymaganiami dotyczącymi efektywności energetycznej i emisji**.*

Rozliczenie inwestycji krok po kroku

Rozliczenie inwestycji w ramach programu „**Czyste Powietrze**” jest procesem, który wymaga **dokładności i przestrzegania określonych procedur**. Ważne jest, by beneficjent wiedział, jak krok po kroku przejść przez ten proces, aby bezproblemowo otrzymać środki na dofinansowanie.

Krok 1: Złożenie wniosku o dotację

Wybór formy dofinansowania:

Określenie, czy będzie to dofinansowanie na **wymianę kotła, termomodernizację, czy inwestycję kompleksową**.

Wybór poziomu dotacji (40%, 70%, 100%) w zależności od dochodów i spełnianych warunków.

Wypełnienie wniosku:

Zbieranie dokumentów (np. dokument tożsamości, zaświadczenie o dochodach, projekt budowlany, audyt energetyczny, potwierdzenie prawa do nieruchomości),

Wypełnienie formularza wniosku dostępnego na stronie [Czyste Powietrze](#).

Złożenie wniosku:

Możliwość złożenia wniosku online przez portal Beneficjenta, wysłanie dokumentów do właściwego **WFOŚiGW** lub bezpośrednio do operatora programu.

Krok 2: Realizacja inwestycji

Zakup i montaż urządzeń:

Zakup urządzenia (np. kotła PEREKO) zgodnie z zapisami w zatwierdzonym wniosku,

Montaż urządzenia przez profesjonalną firmę instalacyjną (zgodnie z normami programu i wymogami technicznymi).

Prace budowlane i instalacyjne:

Wymiana okien, ocieplenie budynku, instalacja wentylacji mechanicznej (rekuperacja) i inne prace związane z poprawą efektywności energetycznej.

Dokumentacja:

Upewnienie się, że cała dokumentacja jest zbierana: **faktury, protokoły odbioru**, dokumentacja montażowa.

Krok 3: Złożenie dokumentów rozliczeniowych

Po zakończeniu inwestycji, beneficjent składa dokumenty do rozliczenia dotacji:

Wymagane dokumenty:

Faktury VAT lub **rachunki** na zakup urządzeń, materiałów budowlanych i usług instalacyjnych,

Protokół odbioru urządzenia i systemów (np. kocioł, pompa ciepła),

Karta produktu z certyfikatami urządzenia (np. kotły PEREKO, pompy ciepła),

Świadectwo charakterystyki energetycznej budynku po zakończeniu inwestycji,

Potwierdzenie wykonania audytu energetycznego (jeśli było wymagane).

Złożenie dokumentów:

Dokumenty można złożyć w formie **papierowej** lub **online** przez portal beneficjenta.

Weryfikacja przez WFOŚiGW:

Operator programu lub **WFOŚiGW** weryfikuje dokumenty, sprawdza, czy wszystkie wymagane elementy zostały uwzględnione, i zatwierdza wypłatę dotacji.

Krok 4: Otrzymanie wypłaty dotacji

Po zatwierdzeniu dokumentów przez operatora programu:

Wypłata dotacji:

Po pozytywnej weryfikacji, środki **są przekazywane na konto beneficjenta** w terminie wskazanym przez operatora (zwykle do 30 dni roboczych).

Potwierdzenie odbioru środków:

Klient otrzymuje **potwierdzenie otrzymania dotacji** (np. przelew bankowy).

Krok 5: Rozliczenie podatkowe (jeśli dotyczy ulgi termomodernizacyjnej)

Jeśli beneficjent skorzystał z **ulgi termomodernizacyjnej**, musi rozliczyć **wydatki poniesione na inwestycję** w rocznym zeznaniu PIT:

Dokumenty do PIT:

Faktury, protokoły odbioru, zaświadczenia z programu „Czyste Powietrze” (jeśli dotyczy).

Załącznik PIT/O – formularz do rozliczenia ulgi termomodernizacyjnej.

Złożenie PIT:

Beneficjent **odlicza od dochodu koszty**, które nie zostały pokryte dotacją (np. wkład własny).

Możliwość **rozliczenia w ciągu 6 lat**, jeśli odliczenie nie zostało w pełni wykorzystane.

Wskazówki praktyczne:

- 🗨️ *Zachowuj **wszystkie dokumenty** związane z inwestycją – mogą być wymagane do rozliczenia ulgi lub w przypadku kontroli.*
- 🗨️ ***Zanim rozpoczniesz inwestycję**, upewnij się, że wybrane urządzenie znajduje się na **liście ZUM**, aby uniknąć problemów z kwalifikowaniem do dotacji.*
- 🗨️ ***Kontroluj faktury i koszty**: te poniesione wydatki, które nie zostały pokryte dotacją, mogą zostać odliczone w PIT.*